Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Daum	:	10 april 2017
Voorzitter	:	dhr. J.W. Remkes
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. C. Frijns 023-514 4474 frijnsm@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), dhr. E. Annaert (VVD), Dhr. W. Bakker (D66), dhr. S. van Berkum (GL), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), dhr. M. Deen (PVV), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), mw. J.G. Haagsma (CDA), dhr. A. Hietbrink (GroenLinks), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. H. Keur-Polman (CDA), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GroenLinks), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GroenLinks), dhr. J. Kramer (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. A.E. van Liere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), de heer N. Papineau Salm (PvdA), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), dhr. P.P.J. Slettenhaar (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), dhr. J.P.M. van Straaten (VVD), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wiesehahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: dhr. R. Sint (SP)

Agenda **Paginanummer**

1.	Opening en mededeling	03
2.	Vaststelling agenda, vaststellen van primus bij hoofdelijke stemming en regeling van werkzaamheden	03
2.a.	Installatie en beëdiging Statenlid PvdD	09
3.a.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	09
3.b.	Lijst geheimhouding PS	10
4.	Vaststelling notulen van de openbare vergadering van 13 maart 2017	10
5.	Vaststelling Strategische Statenagenda	10
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	10
7.	Voortgangslijst van moties	11
8.	Hamerstukken	11
8.a.	Statenvoordracht 16 Vaststellen wijzigingen op het PIP HOV in 't Gooi tracédeel Hilversum-Laren	11
8.b.	Statenvoordracht 17 Rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen	

		op fractiebijdragen over de periode 15 maart 20156 t/m 14 maart 2016	11
	8.c.	Statenvoordracht19 Herstelbesluit PIP Netuitbreiding Kop van Noord-Holland	11
	8.d.	Statenvoordracht 18 Inzet restant EXIN-H-middelen Cultuur en Welzijn ten behoeve van nieuwbouw Singer Theater Laren	11
	9.	Statenvoordracht 20 Aanbevelingen onderzoeksrapport Randstedelijke Rekenkamer 'Wat te doen met stilte'?	12
	10.	Initiatiefvoorstel nummer 23 Echte groene stroom van de CU/SGP (afgevoerd van de agenda)	23
	11.	Initiatiefvoorstel nummer 24 Maatschappelijk verantwoord inkopen naar een hoger plan van de PvdD en CU/SGP (afgevoerd van agenda)	23
	12.	Initiatiefvoorstel nummer 22 Grondgebonden melkveehouderij met koe in de wei van de PvdD	23
	13.	Statenvoordracht 21 Samenwerkingsovereenkomst Project Voltooiing Groene Schakel	32
	14.	Vragenuur	34
	15.	Interpellatiedebat A8/A9	36
	16.	Interpellatiedebat Informatievoorziening door GS	53
	17.	Sluiting	67

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte welkom. De vergadering is geopend. Ik verzoek u uw mobiele telefoons tijdens de vergadering uit te zetten. Ik deel u mede dat bericht van verhindering is ontvangen van de heer Sint (SP). Gedeputeerde Post arriveert later vanwege verplichtingen elders in verband met de A8.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter, ik neem aan dat de gedeputeerde bij de relevante onderwerpen wel aanwezig is.

De **VOORZITTER**: Zij zal de vergadering vanmiddag bijwonen en u volledig kunnen bedienen. Anders laten wij haar met spoed ophalen.

2. Regeling van werkzaamheden, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en vaststelling agenda

De **VOORZITTER:** Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde dient voor aanvang van de vergadering door het lot bepaald te worden met welk Statenlid een hoofdelijke stemming dient aan te vangen, waarna deze stemming verder plaatsvindt op volgorde van binnenkomst. De primus voor de huidige vergadering is nummer 11, de heer Deen (PVV). Dan de vaststelling van de agenda. De SP heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag te willen indienen betreffende asbest in Noord-Holland. De PvdD dient een motie Vreemd in over de Hemwegcentrale. GL dient een motie Vreemd over outsourcing in en de heer Klein (CU/SGP) heeft in het presidium van vanochtend aangekondigd een motie in te willen dienen over het boeiende onderwerp dienstauto's. Ik stel de SP in de gelegenheid om de motie Vreemd in te dienen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. De reacties van twee gedeputeerden op een onderwerp waarover ik al meerdere malen Statenvragen stelde en dat ik laatst in de commissie ter sprake bracht, sterkten mij in de overtuiging dat de grote problematiek van asbest nog steeds een ondergeschoven kindje is. Gedeputeerde Tekin verwees naar gedeputeerde Van der Hoek toen in de commissie NLM het onderwerp ter sprake kwam. En gedeputeerde Van der Hoek verwijst naar gedeputeerde Tekin toen ik een en ander op verzoek van gedeputeerde Tekin in de commissie RWW bij hem onder de aandacht bracht. Asbest is blijkbaar niet hot. In de commissie NLM spraken wij over asbest op daken en in de bodem en op dat moment vond een behoorlijk aantal Statenleden dat de provincie de coördinatie van het registreren en ruimen van asbest op zich zou moeten nemen en dat vindt de SP ook. Vandaar deze motie Vreemd. Omdat wij in Noord-Holland helemaal dol zijn op ideeën en subsidies voor innovatieve verdiensten voor hoogopgeleiden, heb ik er maar gelijk een extra doel aan geplakt en dat is om samen met innovatieve hoogopgeleiden een methode te bedenken om het asbest om te vormen tot een nuttige en veilige grondstof in het kader van de circulaire economie waar wij toch ook allemaal voor pleiten.

Motie 11/10-04-17 Vreemd aan de orde van de dag

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 10 april 2017

Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland weinig inzicht heeft in de hoeveelheid asbest van allerlei soort die zich in de provincie bevindt;*
- *De gemeenten in Noord-Holland hier eveneens weinig inzicht in hebben of hun inzicht sterk gefragmenteerd is;*
- *Al vele jaren bekend is dat asbest een stof is die de volksgezondheid bedreigt;*
- *Desalniettemin weinig haast wordt gemaakt met het inventariseren (en opruimen) van alle asbest, zowel op daken als in de bodem;*
- *De provincie Noord-Holland verwijst naar omgevingsdiensten en gemeenten als er een verantwoordelijkheid voor het registreren en verwijderen van asbest moet worden aangegeven;*
- *De provincie deelneemt in de omgevingsdiensten en een vertegenwoordiger van GS in het algemeen bestuur van alle omgevingsdiensten zit.*

Overwegende dat:

- *Nog steeds niet volledig bekend is hoeveel en op welke plaats in Noord-Holland asbest aanwezig is;*
- *Er blijkbaar in Noord-Holland nog steeds geen uniform beleid is met betrekking tot de verwijdering van asbest of dat beleid in elk geval niet voor iedereen duidelijk is.*

Spreken uit dat:

- *De provincie Noord-Holland actief de leiding moet nemen in de registratie van asbest en de coördinatie van het ruimen van asbest;*
- *De provincie Noord-Holland samen met andere partijen zou moeten gaan zoeken naar een innovatieve methode om de afvalstof asbest een trede hoger te brengen op de Ladder van Lansink (van f naar e of hoger).*

Verzoeken het college:

- *Het voortouw te nemen bij de registratie van asbest in de gehele provincie;*
- *Ervoor te zorgen dat er een uniforme en voor iedereen duidelijke werkwijze voor het verwijderen van asbest komt;*
- *De coördinatie van de ruiming van asbest op zich te nemen;*
- *Contact te zoeken met partijen die kennis willen ontwikkelen om het asbest dat nu opgeslagen wordt, op de een of andere innovatieve wijze om te vormen tot een nuttige en veilige grondstof of het asbestafval te verbranden*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

De **VOORZITTER**: Over de motie zal aan het einde van de vergadering worden gestemd.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ja, er staat nog een kolencentrale in Noord-Holland en niet zomaar eentje, eentje die de provincie al twee keer heeft verkocht. Nu loopt er een prachtig initiatief begonnen door Vandebron, maar diverse partijen waaronder de gemeente Amsterdam hebben zich daarbij aangesloten met het doel deze kolencentrale op te kopen in het kader van het klimaatverdrag van Parijs, maar ook voor de kansen die dat voor de stad biedt voor een potentieel recreatieterrein. Ook de luchtkwaliteit zal hierdoor enorm gaan verbeteren. Tot nu toe bleef het vanuit de provincie stil, maar daar willen wij vandaag verandering in brengen. Daarom de volgende motie:

Motie 12/10-04-17 Vreemd aan de orde van de dag

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 10 april 2017

Constaterende dat:

- *Nederland het klimaatverdrag van Parijs heeft ondertekend;*
- *In Noord-Holland één kolencentrale actief is, de Hemweg 8 van NUON/Vattenfall;*
- *Deze Hemwegcentrale uit de jaren '90 stamt;*
- *Een initiatief door Vandebron is gestart om vervroegde sluiting door aankoop*
- *mogelijk maken;*
- *De gemeente Amsterdam, Triodos Bank, stichting Doen en Burgerinitiatief Hete Kolen zich samen inzetten voor sluiting middels financiële bijdragen en Crowdfunding;*
- *De provincie Noord-Holland zich nog niet heeft aangesloten.*

Overwegende dat:

- *Om snel klimaatneutraal te worden het sluiten van kolencentrales een zeer Kosten efficiënte optie is;*
- *Met sluiting een potentieel recreatiegebied ontstaat;*
- *Het milieu in de omgeving sterk verbetert na sluiting;*
- *De provincie Noord-Holland veel geld heeft ontvangen dankzij de Hemwegcentrale vanuit dividenden en verkoop van UNA en NUON.*

Van mening dat:

- *De kolencentrale aan de Hemweg 8 zo snel mogelijk moet worden gesloten;*
- *Er voor de medewerkers van de centrale en het toeleverende overslagbedrijf een goed sociaal plan moet komen;*
- *De provincie Noord-Holland in financiële, organisatorische, (juridisch) adviserende zin kan bijdragen aan het slagen van het initiatief, evenals met een lobby inspanning richting het Rijk.*

Gehoord de discussie, verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- *Zich aan te sluiten bij het initiatief met tot doel het kopen van de centrale aan de Hemweg inclusief de C02-rechten van de centrale;*

- *Onderzoek te doen naar de mogelijkheden die de provincie Noord-Holland heeft om in zowel praktische als financiële zin bij te dragen;*
- *De uitkomsten van dit onderzoek uiterlijk 1 juni 2017 aan PS voor te leggen ter besluitvorming*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD, GL, CU/SGP

Wij hebben financieel bijzonder goed geprofiteerd middels dividenden van UNA en NUON en de verkoop van deze centrale tot twee keer toe. Het zou heel goed zijn om deze revenuen ook te investeren in een goede stap voor het klimaat en de luchtkwaliteit in deze provincie.

De **VOORZITTER**: Ook over deze motie wordt aan het einde van de vergadering gestemd.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter. Samen met de SP dienen wij een motie Vreemd in over de outsourcing. De grap is dat het eigenlijk een plan is van de PvdA, die ze op zo ongeveer elke andere bestuurslaag mede hebben ingediend, dus ik nodig u van harte uit mee te doen. Hierin dragen wij GS op beleidsregels op te stellen voor outsourcing en aanbesteding. Dit stuk is vergelijkbaar landelijk ook op andere bestuurslagen aangenomen. Dus wij roepen onze vrienden op ons te volgen.

Motie 13/10-04-17 Vreemd aan de orde van de dag

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 10 april 2017

Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland jaarlijks voor ruim 350 miljoen euro aan werken, diensten en producten inkoopt om de provinciale doelstellingen te realiseren;*
- *Onder uitbesteding van werk vallen inkoop van diensten en outsourcing. Bij outsourcing gaat het om het overhevelen van werkzaamheden die oorspronkelijk intern werden uitgevoerd naar een externe partij;*
- *In het rapport van de Rekenkamer 'Zelf doen' (2013) worden risico's benoemd van outsourcing. Het in het geding komen van goed werkgeverschap wordt genoemd als een van deze risico's;*
- *De aanbesteding van de brug- en sluiswacht van Noord-Holland recent heeft blootgelegd dat dit een bestaand risico is. De brug- en sluiswachters vallen van de een op de andere dag in een nieuwe cao en worden geconfronteerd met loonval.*

Van mening dat:

- *De provincie Noord-Holland vanuit goed werkgeverschap en goed opdrachtgeverschap medeverantwoordelijk is voor de arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden van het personeel dat via outsourcing werkzaam is bij de provincie;*

- *Deze verantwoordelijkheid blijft bestaan als het reeds uitbestede werk opnieuw wordt aanbesteed en mogelijk een andere partij het personeel overneemt.*

Dragen Gedeputeerde Staten op beleidsregels op te stellen voor outsourcing en aanbesteding waarbij:

- *De onzekerheid voor personeel zo ver mogelijk wordt beperkt door het behoud van arbeidszekerheid door middel van hetzelfde type arbeidscontract bij de nieuwe contractpartij;*
- *Gelijke primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden worden gegarandeerd voor het personeel dat wordt overgenomen via outsourcing of aanbesteding door de contractpartij;*
- *Eisen worden gesteld aan het werkgeverschap van de contractpartij met betrekking tot zorgvuldigheid, machtsmisbruik en gelijke behandeling;*
- *De Code Verantwoord Marktgedrag in te voeren als standaard in aanbestedingen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie GL, SP

De **VOORZITTER**: Deze motie komt aan het einde van de vergadering in stemming.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, het Expertisecentrum Aanbesteden van het ministerie van EZ heeft als taak om het inkopen en het aanbesteden bij alle overheden te professionaliseren en daaronder valt ook de provincie. Per productgroep zijn allerlei richtlijnen en aanbevelingen opgesteld en ook voor dienstauto's zijn die aanbevelingen opgesteld. De CU/SGP stelt vast dat de keuze van GS voor nieuwe dienstauto's op een aantal terreinen in strijd is met de aanbevelingen. Een van die aanbevelingen luidt bijvoorbeeld "Schaf alleen 4x4 auto's aan als het echt noodzakelijk is." GS hebben op geen enkele wijze aannemelijk gemaakt waarom 4x4 noodzakelijk is. Waarom deze keuze? Een andere aanbeveling is om voldoende gewicht toe te kennen aan duurzaamheidscriteria, volgens het Expertisecentrum minimaal 20% en ook wordt aanbevolen om expliciet in de gunningscriteria een lagere CO2-uitstoot een hogere waardering toe te kennen. Zomaar een aantal aanbevelingen waar door GS geen opvolging aan is gegeven. Dat is extra vreemd als wij openbaarvervoersmaatschappijen vragen om aan hele strenge eisen te voldoen en hele sterke ambities uit te spreken met betrekking tot de overgang naar emissieloos openbaar vervoer. Wij zijn van mening dat wij ten minste deze richtlijnen van de overheid moeten volgen en dat het alleen voldoen aan de minimumcriteria zoals door GS wordt gezegd, te weinig ambitieus is en ook niet past in de visie van Noord-Holland en ook niet bij de ambities die in het coalitiedocument zijn opgeschreven.

Motie 14/04-10-17 Vreemd aan de orde van de dag

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 10 april 2017

Constaterende dat:

- *GS hebben gekozen voor de BMW 5-serie sedan 530dA xDrive 4d met een energielabel D;*

- *In twee Statencommissies hierover uitvoerig is gesproken;*
- *De keuze van GS niet geheel onomstreden is;*
- *De PIANOo-criteria slechts ten dele zijn opgevolgd;*
- *Als uitgangspunten voor selectiecriteria de minimumeisen zijn gehanteerd.*

Overwegende dat:

- *Noord-Holland strenge eisen stelt aan haar openbaarvervoersvoorzieningen;*
- *In de OV-concessie eisen zijn gesteld betreffende emissie van fossiel-aangedreven vervoer;*
- *In de OV-concessie eisen zijn gesteld betreffende de overgang naar emissieloos vervoer;*
- *Noord-Holland daarmee het signaal afgeeft werk te willen maken van de energietransitie;*
- *De keuze voor dienstauto's met een D-label daarmee nauwelijks te rijmen valt.*

Van mening dat:

- *Het stellen van absolute minimumeisen geen recht doet aan de duurzaamheidsambities, zoals deze onder meer verwoord zijn in het coalitiedocument;*
- *GS met de keuze voor een D-label een verkeerd signaal afgeven naar haar inwoners en bedrijven;*
- *Niet alleen juridische eisen leidend zijn, maar dat de uitkomsten ook praktisch en passend bij de visie van Noord-Holland dienen te zijn;*
- *De uitkomsten van het selectieproces daarmee ongelukkig zijn.*

Roepen het College van Gedeputeerde Staten op:
Alsnog te handelen naar de ambities en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en daartoe in overleg te treden met de leasemaatschappij, teneinde een keuze te maken voor een dienstauto die niet alleen naar de letter maar ook naar de geest beter past bij het provinciebestuur van Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CU/SGP, GL, PvdD, SP

De **VOORZITTER**: De stemming vindt plaats aan het einde van de vergadering. Dan stelt het presidium voor de agendapunten 10 en 11, echte groene stroom en maatschappelijk verantwoord inkopen af te voeren van de agenda. Aldus besloten. GL heeft een interpellatieverzoek ingediend over de A8/A9. De Staten besluiten erover om dit toe te staan. Verlangt iemand daarover het woord? Het besluit vergt dat een vijfde van de Statenleden voor moet stemmen. Niemand wenst het woord. Wie is voor dit verzoek? De fracties van de SP en GL, zodat het verzoek is gehonoreerd. Zoals bekend zal de interpellatie plaatsvinden na het vragenuur. De fracties CU/SGP, GL, PvdD en de SP hebben een interpellatieverzoek ingediend over de informatievoorziening door GS. Verlangt iemand hierover het woord? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat is een zeer ruime marge, zodat ook dit verzoek is gehonoreerd. Dan worden beide interpellaties aan de agenda toegevoegd. Wil iemand over de agenda het woord? Dat is niet het geval, dan is de agenda gewijzigd vastgesteld.

2.a. Installatie en beëdiging Statenlid PvdD

De **VOORZITTER**: De heer Zoon maakt zijn entree als opvolger van de heer Van Raan die zoals bekend vanwege zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer, heeft bedankt voor de Staten. De heer Van Raan wensen wij bij deze geluk. Ik heb begrepen dat na afloop van de vergadering er gelegenheid zal zijn om in persoon afscheid te nemen van de heer Van Raan. Overeenkomstig artikel 8 van het Reglement van Orde heb ik tot lid van de commissie Onderzoek geloofsbrieven benoemd mevrouw De Groot (SP), mevrouw Doevendans (PvdA) en de heer Ludriks (PVV). Ik heb begrepen dat mevrouw Doevendans zal optreden als voorzitter.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het benoemd verklaard lid, de heer F.A.S. Zoon van de PvdD aan uw vergadering heeft toegezonden. Dat onderzoek heeft aangetoond dat blijkens het in gevolge artikel W 7 tweede lid Kieswet aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor de verkiezing van leden van PS van Noord-Holland van 10 april 2017, tot lid van PS benoemd is verklaard de heer F.A.S. Zoon van de PvdD. Wij stellen u dan ook voor de heer Zoon als lid van PS van Noord-Holland toe te laten.

De **VOORZITTER**: De commissie adviseert de heer Zoon toe te laten. Verlangt iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is door u unaniem besloten om de heer Zoon als lid van PS toe te laten. Ik ontbind de commissie onder dankzegging voor de verrichte werkzaamheden. Ik verzoek de heer Zoon naar voren te treden. Nu zal ik eerst de formule voorlezen en daarna wordt u geacht te zeggen ‘dat verklaar en beloof ik’. “Ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.”

De heer **ZOON** (PvdD): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering voor de felicitaties. Ik heropen de vergadering. Bij de gelegenheid van de installatie van het nieuwe Statenlid was het oud-Statenlid van de PvdD, de heer Van Oeveren, nog aanwezig. Hij is er nog, van harte welkom.

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er is een geheim stuk ter bekrachtiging binnengekomen. Het betreft de contractstukken N23 Westfrisiaweg. Op grond van artikel 55 eerste lid van de Provinciewet hebben GS op 7 februari 2017 geheimhouding opgelegd op de basisovereenkomst en de deelopdracht uitvoering. De geheime stukken hebben ter inzage gelegen tot 20 maart jl. Wenst iemand het woord te voeren?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, ik wil aangetekend hebben dat ik niet gelukkig was met het feit dat de inzage in eerste instantie niet alle dossierstukken betrof en in tweede instantie ik niet adequaat in de gelegenheid ben gesteld om daarover met anderen die ook aan die geheimhouding waren gebonden, te overleggen. Ik wil dat graag aangetekend hebben, want ik vind dat het op deze manier mij als Statenlid niet goed mogelijk is gemaakt mijn werk te doen.

De **VOORZITTER**: Wij hebben vanmorgen in het presidium over dit thema afgesproken om hier nog een keer naar te kijken in meer algemene zin en hier in het presidium op terug te komen. Er is geen behoefte om hierover verder te spreken, dus wij kunnen besluiten om de geheimhouding op te leggen. GS verzoeken PS op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding ten aanzien van de samenwerkingsovereenkomst De Kop Werkt 2017-2020 op te heffen per 10 april 2017. Krachtens artikel 23, tweede lid van de Provinciewet dient de opgelegde geheimhouding van bovengenoemde stukken in deze vergadering door uw Staten te worden opgeheven. Wenst u over dit geheime stuk te spreken, dan dient dit in beslotenheid te gebeuren. Zo nee, bekrachtigt u dan het besluit van GS om deze stukken als geheim vast te stellen dan wel de geheimhouding op te heffen? Dat is het geval en dan is de opgelegde geheimhouding ten aanzien van de contractstukken Westfrisiaweg hiermee bekrachtigd en ten aanzien van de samenwerkingsovereenkomst De Kop Werkt opgeheven.

3.b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Hierover zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand het woord over de lijst? Dat is niet het geval. Ik stel u voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen. Dat is besloten.

4. Vaststellen notulen van de openbare vergadering van 13 maart 2017

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand over de notulen het woord? Dat is niet het geval. Dan zijn de notulen ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststellen Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststellen lijst ingekomen stukken

De VOORZITTER: Hierover zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de ingekomen stukken het woord? Dat is niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de voortgangslijst het woord? Dat is niet het geval. Dan is de lijst ongewijzigd vastgesteld.

8. Hamerstukken
8.a. Statenvoordracht 16 Vaststellen wijzigingen op het PIP HOV in 't Gooi tracédeel Hilversum-Laren
8.b. Statenvoordracht 17 Rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2015 t/m 14 maart 2016
8.c. Statenvoordracht19 Herstelbesluit PIP Netuitbreiding Kop van Noord-Holland
8.d. Statenvoordracht 18 Inzet restant EXIN-H-middelen Cultuur en Welzijn ten behoeve van nieuwbouw Singer Theater Laren

De **VOORZITTER**: Ik heb begrepen dat de heer Klein bij het laatste hamerstuk aantekening wenst. Is dat voor de heer Ludriks ook het geval?

De heer **LUDRIKS** (PVV): Op een ander punt, ja.

De **VOORZITTER**: Dan moet u dat andere punt met zoveel woorden noemen.

De heer **LUDRIKS** (PVV): Ik wil graag de aantekening maken dat de PVV geacht wordt tegen hamerstuk 8.c Netuitbreiding van de Kop van Noord-Holland gestemd te hebben.

De **VOORZITTER**: Dan heeft de CU/SGP een aantekening bij 8.d. en de fractie van de PVV heeft een aantekening bij 8.c. en heeft tegen dit voorstel gestemd.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Mijn fractie is er niet van overtuigd dat de beste procedure is gevolgd die alle initiatieven een even grote kans hebben gegeven en wenst daarom aantekening dat wij niet hebben ingestemd met hamerstuk 8.d., inzet restant EXIN-H middelen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ook op punt 8.a. hebben wij in de commissie tegen gestemd.

De **VOORZITTER**: Zou u dat in het vervolg iets eerder willen melden, want ik vroeg daar zojuist naar. De PVV wordt geacht ook tegen hamerstuk 8.a. te hebben gestemd. Verlangt iemand stemming of aantekening bij de hamerstukken? Dat is niet het geval, dan zijn de besluiten behorende bij voordrachten 8.a. tot en met 8.d. aanvaard.

9. Statenvoordracht 20 Aanbevelingen onderzoeksrapport Randstedelijke Rekenkamer 'Wat te doen met stilte'?

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter, de laatste vijf seconden stilte werden u aangeboden door de PVV Noord-Holland. Vroeger toen ik nog klein was, ging ik weleens naar de duinen bij Kraantje Lek bij Overveen en dan kon je van Santfort naar Haarlem lopen en weer terug. Daar liep

nog geen fietspad en daar was het altijd erg stil en heel rustig want je kwam daar bijna geen mensen tegen. Tegenwoordig is het daar wat minder stil door een fietspad en wat meer vliegtuigen die daarover komen. Dan denk ik weleens, toch wel jammer dat je die rust niet kan behouden en dat is toch best wel een probleem. Dat hebben wij ook gemerkt in de commissie NLM. Provincies hebben op basis van de Wet Geluidshinder uit 1979 opdracht gekregen om stiltegebieden aan te wijzen. In deze stiltegebieden dienen de natuurlijke geluiden niet of nauwelijks verstoord te worden. De Randstedelijke Rekenkamer brengt nu het voorliggende rapport 'Wat te doen met stilte?' Het stiltegebiedenbeleid is primair gericht op behouden. Wij willen dus bescherming bieden tegen de belangrijkste geluidsbronnen zoals weg- en vliegverkeer en verstedelijking. De provincie vernieuwt dit beleid en het doel van de actualisatie is om handhaafbaar en uitvoerbaar beleid vast te stellen om de stilte in de stiltegebieden beter te waarborgen. Zoals in de commissie NLM is gebleken, een hele zware opgave en dat onderschrijft ook de PVV. Zoals ik in de commissie NLM heb gemeld, moet je om te benutten er wel eerst voor zorgen dat de gebieden gehandhaafd blijven, want als een stiltegebied eenmaal weg is, dan ben je het kwijt en dan moet je gaan creëren en dat is een stuk lastiger en misschien vrijwel onmogelijk met de huidige bevolkingsgroei en economie en alles wat daaruit voortkomt. Meer auto's omdat we naar ons werk of familie moeten, meer vliegtuigen omdat men op reis wil om uit te rusten van al het harde werken. In 2006 waarschuwde de Gezondheidsraad al dat bij ongewijzigd beleid in 2030 ongeveer 30% van het areaal aan stiltegebieden er niet meer zal zijn, 30%, voorzitter. Ik weet zeker dat niemand eraan twijfelt dat als je geen stilte krijgt, je daar ziek van wordt. De mens heeft nou eenmaal rust en stilte nodig. Een goede mix van maatregelen zoals nu aangegeven, is voorlopig heel goed. Mijn fractie zal dit voorstel dus sowieso ondersteunen. Als laatste nog een quote. Een Engels staatsman, Francis Bacon, heeft ooit gezegd: "De stilte is de slaap die de wijsheid voedt." Ik wens iedereen veel wijsheid in dit debat.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Een week of wat geleden was ik op bezoek bij de mensen van Westknollendam. Zij wonen aan de Tapsloot tegenover stiltegebied Starnmeer en zij willen graag een geluidsscherm op de Beatrixbrug die over de Tapsloot gaat en waarover verrassend veel en zwaar verkeer richting Alkmaar rijdt vanuit Zaanstad gezien natuurlijk. Nadat ik een tijdje bij hen in de tuin en woonkamer had gezeten, kan ik mij die wens heel goed voorstellen. Ik zou ook een geluidsscherm willen als ik daar woonde. Omdat in de commissie NLM van 27 maart het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer 'Wat te doen met stilte' op de agenda stond, heb ik de bewoners gevraagd hoe zij de stilte aan de overkant van de Tapsloot ervaren. Zij waren heel verrast tegenover een stiltegebied te wonen, want bij de bewoners van de provincie is blijkbaar niet al te veel reclame gemaakt voor stilte. Toen barstten de tongen los. Natuurlijk ging het over het verkeerslawaai van de N246 en het kaboem-kaboem van het bruggendek van de Beatrixbrug, maar al snel ging het vooral over de zondagmiddagen in Starnmeer. Weliswaar gaat het niet over georganiseerde motortoertochten, maar heel veel motorrijders – al dan niet in clubverband en al dan niet op Harley's – rijden op zondag luidruchtig over de dijkjes van de Starnmeerpolder. En in de Tapsloot wordt op mooie zondagen heel veel gevaren in al dan niet luxueuze sloepen en andere pleziervaartuigen met aan boord vaak een geluidsinstallatie waaruit André Hazes, Wolter Kroes of andere artiesten luidkeels hun stem over het water laten schallen. En ook waterscooters zijn schering en inslag op de Tapsloot. Op de website van de provincie lees ik dat voor al deze

activiteiten in een stiltegebied eigenlijk een ontheffing moet worden aangevraagd, maar op de een of andere manier kan ik mij niet voorstellen dat al deze 'overtreders' een ontheffing hebben gekregen of zelfs maar aangevraagd. Nu gaat u zeggen, helaas, er is bij de gemeente en provincie onvoldoende handhavingscapaciteit, want er moeten ook nog snelle bootjes in de natuurgebieden gecontroleerd worden en dat is ook zo. In de commissie zei ik, behouden van stilte lijkt bijna onmogelijk want zelfs in de stiltecoupés van de trein is geen sprake van een significant grotere stilte dan in andere coupés en dat klopt. Moeilijk is het dus en wordt het dus. De voordracht gaat om behouden en benutten. Tot dusver was er geen beleid voor het benutten van stiltegebieden en eigenlijk moeten wij dat ook niet willen. Stiltegebieden beter toegankelijk maken en uitnutten voor recreatie en toerisme is feitelijk het hek naar een nog grotere geluidsbelasting voor de stiltegebieden openzetten. En waarom moet alles, werkelijk alles van waarde commercieel uitgenut worden? De SP vindt dat veel te ver gaan, daarom hebben wij het volgende amendement. Wij hebben hierin een combi gemaakt van de twee verschillende keuzerichtingen die u in een keer hebt proberen voor te stellen.

Amendement 4/10-04-17
Stiltegebieden behouden, niet benutten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 10 april 2017

- *In de inleidende tekst bij 1 de woorden 'benutten en' te schrappen;*
- *De tekst van 1a volledig te schrappen;*
- *In de tekst van 1 b de volgende elementen toe te voegen: het bewustzijn van stiltegebieden vergroten door hierover (weer) intensiever te communiceren naar burgers, ondernemers en andere overheden en initiatieven die stiltebeleving stimuleren, ondersteunen door inzet van expertise en/of financiële middelen en netwerkondersteuning;*
- *De tekst onder het kopje 1 c in zijn geheel te vervangen door de volgende tekst: Het beleid voor stiltegebieden te richten op 'behouden'.*

Toelichting:
Het is zeer belangrijk de stiltegebieden ook daadwerkelijk stil te maken en stil te houden. Naast mensen die van muziek en drukte houden, zijn er ook mensen die de stilte en de geluiden van de natuur waarderen. Stilte is belangrijk. Verkeerslawaai, gebabbel en drukte om ons heen veroorzaken stress en gezondheidsklachten. Niet alleen bij mensen, ook bij dieren. Het zou goed zijn om af en toe de stilte op te zoeken om weer tot onszelf te komen. Langdurige blootstelling aan geluidshinder geeft lichaam en geest een flinke knauw. De belangrijkste gevolgen: een verhoogde bloeddruk, ernstige slaapproblemen, slechtere leerprestaties bij kinderen en hartinfarcten. De Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG) stelt zelfs dat jaarlijks honderden mensen tot wel 10 jaar eerder sterven door stelselmatige geluidsoverlast. Geluidshinder, waarschuwt de organisatie, is in 2020 de belangrijkste bedreiger van de volksgezondheid. 40% van alle Nederlanders ervaart geluidsoverlast, vertelt Frits van den Berg van GGD Amsterdam. "Dan hebben wij het over hinder van allerlei soorten geluid, van autoverkeer, vliegtuigen,

industrie en buren." Een hoog percentage, vindt de GGD'er. "Terwijl deze vorm van overlast na roken en luchtverontreiniging de grootste bedreiging vormt voor de volksgezondheid in Nederland." Stiltegebieden zijn er om stil te zijn. Die moeten we niet gaan benutten, want het gevolg daarvan zal zijn dat het drukker wordt in de stiltegebieden, zodat de stilte minder stil wordt. Er is al geluidshinder genoeg in deze gebieden

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik heb uw amendement aandachtig bestudeerd, maar ik zie niet zozeer de meerwaarde ervan in. Anderzijds, vindt u het niet raar dat u amendeert op een onderzoek dat niet van uzelf is?

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik amendeer nooit op een onderzoek dat niet van mij is, ik amendeer op de voordracht. Dat is a. en als u de SP vraagt, wat is nou het belangrijkste? Wij hebben al die recreatiegebieden al waar zo nodig de natuur uitgenut moet worden om wat te verdienen en waar alles van waarde moet verdwijnen ten opzichte van commercieel succes. Laat ons dat nou niet met de stiltegebieden gaan doen.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Dat begrijp ik. Maar wat is de meerwaarde van uw tekstuele aanpassing? Ik zie gewoon heel weinig verschil.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): De tekstuele aanpassing is de volgende: benutten schrappen, behouden behouden.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter, ik wil u vragen aan te geven waarom het nodig is om nu met een amendement te komen. Wij hebben hier in de commissie over gesproken en geconstateerd dat dit stuk eigenlijk niet echt inhoudelijk is, dat te maken heeft met het feit dat GS kennelijk pas in een volgende fase zich erin gaan verdiepen en kijken wat zij met de aanbevelingen in het rapport gaan doen. Als u hem nu indient, zou dat kunnen betekenen dat u wellicht geen meerderheid behaalt en dan is dat een opening wellicht voor het doorgaan van allerlei maatregelen die wij beiden niet wensen. Mijn verzoek is om dit amendement nu niet in te dienen en uw kruit te sparen voor de bespreking van het inhoudelijke stuk.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik heb twee antwoorden. A, er wordt ons een voordracht voorgelegd, dus instemmen of niet instemmen. En b, mijnheer Kramer weet dat wij ook in de commissie gepleit hebben voor het behouden van stilte en als dat niet het geval is dan heeft u niet goed geluisterd of de notulen niet goed nagekeken en c., je kunt maar beter vroeg zeggen wat je wilt in plaats van dat over te laten tot wanneer er weer iets boven de markt hangt.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Het voorjaar is aangebroken en dat betekent dat het weer weer is om in de tuin te zitten. Zo bracht ik de zaterdagmiddag door in mijn bescheiden Uithoornse tuin en het zal u niet verbazen dat het daar geen moment stil was. In een zee van geluid van spelende kinderen, het gekwetter van vogels en de enkele blaf die mijn honden produceerden, ervoer ik vooral de slechte muziek bij de buren en het geluid van weg- en vliegverkeer als bijzonder hinderlijk bij het schrijven van deze bijdrage. Als provincie hebben wij niet de mogelijkheid om mensen een betere muzieksmaak bij te brengen, maar wel kunnen wij ons inspannen om geluidsoverlast door auto's en vliegtuigen tegen te gaan, zeker waar die geluidsoverlast onze stiltegebieden dreigt te doen verdwijnen. De PvdD heeft in 2015 al gevraagd om meer geluidsreducerende maatregelen voor het wegverkeer op te nemen in het tweede actieplan Geluid. Gelukkig is het college anderhalf jaar later nu tot hetzelfde inzicht gekomen. Het verminderen van de geluidsbelasting op stiltegebieden door het vliegverkeer mist de PvdD in deze voordracht, terwijl in het onderzoeksrapport wordt geconcludeerd dat vliegverkeer er in veel stiltegebieden voor zorgt dat de geluidsbelasting hoger is dan de norm. Een provinciaal verzet tegen de toename van het aantal vliegbewegingen op Schiphol is dus noodzakelijk om onze stiltegebieden te kunnen behouden. Daarom dient de PvdD samen met de SP, GL en CU/SGP de volgende motie in:

Motie 15/10-04-17
Minder vliegen voor stilte

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 10 april 2017

Constaterende dat:
In het Onderzoeksrapport "Wat te doen met stilte" van de Randstedelijke Rekenkamer wordt geconcludeerd dat vliegverkeer er in veel stiltegebieden voor zorgt dat de geluidbelasting hoger is dan de norm.

Overwegende dat:

- *Schiphol op korte termijn wil groeien naar meer dan de afgesproken 500.000 vliegbewegingen per jaar;*
- *Dit de gewenste route van het behouden van de huidige 39 stiltegebieden bemoeilijkt;*
- *Vliegverkeer niet alleen de stilte in stiltegebieden bedreigt, maar ook negatieve effecten heeft op klimaatverandering en de luchtkwaliteit;*
- *GS zich al hebben uitgesproken tegen het toenemen van het aantal nachtvluchten.*

Gehoord de discussie, verzoeken het college van GS om:
Bij de naderende actualisatie van het stiltegebiedenbeleid ook de (on)wenselijkheid van de groei van Schiphol te betrekken

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD, SP, GL, CU/SGP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter, wij bedanken de Rekenkamer voor het rapport. Wij realiseren ons dat wij in Noord-Holland veel stiltegebieden hebben, 39 met een totaal oppervlak van meer dan 70.000 ha. In Zuid-Holland zijn het er 16 met een oppervlakte van ruim 50.000 ha. Het CDA kan zich in grote lijnen vinden in de aanbevelingen zoals vermeld in het besluit, maar heeft wel een kanttekening. Het CDA heeft er moeite mee als er weer extra regels bij zouden komen voor stiltegebieden, omdat hier al zoveel regels gelden, die vaak tevens natuurgebieden zijn. Dus terughoudend graag met extra regels. Het CDA wil graag dat vooral wordt ingezet op punt a en c van het besluit. Punt a handelt over het benutten van stiltegebieden, want die hebben vooral een heilzame werking voor de mens als ze ook benut worden. Het CDA vindt het een goede zaak de bekendheid en toegankelijkheid van stiltegebieden te verhogen, dit wel in combinatie met aanbeveling c, zodat gebieden worden gedifferentieerd, zodat het beleid voor het ene gebied meer gericht wordt op behouden en voor het andere gebied meer op benutten. Wij zijn kritisch over punt b dat handelt over meer specifieke maatregelen voor het behoud van stilte. Genoemd wordt onder andere het nemen van geluidsreducerende maatregelen op provinciale wegen naast of in de buurt van stiltegebieden en het aanplanten van bomen en struiken aan de randen van deze gebieden, zodat geluiden uit de omgeving gedempt worden. Op zich is het goed en positief, maar het vraagt om maatschappelijke ingrepen die niet overal mogelijk zullen zijn. In openweidegebied kun je niet zomaar bomen neerzetten, dat zou funest zijn voor de weidevogels, die alleen in open landschap broeden. Wij willen dus meer inzicht in de maatregelen, locaties, onkosten en gevolgen voordat wij de aanbevelingen uit punt b zomaar kunnen ondersteunen. Graag wil ik daarom van de gedeputeerde de toezegging dat hij kritisch naar aanbeveling b kijkt en deze dus niet zomaar een-op-een overneemt. Kan de gedeputeerde dit toezeggen? Verder wil ik aangeven dat wij het amendement van de SP niet zullen steunen, want je kunt de aanbevelingen van de Rekenkamer niet wijzigen met een amendement. Volgens mij is dat echt onmogelijk. Natuurlijk kun je wel aangeven of je in het besluit de aanbevelingen wel of niet wilt meenemen, maar dat is dus wat anders. Ook de toelichting van de SP op het amendement is in tegenspraak met zichzelf, want zij willen benutten schrappen en daarbij zeggen ze dat de mensen meer de stilte moeten opzoeken om tot zichzelf te komen.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. De PvdA dankt de Rekenkamer voor het rapport. In onze optiek worden er goede aanbevelingen gedaan. Gaan wij voor benutten, behouden of een mix daarvan? Dat staat in het rapport. Benutten met wederom inzet van communicatie over stiltegebieden en behouden met het treffen van maatregelen om stiltegebieden veilig te stellen. De Rekenkamer doet ook nog de suggestie om een mix daarvan aan te houden. In het amendement van de SP lijkt het erop dat benutten en behouden elkaar uitsluiten. Mevrouw De Groot heeft net een toelichting gegeven en ik begrijp inmiddels dat u ‘benutten’ er helemaal uit wilt hebben. Ik sluit mij aan bij mevrouw Koning van het CDA dat ik het op zich bijzonder vind dat je gaat amenderen op een advies wat uit de Rekenkamer komt. Dat hoeft onzes inziens helemaal niet het geval te zijn, maar dan moeten er wel acties ondernomen worden. Wanneer GS stellen dat stil asfalt schaars is omdat wij daar niet meer geld voor vrijmaken en er liever wordt

gekozen voor stil asfalt in de nabijheid van woningen omdat dat de meeste welzijnswinst oplevert, dan is dat begrijpelijk.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik vraag mij af wat de PvdA eigenlijk bedoelt met benutten, want in mijn optiek, zoals we de recreatiegebieden behandeld hebben, is benutten het commercieel uitnutten en in gebieden waar je stilte wilt behouden, kun je gerust een wandeling maken en in stilte op de fiets gaan. Dat is niet het benutten wat bedoeld wordt.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voordat wij in een semantische discussie over wat precies benutten is, belanden, benutten is voor ons het meer aan de man brengen van stiltegebieden tot op zekere hoogte en met de nodige terughoudendheid. Natuurlijk stel je daar allerlei eisen aan, ook aan de bezoekers, dat je je gedraagt in een stiltegebied en dat je daar niet met de motor naartoe gaat, maar te voet of op de fiets. Dat is benutten.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik hoor net het CDA zeggen, ja, we moeten dus meer benutten, maar we moeten vooral niet te veel regels hebben. Er zijn regels voor stiltegebieden, maar niemand kent die. Als u op de fiets het stiltegebied gaat 'benutten' en u wilt naar een leuke uitspanning om koffie te drinken, enzovoorts, dat wil iemand op een Harley ook.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Precies. Het komt mij voor dat mevrouw De Groot het een beetje ridiculiseert, want dat is absoluut natuurlijk niet het geval. Onlangs is een mooie roze diamant geveild, er zal veel moeite zijn gedaan om dat ding te behandelen en te verkrijgen en daarna zet je het in een kluis en daarna kijk je er nooit meer naar, laat staan dat je hem draagt. Dat moet niet bij stiltegebieden gebeuren. Die mág je benutten in onze optiek, maar je moet er heel voorzichtig mee omgaan en daar zijn regels voor en daar kun je op handhaven. Ik denk dat daar verder geen bloed uitvloeit.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dat hebben wij ook over de recreatiegebieden gezegd.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Stil asfaltwinst bij woningen vinden wij begrijpelijk, maar dan doe je – en misschien kom ik daarmee mevrouw De Groot tegemoet – wel concessies aan de stiltegebieden die beter behouden zouden kunnen worden met het nodige stille asfalt. Er wordt een herijkingsonderzoek door de Noord-Hollandse Natuur- en Milieufederatie gedaan. Wij zijn benieuwd naar de uitkomsten. Samenvattend, wij vinden benutten all right, maar dan wel met een uitgekiend beleid waartoe wij GS oproepen. Behouden uiteraard. Gelukkig zijn wij een van de provincies in vergelijking met andere, die beter hebben behouden dan andere provincies, maar dan wel behouden door keuzes te maken om het ook echt stil te laten zijn en misschien wel door meer geld vrij te maken voor stil asfalt of als de pilot bij de N245 met de uitbreiding van bamboeschermen goede resultaten oplevert, kan dat misschien hier en daar ook wel bij stiltegebieden zijn. En stiltegebieden een prominente plaats geven in de Omgevingsvisie in de naderende nieuwe Omgevingswet. Het amendement van de SP vinden wij geen meerwaarde. Wij zijn benieuwd naar de reactie van GS.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter. Wat te doen met stilte? Stilte wordt in het coalitieakkoord zo omschreven als gebieden waar het geluid door menselijk toedoen zo gering is dat de natuurlijke geluiden nauwelijks verstoord worden. D66 heeft een jaar geleden met het actieplan Geluid de nadruk gelegd op de negatieve gezondheidsaspecten van geluid voor de mens. Daar staat tegenover dat wij vandaag een rapport behandelen met stilte als onderwerp. Het andere uiterste van het spectrum, waarin stilte een positieve bijdrage aan de gezondheid van de mens levert. Stilte mis je pas als het er niet meer is of als je geen vrije keuze meer hebt en in deze weken van bezinning worden wij juist met geluid omringd, de Mattháus Passion, de bevrijdingsfeesten, het zijn uitingen van gevoelens met geluid, maar om bij dat gevoel te komen, zul je eerst stilte nodig hebben. Het is niet voor niets dat wij in stilte herdenken. Wij zijn blij dat GS de aanbevelingen uit dit rapport overnemen en ons de vraag voorleggen of wij willen behouden of benutten. Wat D66 betreft, behouden, onderhouden en benutten, maar wel gedifferentieerd. Voor ons geldt ook dat de landschappelijke kwaliteit daar een belangrijke rol bij speelt. Stiltegebieden worden vaak gezien als een plek waar de natuur zich kan herstellen en ontwikkelen, maar voor ons geldt dit ook voor het welbevinden van de mens, het vermindert stress en het leidt tot toename van positieve gevoelens en energie. De natuur is prikkelarm en daardoor herstelt ons concentratievermogen zich en neemt het vermoeidheid, pijn en boosheid weg. In Noord-Holland zijn wij gezegend met veel stiltegebieden, ruim 70.000 ha en wij willen deze waarden graag tot uitdrukking gebracht zien in het beleidsprogramma Groen, ofwel, wij vragen GS deze waarde te kapitaliseren en wij dagen u uit dit niet alleen in stil asfalt te vertalen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Hebt u criteria voor het benutten van de stilte?

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Die criteria zijn niet mijn criteria, maar die staan in het coalitieprogramma, dat zijn niet de mijne. Dat zijn gebieden waar het geluid door menselijk toedoen zo gering is dat de natuurlijke geluiden zo min mogelijk verstoord worden.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Is dat ook het benutten van stilte?

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Precies, want dat doe je in stilte, lijkt mij.

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter, als ik op zondag in mijn tuin zit in Andijk, dan is het nog echt stil en ik besef – nu ik al die verhalen hiervoor hoor – dat ik daar eigenlijk heel gelukkig mee moet zijn en vandaar misschien mijn wat optimistischer insteek. De VVD constateert dat Noord-Holland niet alleen het grootste aantal stiltegebieden heeft van de vier onderzochte provincies, maar ook het grootste oppervlak en de kleinste afname van stiltegebieden op basis van de laagste richtwaarden in decibellen, namelijk 35 dB, is 80% van de gebieden nog stil. Kortom, er is zeker enige reden tot tevredenheid, ware het niet dat onze inspanningen de afgelopen jaren vooral gericht zijn op het behouden van stilte en nog te weinig op het benutten ervan. Wij zijn het eens met het verzoek om een aantal nader genoemde elementen uit het rapport mee te nemen in de aankomende evaluatie van het stiltegebiedenbeleid en kunnen ons vinden in een keuze per gebied voor benutten of behouden. De VVD wil een aantal aandachtspunten aan u meegeven. In de eerste plaats dat de keuzes op gebiedsniveau worden

gemaakt, in samenspraak met de lokale betrokken partijen. In de tweede plaats dat er realistische maatregelen worden genomen, dus geen bomen planten als geluidwerende maatregel in een open gebied of geluidsreducerende maatregelen nemen daar waar de kosten niet opwegen tegen de effecten. Wij sluiten hierbij aan bij de oproep van het CDA die hierover een toezegging vroeg van de gedeputeerde. Kortom, de VVD pleit voor realistische keuzes op basis van uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid bij de komende evaluatie, ook als dit net als in andere provincies leidt tot minder stiltegebieden, waarbij de stilte beter behouden c.q. benut kan worden. Laten wij vooral samen optrekken met de betrokkenen in het gebied, dat is ook waar de Omgevingsvisie om vraagt. Het amendement van de SP om het alleen nog te gaan hebben over behouden, is wat ons betreft een stap terug. Al in 2011 is de suggestie gedaan om na te denken over het beter benutten van stiltegebieden zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van het gebied. Sterker nog, in de ogen van de VVD kunnen behouden en benutten elkaar juist versterken, juist omdat het bewustzijn over de waarde van stiltegebieden hiermee vergroot wordt. Wij steunen het voorstel van de SP dan ook niet. Dan motie van de PvdD, de link met de groei van Schiphol. De groei van Schiphol zou ertoe kunnen leiden dat bepaalde stiltegebieden niet langer gehandhaafd kunnen worden en als dat zo is, dan mag het duidelijk zijn dat de VVD kiest voor de groei van Schiphol.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. GS gaan het stiltebeleid actualiseren en nemen de aanbevelingen van de Rekenkamer daarin mee. Hoe die actualisatie eruit komt te zien, zal dus pas later blijken. Wij geven nu vast wat mee vanuit GL. Het beleid is nu primair gericht op behoud en dat moet wat ons betreft zo blijven. Dus geen verdere afwaardering van de 39 stiltegebieden, maar juist passende maatregelen nemen om de stiltegraad te stabiliseren of te verbeteren. De wijze van monitoren moet daarop zijn afgestemd. Wij horen te zijner tijd graag welke maatregelen waar nodig zijn en wat die gaan kosten. Wat ons betreft kunnen de stiltegebieden die zich daarvoor lenen, worden benut voor natuur en stiltebeleving maar ook voor recreatie zolang de activiteiten zich goed verhouden tot het primaire doel, stilte. U ziet dat in belangrijke mate wij de opvatting van de SP delen, maar desalniettemin zullen wij het amendement niet steunen omdat wij dat prematuur vinden. Als het zo zou zijn dat hier een inhoudelijke voordracht voorlag waarin alle maatregelen worden overgenomen – en dat kan niet eens, want sommige zijn inconsistent of intern strijdig, de Rekenkamer mikt er juist op om met meer bewustzijn daar keuzes in te maken – dan zouden wij waarschijnlijk ook amenderen maar dat is niet zo. Er staat heel duidelijk in het besluit dat de hele reeks van aanbevelingen wordt meegenomen, dus het is een uitsteloperatie. Ik roep de SP nogmaals op nu niet met een amendement te komen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik wil eerst beginnen dat ik positief verrast was door de mooie bijdrage van de PVV over dit onderwerp. In het rapport van de Rekenkamer wordt geadviseerd met elkaar te bespreken of wij elementen uit de beleidsrichtingen benutten en behouden willen toevoegen aan het stiltegebiedenbeleid. Daarmee wordt gesuggereerd en ons zelfs gevraagd om een keuze te maken in welke elementen wij willen toevoegen. In de voordracht is die keuze nog niet gemaakt. Daarin zijn simpelweg alle aanbevelingen van de Rekenkamer overgenomen. Misschien is dat uitstellen en misschien is daar niks mee, maar mijn gevoel is dat wij op dit moment wel een keuze moeten maken, dat wij moeten aangeven welke kant wij op

willen met het stiltebeleid. Wij hechten eraan een uitspraak te doen over het leggen van de nadruk op beschermen of op benutten. Wat ons betreft is beschermen een voorwaarde voor gebruik en dat zal voor de meesten van u gelden, maar daarom willen wij in het verzoek aan GS de nadruk leggen op beschermen, natuurlijk met als doel dat onze inwoners ervan kunnen genieten en daarom is communicatie noodzakelijk, maar de richting die wij aangeven is beschermen. Nou is mijn fractie van mening dat de SP met het amendement feitelijk hetzelfde beoogt, maar het is mij ook opgevallen dat het technisch niet klopt, want het amendement beoogt het amenderen van het rapport van de Rekenkamer, terwijl wij hier besluiten over het voorstel. Ik roep de SP op om te kijken of dat technisch te repareren is. De intentie ondersteunen wij van harte en wij denken dat de voordracht beter wordt wanneer wij de voorgestelde wijzigingen van de SP overnemen. Mevrouw Jellema was daar niet van overtuigd, maar ik hoor haar ook zeggen, benutten natuurlijk maar wel met een zekere terughoudend en wij kiezen voor een uitgekiend beleid. Mevrouw Jellema, volgens mij is dat juist wat wij kunnen doen door nu aan GS mee te geven om bij de herziening van het stiltegebiedenbeleid voor een van de twee te kiezen en dat is dus beschermen.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): De Rekenkamer zegt ook dat een mix van de twee mogelijk is, dus daar zouden wij ook op uit kunnen komen. Het komt mij voor en dat zie ik in heel veel bijdragen, dat het toch een beetje een persoonlijke voorkeur is of je van stilte houdt of niet, maar wij zitten hier niet voor onze persoonlijke voorkeur, wij zijn ervoor wat de goegemeente wil met stilte of met minder stilte, dus het is altijd een beetje tricky. Ik voel mij ongelofelijk gelukkig als ik door hartje New York loop waar het absoluut niet stil is, maar voor u zal dat iets heel anders zijn. Dus je moet een soort besluit nemen wat misschien ergens in het midden ligt en dan lijkt mij een mix die de Rekenkamer voorstelt, een goed alternatief.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Wij stellen gelukkig niet vast om geheel Noord-Holland tot stiltegebied te verklaren. Ik weet ook dat de VVD liever kiest voor Schiphol dan voor stilte, dus ook die mensen komen aan hun trekken. De Rekenkamer vraagt om met elkaar te bespreken welke beleidselementen u wilt toevoegen en wat wij nu doen is geen keuze maken en daar wil ik u juist toe uitdagen, kies er een aantal die wij het belangrijkst vinden. Dat is precies wat het amendement van de SP beoogt, namelijk een aantal dingen van benutten wel meenemen en een aantal niet.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Dan ben ik misschien niet duidelijk genoeg geweest. Wij kiezen op zijn minst voor beide. Voor benutten, omdat je zo'n mooie diamant niet in de kluis moet zetten want dan heeft niemand er iets aan, en voor behouden, dus misschien wel voor die mix.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik heb het gehoord. Dan kom ik wellicht wat abrupt aan het einde van mijn bijdrage.

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Er is wat verwarring over de status van het rapport van de Rekenkamer. Normaal gesproken doet de Rekenkamer een rapport dat beoordelend van aard is, en dit is het eerste rapport van de Rekenkamer dat beschrijvend van aard is en een andere

bestuurlijke route volgt. Dat komt ook door het wegvallen van mijn voorganger, waardoor er in de tijd een gat ontstond. Het college heeft eind oktober 2016 een brief gestuurd en gezegd, wij willen het liefst een uitvoerbaar en handhaafbaar stiltegebiedenbeleid, alleen eerst moest het herijkingsonderzoek uitgevoerd worden. Een aantal van u heeft daaraan gerefereerd. Daar wordt nu de laatste hand aan gelegd door de Natuur- en Milieufederatie. Mijn planning is dat ik dat aan uw commissie NLM van juni kan voorleggen waarbij ik gehoord de discussie hier en in de vorige commissie NLM, dat meeneem. De vraag van mevrouw Koning was heel scherp, hoe zit het nou met 1 a, b en c. U gaat straks wellicht de voordracht aannemen waarbij ik namens GS het voorbehoud maak met name bij de punten 1 a en 1 c die u ook noemt. Ik adviseer u met het amendement niet vooruit te lopen op het herijkingsonderzoek. Ik ben een beetje voorzichtig met het kiezen van mijn woorden, maar zoals ik er nu naar kijk, gehoord de discussie, zitten wij met name op 1 a en 1 c. De heer Van der Sluijs begon er in de commissie en in zijn eerste termijn over en terecht, het zit met name in de handhaving, dat is op dit moment de zwakste schakel in het beleid en daar ga ik u in meenemen in juni. Zijn wij trots op het stiltebeleid? Daar zijn wij heel erg trots op, want ik proef dat ook uit uw bijdragen. Wij hebben er 39, ruim 72.000 ha. U kunt zeggen hoe stil is het dan, dan kun je in categorieën gaan werken. Ik zal u in juni melden hoe dat zijn beslag precies gaat krijgen in het beleid en ja, dit moet integraal zijn beslag krijgen in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening zodat het op de juiste manier is gewaarborgd. Daarom ga ik in eerste termijn niet te veel in op alle niveaus die u heeft genoemd, want daar kom ik in juni op terug. Dan kom ik bij de motie en het amendement. De heer Kramer zei al over het amendement van de SP, u gaat nu te snel en wacht nou even op het herijkingsonderzoek. U wilt ook dat wij financiële middelen ter beschikking gaan stellen, maar ik zag geen dekking in het amendement.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik interrumpeer op de gedeputeerde maar ik weet niet of hij degene is die mijn vraag kan beantwoorden of dat ik deze aan de voorzitter van het presidium moet stellen. Was het bij nader inzien niet handiger geweest om eerst het herijkingsonderzoek te doen voordat het punt op de agenda kwam?

De **VOORZITTER**: Dat is niet ter beoordeling van de voorzitter van het presidium.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Maar wie maakt dan de agenda?

De **VOORZITTER**: Het presidium. Maar er liggen Statenvoordrachten voor en die voordrachten zetten de Staten en het presidium meestal op de agenda. Het is in de commissie geweest. U mag ervan uitgaan dat in de commissie ook de conclusie getrokken is dat het rijp was voor behandeling en anders had in de commissie een ander signaal gegeven moeten worden.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat het te vroeg was om te kiezen en dat het amendement prematuur was, maar tegelijkertijd hoor ik u tegen mevrouw Koning zeggen, nou, mijn nadruk ligt wel op 1 a en 1 c, dus ik had het eigenlijk van u geaccepteerd, maar ik hoor van u ook een ander signaal. Dus kunt u dat even toelichten?

Gedeputeerde **TEKIN**: Ik moet zelf ook voorzichtig zijn om daar op dit moment op vooruit te lopen. Over de huidige situatie, een fietspad is ook benutten en dan heb ik het niet over de economische kant want daar doelde een van u ook op. Daar heb ik het niet over, ik heb het puur over de recreatieve kant, de stille recreatieve kant. Dat is wat mij betreft ook benutten. Laten wij die discussie over wat precies benutten en behouden is – u noemt het beschermen – in juni met elkaar voeren.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): De toezegging dat het nog niet over de economische kant gaat vind ik voldoende.

Gedeputeerde **TEKIN**: Even over uw debatje met mevrouw Jellema. Ik denk dat dat ook een beetje komt door het wegvallen van mijn voorganger en dat het een tijdje is blijven liggen, dat de reden is dat het nu wel hier ligt en eigenlijk straks had gemoeten. Over het amendement heb ik genoeg gezegd, u bent eigenlijk nu te vroeg en ik mis een financiële paragraaf. Ik wil u aanraden om de motie over Schiphol en stiltegebieden niet aan elkaar te koppelen, dus die ontraden wij ten stelligste.

Tweede termijn

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Even een paar dingen. De gedeputeerde noemt het ontbreken van dekking, maar het enige wat wordt voorzien is wat voorlichting aan de burgers en een paar bordjes plaatsen en misschien ook de nodige handhavingscapaciteit, maar waarom moet ik met dekking komen mijnheer Tekin, als u dat ook niet doet? Ik ben wel bereid het amendement in te trekken, maar dan wil ik twee garanties van u. A, ik wil van u precies tot op de letter weten wat u bedoelt met benutten en met behouden, alleen dat maakt een discussie op een later tijdstip nuttig, want anders weten wij toch niet waar wij het over hebben met elkaar. Ik proef dat een heleboel mensen in deze omgeving in elk geval willen dat de stilte stil blijft en dat gaat niet gepaard met commerciële activiteiten en met al te veel crossen door de stiltegebieden. Die garantie wil ik graag van u hebben.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Het is mooi dat wij in deze stille week voor Pasen zo uitgebreid praten over stiltegebieden. Wij gaan akkoord met de woorden van de gedeputeerde, dat is voldoende voor ons. Wij steunen de motie van de PvdD niet omdat wij de gevolgen hiervan op dit moment niet kunnen overzien. In juni kan hier verder over gesproken worden.

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter, u vraagt financiële middelen maar u geeft er geen dekking bij. Dat blijft een punt in het amendement. Als u het zo scherp stelt, ik wil tot op de letter weten wat u precies bedoelt met benutten en behouden, daar kan ik u nu geen antwoord op geven omdat ik dat niet netjes vind ten opzichte van het herijkingsonderzoek wat nu door een andere partij wordt gedaan, om daarop vooruit te gaan lopen. Ik hou het bij wat ik er in eerste termijn over gezegd heb.

De **VOORZITTER**: Het is voorbij, u wilt hem graag aanhouden, dat gaat u aankondigen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): In dit geval wel. Als de gedeputeerde niet toe kan zeggen dat in het herijkingsonderzoek precies gaat staan wat benutten en behouden is, dan is het niet anders, dan houd ik hem aan.

De **VOORZITTER**: Dan wordt het amendement aangehouden. Of dat kan is overigens de vraag, ik denk dat dat niet kan. U zult echt bij die gelegenheid een ander amendement moeten indienen, want dat kan niet hetzelfde amendement zijn. Dus mag ik concluderen dat u hem voorlopig intrekt en te zijner tijd zult zien tot welk amendement dat moet leiden? Ja? Dan is dat amendement van tafel. Dan gaan wij stemmen over de motie. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD en CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. De voordracht. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, de voordracht is unaniem aanvaard.

10. Initiatiefvoorstel nummer 23 Echte groene stroom van de CU/SGP

Het presidium heeft dit punt van de agenda afgevoerd.

11. Initiatiefvoorstel nummer 24 Maatschappelijk verantwoord inkopen naar een hoger plan van de PvdD en CU/SGP

Het presidium heeft dit punt van de agenda afgevoerd.

12. Initiatiefvoorstel nummer 22 Grondgebonden melkveehouderij met koe in de wei van de PvdD

De **VOORZITTER**: Ik verzoek de indiener van het voorstel het voorstel toe te lichten.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter, de koe zegt boe, boe tegen megastallen, boe tegen opstallen en boe tegen het weghalen van haar kalf. In 1900 gaf een koe nog 2500 liter melk per jaar. Inmiddels is dat gestegen tot boven de 8000 liter per jaar, met uitgemergelde en manke koeien tot gevolg. Ook de gemiddelde bedrijfsgrootte is gigantisch toegenomen. Waren er in 2005 nog 9 megastallen in Noord-Holland met 250 of meer koeien, inmiddels zijn dat er al twee keer zoveel. Meer koeien betekent ook meer mest en meer mest betekent schade aan natuur, water en milieu. Bovendien neemt de hoeveelheid weidegang af naarmate een bedrijf meer koeien heeft. Dit zijn de feiten en die zijn bij u allen bekend. Op grondgebonden bedrijven is er geen mestoverschot en wordt het veevoer niet uit het Amazonegebied geïmporteerd maar op eigen grond geproduceerd. Dit is ook voor een boer aantrekkelijk, want die is dan niet afhankelijk van fluctuerende prijzen van mestverwerking en de inkoop van veevoer. Ook lopen de koeien meer buiten op grondgebonden bedrijven omdat daar voldoende grond voor is. In Noord-Holland zijn veruit de meeste bedrijven al grondgebonden maar omdat het aantal megastallen blijft groeien, dreigt dit te veranderen. Dit zijn de feiten en die zijn bij u allen bekend. Op biologische bedrijven

wordt bovendien ook geen schadelijk landbouwgif gebruikt. Weidegang is verplicht en ook het gebruik van antibiotica is gebonden aan strenge regels. De vraag naar biologische zuivel groeit en steeds meer boeren zijn bereid om om te schakelen. Hierbij ondervinden ze echter niet zelden hindernissen, waardoor het aandeel biologische melkveehouders in Noord-Holland nog steeds niet boven de 5% uitkomt. Dit zijn de feiten en die zijn bij u allen bekend. Maar feiten zijn voor deze Staten niet voldoende. Ook de politieke wil moet er zijn om ook waar het de landbouw betreft, de stappen te nemen die nodig zijn om de provinciale doelen op het vlak van biodiversiteit, waterkwaliteit, klimaat, dierenwelzijn én economie te kunnen halen. Daarbij is een lange termijnvisie en een integrale kijk nodig. De feiten noodzaken ons ertoe om de business as usual-houding los te laten en dit voorstel vraagt om de politieke wil om vanuit onze provinciale rol de groei van het aantal megastallen te stoppen en de verduurzaming van de melkveehouderij te stimuleren.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, wij hebben in de commissie gezegd dat wij voorstel 1 niet steunen, 2 en 3 wel. Ik weet niet of dat eventueel opgesplitst kan worden.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter, ik heb iets meer woorden nodig dan mevrouw De Meij. Het stimuleren van de grondgebondenheid met een maximaal aantal dieren per hectare. Dat gaat natuurlijk ook over weidegang en dat gebeurt al in een groot aantal percentages in Noord-Holland. Natuurlijk zou 100% nog beter zijn maar dat lijkt mij een irreële opgave, omdat je natuurlijk te maken hebt met andere omstandigheden waarin sommige boeren zich bevinden of dat zij geïnvesteerd hebben in een aantal andere dingen voor hun koeien en bedrijfsvoering die minstens zo goed zijn of in ieder geval second best. Ik ben bijvoorbeeld weleens in een stal geweest waar de koeien vrijelijk konden rondlopen en zij zelf de melkcarrousel met een beloning konden opzoeken. Dat lijkt mij toch een hele goede situatie. Onze fractie maakt ook bezwaar tegen een aantal zaken die beschreven wordt in het initiatiefvoorstel. Als de PvdD poneert in een eerdere mailwisseling die ik met mevrouw Vermaas had, zegt ze dat dat niet haar woorden zijn maar die van iemand anders, maar als u dan toch in uw voorstel schrijft dat de koe een wegwerpartikel is geworden, dan maak ik daar ernstig bezwaar tegen. Ik heb hele andere dingen gezien tijdens verschillende werkbezoeken waar ik boeren en boerinnen heb gezien die zeer begaan waren met hun veestapel. Als u dergelijke dingen schrijft in een initiatiefvoorstel, dan bent u mij in ieder geval kwijt. Ik heb u dat ook eerder gemaild. Op dit moment gaat de Wet veedichte gebieden – een wet die al eens eerder heeft voorgelegen in de Tweede Kamer, maar het is niet gelukt omdat de PvdA met de VVD heeft geregeerd en de VVD was daar geen voorstander van –in de internetconsultatie. Dat duurt nog een poosje maar er wordt in ieder geval aan gewerkt. Ik hoop dat de PvdD dat ook hoop geeft. Dan het onderzoeken van de hindernissen die boeren ervaren wanneer zij willen omschakelen. In het antwoord van GS wordt gezegd dat er een onderzoek uit 2007 is, maar dat is 10 jaar na dato en ik ben het met de PvdD eens dat dat inmiddels een decennium geleden is en dat de situatie wellicht hier en daar veranderd is. Onze vraag aan de gedeputeerde is als er zoveel boeren zijn die willen omschakelen, waarom zijn er dan nog zoveel boeren in de wachtrij en is dat ook de oorzaak dat de eerdere ambitie van 7% nog niet gehaald is? De gedeputeerde schrijft in het antwoord dat er een uitgekiend pachtbeleid zou zijn, maar wij hebben in het afgelopen jaar gezien bij de casus van de heer Jan van 't Hul dat het

pachtbeleid wel enige bestendiging nodig heeft. Wil je echt goed investeren in de bodem, dan moet je het pachtbeleid wat langer uitschrijven dan alleen die vier jaar en dan de hele boel weer omgooien. Daar vinden wij best een punt in zitten. Wij willen daar graag van de gedeputeerde nader antwoord op hebben. Het stimuleren van de provincie brede kringloop, bijvoorbeeld met een vervolg van de biovalley. Dat stimuleren kan altijd. Wij zullen ieder nieuw voorstel van GS langs de biologische en duurzame meetlat leggen. De tussenstand van het provinciaal Milieubeleidsplan staat op de B-agenda van 15 mei en daar staat dat de provincie wil verleiden en innoveren. Ik hoop dat GS doen wat zij met hun mond belijden en zoveel mogelijk zullen blijven verleiden om boeren tot biologisch boeren te verleiden. Op twee punten wachten wij op landelijk beleid, de Wet veedichte gebieden en de andere vinden wij sympathiek, maar wij willen ons niet vastleggen met een dergelijk initiatiefvoorstel.

Mevrouw **KEUR** (CDA): Voorzitter, als eerste nemen wij ook afstand van de woorden die soms gekozen worden door de PvdD, niet alleen in het initiatiefvoorstel maar ook in hun bijdrage van zojuist, waarin gesproken wordt over uitgemergelde koeien en dat mest altijd schade toebrengt, want daar hebben wij toch wel een wat ander zicht op. Hetzelfde geldt voor het initiatiefvoorstel waarvoor wij de PvdD overigens bedanken, want daar gaat veel werk mee gepaard. De PvdD pleit voor meer biologische boeren maar het CDA pleit voor verduurzaming over de gehele sector. Daarmee onderschrijven wij het standpunt van het college. Meer biologische boeren komen er vanzelf wanneer consumenten meer biologische producten kopen. Er zijn voldoende boeren die willen omschakelen maar de afzet kan nog niet gegarandeerd worden. Daarom is er momenteel een wachtlijst voor boeren die willen omschakelen. Wat betreft de grondgebondenheid bestaan er reeds drie landelijke wetten en regelingen die de toegestane hoeveelheid melkvee op een bedrijf vastleggen in relatie met de hoeveelheid land die bij het bedrijf in gebruik is. De grondgebondenheid van de melkveehouderij is verankerd in de Melkveewet, de Fosfaatregelingen en de meststoffenwet. Daarnaast worden bedrijven beperkt door hun natuurbeschermingswetvergunning en/of toegestane bedrijfsomvang binnen het PAS. Het is volgens het CDA niet nodig en wenselijk om een provinciale wet of regeling toe te voegen aan de reeds bestaande landelijke en Europese regelgeving. U geeft zelf in het initiatiefvoorstel aan dat in Noord-Holland relatief vaak weidegang wordt geboden aan koeien, dus in Noord-Holland wordt al het goede voorbeeld gegeven. Tot slot wilt u dat de provincie stimuleert dat biologische veehouders en akkerbouwers in een provinciebrede kringloop kunnen acteren. Ten eerste hebben biologische veehouders in veel gevallen geen meststoffen over, omdat die op hun eigen bedrijf benut worden. Gangbare bedrijven hebben ook vaak al een eigen kringloop of acteren in kringlopen met andere bedrijven. Dat wordt ook al enige tijd gestimuleerd vanuit de provincie via een product bij Greenport Noord-Holland-Noord. Het project draagt de naam Vruchtbare kringloop Noord-Holland. Het zal duidelijk zijn dat wij het voorstel dus niet zullen steunen.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter, kijkend naar het initiatiefvoorstel is wat D66 betreft het eerste voorstel prematuur, zeker nu er landelijk nog maar sinds kort nieuwe regels zijn voor de grondgebondenheid. De uitwerking van deze regeling krijgt nu zijn beslag en wij maken ons momenteel meer zorgen over de effecten hiervan voor het levende culturele erfgoed, zoals bijvoorbeeld de Lakenvelders en de Blaarkoppen. Wat ons betreft gaat het eerste voorstel op dit

moment te ver. Wij willen de effecten van de landelijke maatregelen bezien. Het tweede voorstel is niet dwingend geformuleerd. Het roept de provincie op te onderzoeken waar zij een positieve bijdrage kan leveren in de omschakeling naar biologisch. Wat ons betreft een reële oproep als je in het kader van de grondkwaliteit en de biodiversiteit een slag wilt maken en dat willen wij met elkaar. Zeker als aangetoond is dat er een directe link te leggen is tussen biologisch en de positieve effecten op de grondkwaliteit en de biodiversiteit. Voorstel 3 zou een goed voorbeeld kunnen zijn voor bevordering van grondkwaliteit en biodiversiteit. Juist de inzet bij de greenports en biovalley toont aan dat de provincie op de goede weg zit en dat het juist het onderzoeken waard is of wij met elkaar een volgende stap kunnen zetten naar een algehele verduurzaming van de sector. Durven wij met elkaar de stap naar een gesloten regionale kringloop te maken? Wij merken dat GS afwerend zijn in het omarmen van dit voorstel en in eerste instantie hadden wij dat als fractie ook, want wij herkennen ons niet in de analyse waarop dit initiatiefvoorstel gebaseerd is. In onze 'tour du boer' hebben wij andere waarnemingen gedaan en wij hebben gezien dat wij in Noord-Holland een ander beleid hebben dat gericht is om te kiezen voor schaalvergroting als daarmee de duurzaamheid en de efficiëntere productie gediend is. Wij zien toch ook in het coalitieprogramma staan dat wij naast de investering voor de greenports ook een bedrag van 1,2 miljoen euro gereserveerd hebben voor verduurzaming van de landbouw. Dus volgens ons is er nog ruimte om in te zetten of wordt dit bedrag inmiddels ergens anders voor aangewend? Voor D66 reden genoeg om het gesprek duurzaam met elkaar te blijven voeren en wij verzoeken GS om met ons te zoeken naar de positieve effecten van dit voorstel en als dat vandaag niet mogelijk is, dan zouden wij die verkenning graag in NLM met elkaar willen doen.

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter, complimenten aan de PvdD voor het initiatiefvoorstel, ook al delen wij eerder genoemde bedenkingen over sommige formuleringen in het voorstel. De VVD kan zich echter niet vinden in de voorstellen en ik zal uitleggen waarom. Ten eerste, 90% van de Noord-Hollandse koeien staat in de wei en als dat niet zo is, dan zijn daar meestal goede redenen voor zoals land dat verder weg ligt en waardoor er allerlei verplaatsingen nodig zijn. Onze provincie doet het relatief goed wat betreft de weidegang en GS zetten samen met diverse greenports in op verdere verduurzaming van de sector. Wij zien dan ook geen reden om dingen op te gaan leggen zoals voorgesteld door de PvdD. De VVD vindt het als liberale partij van belang dat weidegang de keuze blijft van de ondernemer c.q. de koe en niet wordt opgelegd door de overheid. Hetzelfde geldt voor biologisch boeren, waarbij niet de overheid maar de markt het tempo van de omschakeling zou moeten bepalen. Ten derde, net als GS zijn wij van mening dat een kringloop niet noodzakelijkerwijs moet bestaan uit biologische veehouders en akkerbouwers, want in de praktijk wordt dit breder opgepakt in de greenports en dat past ook in het streven naar verduurzaming van de hele sector. Concluderend, de voorstellen en dat geldt voor alle drie, sluiten onvoldoende aan op de Noord-Hollandse praktijk. Om die reden staat de VVD achter het advies van GS om geen uitvoering te geven aan de punten uit het initiatiefvoorstel.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, wij vinden het een prachtig voorstel van de PvdD en dat zouden eigenlijk alle Statenleden en trouwens ook GS moeten omarmen, want er wordt een denkrichting aangedragen en die moet je omarmen en zeggen, als we dan toch die kant op denken, laat ons dan meedenken, maar wat hoor ik, nee, wij doen het niet helaas, nee, wij gaan

het niet doen want. Er worden allerlei argumenten aangedragen om iets niet te doen en dat vind ik nou zo jammer. Nee zeggen is heel eenvoudig maar kom met alternatieven. Dat was een stuk mooier geweest en volgens mij ben ik hiermee al helemaal door mijn tekst heen. Nee, ik herhaal nog een keer wat ik ook in de commissie heb gezegd. Namelijk, GS zeggen dat er van alles in de pijplijn zit en de PvdD zegt, doe nou dat en dat. Volgens mij kunnen jullie elkaar gewoon vinden en dat betekent dus gezamenlijk optrekken op weg naar een duurzaam beleid. Helemaal zonder veeteelt zal voorlopig nog niet haalbaar zijn voor de PvdD, maar laten wij het dan in ieder geval de goede kant opsturen en dat steunen wij van harte.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Een uitstekend en goed onderbouwd initiatief van de PvdD dat beter verdient dan de afhoudende en zelfs afwijzende reactie van GS. Verdere verduurzaming van de melkveehouderij en gestage groei van de biologische variant zijn beide wenselijk, het is niet of, of. Het gaat er niet om boeren voor te schrijven hoe zij hun bedrijf moeten runnen, maar om te stimuleren dat zij kiezen voor de variant die uitgaat van grondgebonden natuurinclusieve bedrijfsvoering met minder mest en minder belasting van de natuur, meer weidegang en meer dierenwelzijn. Markt en maatschappij zijn er klaar voor. Ten slotte, collega Pels heeft in RWW aangetoond dat het aanbod van biologische producten fors achterblijft bij de huidige en toekomstige vraag. Alle reden dus om niet op de rem te gaan staan, maar boeren te stimuleren en te steunen om om te schakelen. Ik voeg ook nog even toe dat er misschien wat minder gelukkige bewoordingen in het stuk zitten, misschien zeg ik, maar laat dat niet doorslaggevend zijn. Als punt 1 wat hard is geformuleerd in de zin van wijziging van de PRV, dan mag dat zeker worden uitgelegd als ‘zo mogelijk’. In dat opzicht onderschrijf ik het verhaal van de SP dat het hier gaat om een richting en die richting zou je moeten onderschrijven en dat doe je door hier mee akkoord te gaan.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Mijn fractie ziet ook dat de steeds verdergaande intensivering van de landbouw op een gegeven moment doodloopt. Wij zullen als maatschappij moeten omschakelen naar een vorm van landbouw die natuurinclusief is en die geen negatieve effecten heeft op de natuur wereldwijd, op volgende generaties of mensen op andere plekken in de wereld. Dit vereist een maatschappelijke verandering waarin iedereen een verantwoordelijkheid heeft. In de eerste plaats wij als burgers en consumenten, de detailhandel, de overheid en de boer. Wij moeten echter opletten dat wij niet eenzijdig de verantwoordelijkheid bij de boeren leggen, want zij zitten vaak in een enorm lastig pakket waarin wettelijke eisen en financiële lasten, de markt – wat het ook mag zijn – en de eigen dromen soms op gespannen voet met elkaar staan. Zo hebben wij van de gedeputeerde gehoord dat er momenteel een wachtlijst bestaat voor boeren die willen omschakelen naar biologische veehouderij omdat dat meer is dan de melkcoöperatie kan faciliteren. Dit is natuurlijk ongewenst en daarom ondersteunen wij het idee achter het initiatiefvoorstel. Het tweede en derde deel van het voorstel staan niet ter discussie. Dat moeten wij inderdaad met elkaar besluiten. Met voorstel 1 hebben wij wel een probleem, want hoewel wij denken dat de grondgebondenheid een belangrijk element is voor duurzame landbouw, vinden wij het voorstel om een maximum aan het aantal graasdieren per hectare in te voeren niet direct gepast. Echter, u biedt ons wel een uitweg, want er staat ‘bijvoorbeeld’ voor en ik heb al eerder gehoord, het gaat om een richting. Wij overwegen het

voorstel te steunen maar met de aantekening dat het voorbeeld in het eerste besluit geen goede uitwerking van het besluit is.

De **VOORZITTER**: Wenst de indiener te reageren op datgene wat GS hebben aangegeven en op datgene wat door de Staten gezegd is?

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Graag voorzitter. Ik bedank iedereen voor de complimenten en ook de partijen bedanken die hun steun uitspreken. Ik ga reageren op de opmerkingen van de overige partijen. De PvdA heeft het over 100% weidegang, maar dat staat nergens in het voorstel. Dat is dus ook niet wat wordt beoogd. U heeft het over het woord 'wegwerpartikel' wat u vervelend vindt. Dat zijn niet mijn woorden, maar van de landbouwsocioloog professor Jan Douwe van der Ploeg en die heeft hij geuit in Zembla. Als u die uitzending heeft gezien met de uitgemergelde koeien en de boer die er met zijn rekenmachine naast staat, dan zult u begrijpen dat er echt veel is veranderd in de melkveehouderij in Nederland. 200.000 koeien die nu naar de slacht worden gebracht, drachtig of niet, sowieso blijft een koe in de melkveehouderij in Nederland maar een paar jaar in leven, dat vinden wij zeer zorgelijk en u volgens mij ook. Ik begrijp dat u mist wilt optrekken zodat wij het niet over de inhoud moeten hebben, want het is lastig als je je landelijk zo hard inspant voor de grondgebondenheid om dan tegen zo'n voorstel te stemmen. Ik heb van de PvdA geen enkel relevant inhoudelijk argument gehoord. Misschien bent u toch nog niet helemaal ontworsteld aan de liefdevolle omhelzing van de VVD waar u het over had in de commissie. Dan het CDA, het komt vanzelf die biologische boeren, maar dat vinden wij te gemakkelijk gedacht. Het gaat dus niet vanzelf, dat is het probleem. Wij zitten pas op 5% biologische boeren en er zijn boeren die willen maar het lukt niet. Daar moet je wat mee als overheid en daar pleiten wij in het voorstel voor. Het CDA wil niet meer regels, dat is volgens het CDA niet nodig. De PvdD vindt het wel nodig om tegen megastallen te ageren. D66 vindt het prematuur. De PvdD vindt het niet fijn om achter de feiten aan te lopen en vinden juist dat wij vooraf moeten bedenken hoe wij kunnen investeren in een meer duurzame melkveehouderij. Van de VVD heb ik geen vragen gehoord. Dank aan de SP voor de bijdrage, ik ben het helemaal met u eens, want volgens mij zijn er mogelijkheden genoeg voor GS om tot een breed gedragen uitvoering te komen. Een misverstand bij GL over de wijziging van de PRV, deze staat al op de planning, dat stellen wij niet voor, die wijziging komt er binnenkort aan. Maatregel 1 is erop gericht om bij de geplande wijziging een stimulans van de grondgebondenheid mee te nemen. Inderdaad CU/SGP, het voorstel biedt ruimte om de graasdiereenheden al dan niet bij de uitvoering van maatregel 1 mee te nemen. Daarmee heb ik alle vragen die aan mij gesteld zijn, beantwoord.

Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter, laat ik beginnen met het betoog van D66. Laten wij een keer samen bekijken waar die 1,2 miljoen euro naartoe gaan. In commissieverband zijn wij altijd gebonden aan tijd en ik zou graag met PS op een middagdeel of avonddeel wat dieper ingaan op wat wij doen. Je kunt het op twee manieren lezen en dat vind ik jammer van de SP, GL, maar ook van de PvdD. Ik heb het al eens vaker gezegd tegen de PvdD, eigenlijk zit u in de verkeerde provincie, want in Noord-Holland gaat het zo slecht nog niet met onze landbouw. Natuurlijk zijn er dingen die beter kunnen, maar onze stelregel is wel dat wij niet boven landelijke en Europese

wetgeving gaan zitten, want dan maak je de bedrijven op een manier kapot die je niet wilt, dat is het level playing field. Ik lees ook een citaat voor van Rogier Schulte, hoogleraar Farming Systems Ecology en hij zegt: “De discussie over gangbaar versus bio is zo gedateerd. Wij moeten de volgende stap zetten in de verduurzaming van de landbouw. In de eerste fase had je de pioniers nodig die de biologische landbouw op de kaart hebben gezet. In de tweede fase is deze sector geprofessionaliseerd met regels en certificering, maar nu moeten wij voorkomen dat dezelfde certificering verdere ontwikkelingen vastzet en ik zie veel initiatieven die vergelijkbaar zijn met de biologische landbouw maar die dan weer niet passen binnen de certificering en worden buitengesloten. Permacultuur, stadslandbouw, high tech smart farming en zelfs insect farming kunnen allemaal van elkaar leren.” Laat dit nou een richting zijn die ik aanhang, want wij weten ook wel dat alleen biologisch het hem ook niet is. Wij zetten in op verduurzaming van de sector over de volle breedte waarbij wij de biologische sector een hele belangrijke kraamkamer vinden voor de traditionele sector. Als het gaat om de discussie grondgebonden die op zich wel interessant is, maar wat nou als we een bedrijf hebben met 700 koeien dat voorziet in de eigen grondbehoefte? Dan is dat een grondgebonden bedrijf, maar dan zegt de PvdD, dat is een megastal, daar zijn wij tegen. Dat is ook een discussie die ik met u wil voeren, hoe gaan wij daar dan mee om?

De heer **KRAMER** (GL): Begrijp ik het goed dat u eigenlijk in uw verhaal suggereert dat de partijen die dit initiatief zien zitten, zouden streven naar volledige omzetting naar biologische landbouw?

Gedeputeerde **BOND**: Nee, dat hoort u mij niet zeggen.

De heer **KRAMER** (GL): Dat zat wel als suggestie in uw verhaal.

Gedeputeerde **BOND**: Mijn suggestie in het verhaal en daarmee citeer ik ook Schulte, dat is dat biologische landbouw een kraamkamer is voor de landbouwsector over de volle breedte en dat wij daarop inzetten met ons beleid, maar dat ik dan met u het gesprek aan wil over hoe wij dat dan doen. Ik noem het project Evergreen, ik noem het project Biovalley en ik noem ons pachtbeleid, maar dan moeten wij ook eerlijk antwoord geven op de vragen die ik zojuist stelde. Uit mijn tijd bij de Rijkspolitie weet ik nog goed dat ik een keer bij boertje Segers ben geweest met 12 koeien die allemaal afgemaakt moesten worden. Klein is niet per se goed en groot is niet per se slecht, dat is wat ik zeg. Als je ziet wat voor investeringen die grote bedrijven kunnen doen, dan ga ik niet mee in de framing die bij een stedeling misschien wel goed valt, maar als je in de praktijk gaat kijken hoe de bedrijven omgaan met hun dieren op het gebied van dierenwelzijn en grondgebondenheid en ruimte, dan ben ik het niet eens met de framing die daar plaatsvindt. Daarmee doet u heel veel ondernemers in Noord-Holland te kort en daar word ik elke keer toch nog steeds pissig over. Door een aantal feiten dat genoemd wordt in het initiatiefvoorstel, begint de discussie al verkeerd, want die kloppen niet. Daarom wil ik de SP en GL vragen om daar niet klakkeloos in mee te gaan, maar check de feiten even want dan kunnen we met elkaar het gesprek open aangaan en dat wil ik ook. Ik bied u dat graag aan. Een paar vragen die gesteld zijn. Eko Holland, dat is toch een gerenommeerd bedrijf, 25 melkveehouders zitten op dit moment inderdaad te wachten op groen licht en de voorzitter, de heer Cruijsen zegt,

we kunnen die 25 melkveehouders pas laten toetreden op het moment dat er garanties zijn voor de afzet en die snap ik ook. Want als je zorgt voor een te groot aanbod van biologische melk, krijgen wij een effect wat wij niet willen en dat haalt nou juist de stimulans weg bij boeren die om willen schakelen. Een feit, wij zitten niet op 5% maar op 7,5% in Noord-Holland met biologische melkveehouders. Daar zitten wij gewoon op niveau. Onze reactie op het initiatiefvoorstel is echt gericht op het feit dat er een aantal dingen gewoon niet kloppen, dat de provincie op een aantal dingen die wij al doen, tekort wordt gedaan. Daar wil ik met de Staten de discussie over aan, over hoe zetten wij die 1,2 miljoen euro in, heel concreet, ook voor uw controlerende rol, dat vind ik een prima voorstel en dan kunnen wij een keer de diepte in over hoe stimuleren wij de boeren en hoe ondersteunen wij die, want wij hebben een geweldig netwerk. Ik heb nog steeds vol trots de erepenning voor het stimuleren van biologische landbouw bij mij op de schoorsteen staan. Die heb ik gehad omdat Noord-Holland als voorbeeldprovincie werd gezien voor het stimuleren van de vraag, waardoor juist de omschakeling tot stand is gekomen.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): U ging net in op wat ik bijvoorbeeld in mijn woordvoering heb gevraagd, waarom staan de boeren in de rij voor het omschakelen? Is dat het enige argument of zijn er meer argumenten dat de afzet niet gegarandeerd is?

Gedeputeerde **BOND**: Los van het feit dat het voor een bedrijf een behoorlijke stap is om te gaan omschakelen, want dat zorgt voor een melkveehouder ongeveer twee jaar voor een onzekere bedrijfsvoering. Daarvoor bestaat een vangnet van het Rijk, daar is dat prima geregeld, maar zij willen wel zeker weten dat er afzet is en dat als je biologische producten produceert, die niet het putje ingaan. Ik vind dat een prima zaak. Ze zijn nou ook bezig met marktverkenningen om te kijken of je de biologische melk kunt inzetten voor andere biologische producten en dan zul je zien dat ze weer meer boeren toe kunnen laten. Ik vind het op zich wel prima dat ze de vinger aan de pols houden. Ik snap dat ook vanuit bedrijfsmatig oogpunt.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Bent u het met mij eens dat dit argumenten zijn van 10 jaar geleden en wij zijn inmiddels 10 jaar verder. U schrijft ook, er is te weinig innovatieve drive, er is vergrijzing, er zijn nog een aantal boeren die het op de traditionele manier doen waardoor ze misschien te groot zijn geworden. Ik zoek naar argumenten waarom zoveel mensen in de wachtrij staan. U zegt de afzet is ongewis, dat kan een grote dreiging zijn om ermee om te gaan. Wat kan de provincie doen om daar meer schwung aan te geven?

Gedeputeerde **BOND**: Wij gaan niet op de stoel van de ondernemer zitten. Wat wij wel doen is de vraagkant stimuleren en landelijk een vangnet creëren maar dan houdt het ook op. Een ondernemer heeft wel uiteindelijk zijn eigen keuze en die heeft wel een eigen markt. Dat hoeven wij als overheid niet over te nemen en ik ben er ook niet voor.

Tweede termijn

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Is mevrouw Vermaas bereid om de drie voorstellen op te splitsen?

De **VOORZITTER**: Dat is relevant voor de stemming, maar als u dat had gewild, dan had u een amendement moeten indienen.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik heb inmiddels mijn tweede blaadje meegenomen en daar stond nog in dat Greenport een groep op zou zetten die met een visiedocument en met een uitvoeringsprogramma zou komen, dat wordt gezegd in de antwoorden van GS. Kan de gedeputeerde aangeven of Greenport hier al verder mee is?

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter, toch nog even een korte reactie. Wat ons betreft is het belangrijkste dat wij op de doelen blijven sturen en als dan het aanbod van de gedeputeerde is om daarover met elkaar dieper op in te gaan om te kijken hoe wij elkaar kunnen vinden op dit onderwerp, dan zijn wij daar ontzettend blij mee want ons gaat het inderdaad om de verduurzaming van de hele sector en wellicht zijn daar een aantal elementen te onderzoeken die ons inderdaad een stap verder kunnen brengen. Tegelijkertijd vind ik het goed dat de PvdD ons scherp houdt en stimuleert om over dit onderwerp te blijven nadenken.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, twee opmerkingen voor de gedeputeerde. Hij waarschuwt voor een biologische melkplas, nou prima, maar waar was of waar bent u om te waarschuwen voor de huidige melkplas en het huidige mestoverschot en de huidige problematiek rond megastallen? Daar hoor ik niets over. Als je gaat waarschuwen voor een melkplas, uitstekend, maar dan zit je ook een beetje op de stoel van de ondernemer, zo van, pas op voor overproductie. Dat is in feite een bericht naar de ondernemer toe. U stelt een soort algemeen overleg voor, zoals een BOT-overleg waar PS de diepte in kunnen gaan, uitstekend, dan kun je kijken of je elkaar kunt vinden. Maar als je dat gaat organiseren en graag gedeputeerde, dan moet er niet één waarheid op tafel komen namelijk die van met een penning onderscheiden gedeputeerde Bond, dan moeten er meerdere waarheden op tafel zijn en dat wij daarover met elkaar kunnen overleggen en niet in een stand van welles/niets schieten, want dat lijkt mij niet verstandig.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Wij gaan heel graag in op het aanbod van de gedeputeerde om de diepte in te gaan en te spreken over het stimuleren van duurzame landbouw en de besteding van het geld, een heel mooi voorstel. Ik bleef een beetje haken op de opmerking dat u niet op de stoel van de ondernemer gaat zitten. Natuurlijk niet, u bent ook geen ondernemer, maar wij zijn wel een regionale overheid en misschien moeten wij op de stoel van de regionale overheid gaan zitten die een aantal belangen wil bewerkstelligen, bijvoorbeeld natuur, milieu, regionale economie en als wij daarin kunnen sturen zodat wij iets doen wat een positieve bijdrage aan de drie aspecten levert, dan kunnen wij een stap verder zetten. U doet dat feitelijk ook, want u zegt, wij hebben pogingen gedaan om de afzetmarkt te vergroten, maar ik zou zeggen, gaat u ook eens praten met Ahold, toevallig ook een Noord-Hollandse ondernemer en zeg, wij hebben hier echt een probleem in Noord-Holland, wij hebben heel veel boeren die willen omschakelen, maar dat kan niet want er is geen afzet. Kunnen jullie ons helpen? Dat lijkt mij een prachtige rol die helemaal past bij u als bestuurder en niet als ondernemer en die ook in lijn is met dit voorstel. Ik

bedank mevrouw Vermaas voor de beantwoording en de duiding van het eerste punt. Wij zullen het voorstel steunen.

Gedeputeerde **BOND**: De vraag van de PvdA, er is inderdaad een vakgroep biologische landbouw waarin de provinciaal brede kringloop kan plaatsvinden, die is in oprichting. Dat zijn juist de dingen waarover ik met u zou willen praten. Die is bijna klaar. Naar de SP, ja, er is niet een waarheid, maar het klopt wel dat ik er heel veel verstand van heb, dat klopt, daar heeft u gelijk in, maar dat is nou eenmaal niet anders wanneer je tien jaar gedeputeerde Landbouw bent, dan moet je wel een beetje weten hoe je sector er in de eigen provincie uitziet. Daar kan ik niks aan doen. Ik wil benadrukken dat er niet één waarheid is, maar dan gaan wij wel uit van echte feiten en niet van framing, dat zou mijn uitgangspunt zijn. Die feiten kunnen wij voorafgaand aan de bespreking met elkaar delen en dat zijn ook feiten van een Eko Holland. Wat u zegt doen wij ook. U noemt een groot Noord-Hollands bedrijf, internationaal verspreid. Dat soort gesprekken hebben wij ook gevoerd, maar je praat ook over een soort van opbouw en van prijssetting en daar gaan wij dan weer niet over, maar die gesprekken voeren wij wel en die hebben wij ook gevoerd. Ik stel voor dat wij daar een keer uitgebreid het debat over aangaan, over wat doen wij al goed en wat kunnen wij beter doen.

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. Behoefte aan stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PvdD, CU/SGP, ONH, PVV, SP en GL, de overige leden tegen, zodat de voordracht is verworpen. Ik complimenteer mevrouw Vermaas in aansluiting op hetgeen de Staten al hebben gezegd, voor de verrichte inspanningen.

13. Statenvoordracht 21 Samenwerkingsovereenkomst Project Voltooiing Groene Schakel

De **VOORZITTER**: De heer Zoon houdt zijn maidenspeech.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. HOV in 't Gooi doorkruist een zeer smalle strook en een belangrijke ecologische verbinding. De PvdD is hierover altijd kritisch geweest en terecht, want bij de noodzakelijke groene schakel wordt op dit moment niet de hoogste prioriteit gegeven aan de twee onderdelen die ecologisch als heel gewenst worden betiteld. De gedeputeerde geeft aan dat er een inspanningsverplichting is voor deze ecologisch zeer gewenste maatregelen, maar dat de financiële dekking nog ontbreekt en pas na afronding van de projecten wordt gekeken of er geld over is. Kortom, de natuur trekt aan het kortste eind. En daarom twee vragen. Wij zouden graag horen wanneer er wel duidelijkheid is over de benodigde dekking van deze maatregelen en dan graag voor de afronding van het project en of er duidelijkheid komt voor de technische voorbereiding van het traject. De PvdD kan zich niet voorstellen dat niet eerder al financiële duidelijkheid gegeven kan worden want het zou onwenselijk zijn dat er straks wel geld beschikbaar is, maar dat het duurder wordt of dat er vertraging ontstaat. Anderzijds zouden wij graag eerder willen spreken over extra middelen indien het huidige budget niet toereikend is.

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter, dit agendapunt is een mooi voorbeeld van integraal werken. Daar waar mogelijk werkzaamheden op verschillende terreinen gelijktijdig in- c.q. uitvoeren. Het

gaat hier over de herinrichting van de natuur- en recreatiegebieden Anna's Hoeve en Monnikenberg en de aanvullende afscherming van de bestaande en nieuw aan te leggen infrastructuur. Deze uitvoering vindt gelijktijdig plaats met de aanleg van HOV in 't Gooi in opdracht van de provincie en de verbreding van de A27 in opdracht van RWS. De gecombineerde uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst Project Voltooiing Groene Schakel zal de efficiëntie van het gehele project ten goede komen. Concreet gaat het om een faunatunnel onder de A27, een ecoduct over de spoorlijn Hilversum-Amersfoort, aanleg HOV 't Gooi en herinrichting Anna's Hoeve. Het zal duidelijk zijn dat hier een goede samenwerking zeker vereist is. De financiering ziet er ingewikkeld uit met een reserve van TWIN-H en TWIN-H middelen in het compartiment OV gelabelde groenmiddelen enzovoorts, maar de financiering is op een tweetal maatregelen 10 en 11 na wel rond en daar gaat het om. Om de financiering van de maatregelen 10 en 11 ook rond te krijgen stelt u nu voor de niet tot besteding komende middelen Groen in het project na afronding van het project niet meer terug te storten in de reserve TWIN-H, compartiment OV maar in het compartiment Groen, waarna het voor een maximum van 535.000 euro ingezet kan worden voor de maatregelen 10 en 11. ONH kan hiermee akkoord gaan. Wat ons betreft is nu de weg vrij om de samenwerkingsovereenkomst met Hilversum, Laren en het Goois Natuurreservaat te ondertekenen.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Een goede voordracht, vooral met nummer 10, de geluidschermen, gaan wij volgens mij heel veel gebruikers en bezoekers van Anna's Hoeve een heel groot plezier doen. Ik heb een vraag aan GS, wanneer kunnen wij alsnog een tekening tegemoetzien waarop duidelijk te zien is waar die schermen precies komen? En een wens in het verlengde van het betoog van de heer Zoon, hoe kan de zekerheidsmarge dat de schermen er daadwerkelijk komen, vergroot worden?

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter, de heer Zoon en de heer Bruggeman vragen hoe er meer zekerheid kan komen over 10 en 11 en de heer Leever stelt in zijn betoog dat er werk met werk gemaakt zal worden. Dat betekent dat wij proberen om zo goedkoop mogelijk op de eerste rang te gaan zitten. Pas in 2021 kan de rekening opgemaakt worden. U geeft vandaag een akkoord, wij gaan een plan van aanpak maken en daarvoor is ook al een manager beschikbaar. Zullen wij met u afspreken dat wij u via de reguliere weg jaarlijks informeren over de gang van zaken en hoe het met het project staat en dat wij op basis van de jaarlijkse rapportage kijken waar wij op dat moment staan? Dit is een inspanningsverplichting, niet alleen van ons maar ook van andere partijen die ik daarin moet meenemen. Nogmaals, de definitieve eindafrekening komt in 2021, maart ik heb u gehoord, wij vinden het ook van belang dat dat kan gebeuren. Ik kom in de volgende commissie terug op de tekening van de geluidsschermen.

De **VOORZITTER**: Lijkt mij een goede afspraak, want ik zag een aantal Statenleden knikken. Betekent dit dat er geen behoefte is aan een tweede termijn?

Tweede termijn

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. Ik heb een hele korte vraag aangezien het om maatregelen gaat die wij allemaal heel erg belangrijk vinden, maar waarvoor misschien niet voldoende budget is. ik wil de gedeputeerde vragen of er misschien nog anderen zijn bij wie de gedeputeerde kan aandringen op meer geld verzamelen.

Gedeputeerde **TEKIN**: Er zijn ook nog andere partijen, dat vertelde ik net al, zoals RWS. Wij zitten ook in het meerjarenprogramma Ontsnippering en natuurlijk gaan wij kijken of er iets overblijft wat naar 10 en 11 overgeheveld kan worden. Uw budgetrecht gaat met name over de groene middelen waarover wij nu een principe-uitspraak doen met elkaar, maar wij gaan verder kijken of dat realiseerbaar is.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij over tot stemming. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de PVV, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard. Ik schors de vergadering voor 10 minuten.

14. Vragenuur

De **VOORZITTER**: De vergadering is heropend. De fractie VVD heeft vragen gesteld over voetbalcomplex Egmond aan de Hoef.

Mevrouw **ROMMEL** (VVD): Voorzitter. In de laatste commissievergadering RWW heeft de VVD samen met de SP vragen gesteld over het voorontwerp bestemmingsplan voetbalcomplex Egmond aan de Hoef dat sinds 16 maart ter visie ligt. Wij ontvangen signalen dat GS mogelijk overweegt een positieve houding aan te nemen ten aanzien van de locatie in het bollenconcentratiegebied en dat was aanleiding voor onze mondelinge vragen. Kunt u ons meedelen of deze signalen juist zijn en zo nee, mogen wij er dan vanuit gaan dat GS geen medewerking verlenen aan het onderhavige plan? Zo ja, op welke gronden is die houding gebaseerd en hoe en wanneer worden PS hierover nader geïnformeerd?

De **VOORZITTER**: Bestaat er bij de SP behoefte om daarop aan te vullen? Niet.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Zoals ik ook in de commissie heb toegelicht, is er een fase van vooroverleg over de ideeën en de plannen van de gemeente Bergen voor het voetbalcomplex in Egmond aan de Hoef. U vraagt of wij signalen, of het klopt dat u signalen heeft ontvangen. Dat weet ik niet, ik neem aan dat u die signalen ontvangen heeft want daarom stelt u de vraag. Kunt u ons mededelen of de signalen juist zijn? Ik neem aan dat u die vragen niet voor niks stelt. Ik kan u alleen wel zeggen dat wij er nog niets van vinden, dat moeten wij nog allemaal met elkaar bespreken. Ik kan u ook niet zeggen wat wij wel of niet gaan doen, dat weten we nog niet. Het zit nog in de fase van vooroverleg. Wij zijn informatie aan het verzamelen. Verder kan ik zeggen dat dit een bevoegdheid van GS is en zodra wij er iets van vinden, zullen wij u zeker informeren.

De **VOORZITTER**: De goede volgorde in dit soort zaken is verantwoording achteraf.

Mevrouw **ROMMEL** (VVD): Voorzitter. Dat kan misschien de goede volgorde zijn, maar het is ook de rol van de volksvertegenwoordiger om geluiden die wij horen, te toetsen. Het is een ordentelijk proces dat wij kunnen volgen om tijdig in het vooroverleg wat de gedeputeerde heeft aangegeven, ook naar de gemeenten toe aan te geven wat GS ervan gaan vinden. Wij hebben de gedeputeerde horen zeggen dat GS het nog niet weten, maar wij hebben twee weken geleden al vragen gesteld, dus onze vraag is, wanneer gaat u hierover wel helderheid bieden? Wij hebben GS gevraagd aan te geven of de signalen die wij hebben ontvangen over dat GS overwegen een positieve houding aan te nemen, juist zijn. Dat zouden wij graag horen. De laatste vraag, wanneer worden PS hierover geïnformeerd, voorzitter, u heeft aangegeven dat PS achteraf worden geïnformeerd, maar PS willen hier graag eerder geïnformeerd worden.

De **VOORZITTER**: Dat kan toch alleen pas nadat er daadwerkelijk een besluit is genomen. Daar was mijn opmerking voor bedoeld.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Daar ben ik het mee eens. Verder stelt u dezelfde vraag nog een keer. Wat kunt u zeggen wat u van plan bent te gaan doen? Ik kan pas zeggen wat wij gaan doen op het moment dat wij alle informatie bij elkaar hebben en er in GS een besluit over genomen is. U vraagt mij nu vooraf wat wij gaan doen, terwijl ik zeg dat wij dat nog niet besproken hebben met elkaar. Ik ga geen ja of nee of negatief of positief zeggen. Dat zou een hele rare vorm zijn.

De **VOORZITTER**: Als de gedeputeerde dat zou doen, dan heeft ze een ander probleem.

De heer **KRAMER** (GL): Kunt u wel zeggen wanneer GS verwachten dat er een standpunt wordt ingenomen?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter, dat kan ik nog niet, want er wordt nu bekeken of alle informatie naar aanleiding van de prealabele vraag compleet is, wat er bij zit of niet bij zit, of het anders kan of het beoordelen daarvan. Ik weet niet hoe snel dat eruit gaat komen want wij hebben dat gesprek nog niet gevoerd en ik weet ook niet als er misschien nog meer informatie moet komen, hoe lang de gemeente erover doet om dat te verzamelen. Ik kan het u echt niet zeggen. Zodra wij iets weten of wanneer wij een besluit hebben genomen, dan zullen wij u zeker informeren.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog meer aanvullende vragen? Dat is niet het geval. Dan de volgende reeks mondelinge vragen van de SP over de klankbordgroep A8/A9.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter, even ter aanvulling, het zijn niet specifieke vragen over de klankbordgroep verbinding A8/A9, maar die vormde wel de aanleiding voor de volgende vragen. Bent u op de hoogte van de onenigheid die is ontstaan binnen de klankbordgroep A8/A9 naar aanleiding van een brief die een delegatie van deze groep heeft gestuurd aan UNESCO/Icomos? Zo ja, wat vindt u van deze ontwikkeling? Vinden GS dat leden van klankbordgroepen eigen onderzoek moeten kunnen doen rond ontwikkelingen waar zij zich mee bezighouden om resultaten van dergelijk onderzoek in te kunnen brengen in het georganiseerde

overleg? Zo ja, zijn of worden hier heldere afspraken over gemaakt? Zo nee, waarom kunt u hier de toegevoegde waarde niet van inzien? Mogen leden van de klankbordgroep hun ervaringen uit eigen onderzoek delen met hun achterban en met leden van volksvertegenwoordigende organen? Ik heb het specifiek over resultaten uit eigen onderzoek. Zo nee, waarom niet? Beschikt de provincie over een document waarin op heldere wijze de taken, bevoegdheden en speelruimte van klankbordgroepen bij grote en kleine projecten zijn beschreven? Zo ja, kunnen wij daar een afschrift van ontvangen? Zo nee, wordt het niet tijd dat er een dergelijk document gaat komen?

Gedeputeerde **POST**: De eerste vraag is, bent u op de hoogte van de onenigheid die is ontstaan binnen de klankbordgroep A8/A9 naar aanleiding van een brief die een delegatie van deze groep heeft gestuurd aan UNESCO/Icomos? Ik ben op de hoogte van de brief en uw subvraag was wat ik daarvan vind. Ik vind daar niet zo gek veel van. Iedereen heeft in dit land het recht om een eigen visie kenbaar te maken en zo beschouw ik ook de visie van een aantal leden van de klankbordgroep. Wat ik wat minder elegant vond, is dat wij in gesprek zijn met de klankbordgroep en dat zij in de brief aan Icomos schijn van wantrouwen wekken richting de provincie, dat er feitelijke onjuistheden over het werk van de provincie in die brief staan en dat de provinciale beleidskeuzen ons in de mond gelegd worden die niet gedaan zijn. Gelukkig hebben wij daar inmiddels een rectificatie op ontvangen, dus daarmee is voor mij de kous weer af. Vinden GS dat leden van klankbordgroepen eigen onderzoek moeten kunnen doen rond ontwikkelingen waar zij zich mee bezighouden om resultaten van dergelijk onderzoek in te kunnen brengen in het georganiseerde overleg? Zo ja, zijn of worden hier heldere afspraken over gemaakt? Zo nee, waarom kunt u hier de toegevoegde waarde niet van inzien? Het antwoord op de tweede vraag is onverkort ja. In het geval van de klankbordgroep A8/A9 zijn er inderdaad afspraken gemaakt en natuurlijk mogen de leden eigen onderzoek verrichten met als doel om de MER kwalitatief beter te maken. Het lijkt mij logisch dat wanneer mensen daar behoefte aan hebben, eigen onderzoek doen. Mogen leden van de klankbordgroep hun ervaringen uit eigen onderzoek delen met hun achterban en met leden van volksvertegenwoordigende organen? Zo nee, waarom niet? U zegt nadrukkelijk resultaten uit eigen onderzoek en daar ben ik blij mee, en niet als het gaat om andere zaken. Natuurlijk mogen klankbordgroepen resultaten van eigen onderzoeken delen. Beschikt de provincie over een document waarin op heldere wijze de taken, bevoegdheden en speelruimte van klankbordgroepen bij grote en kleine projecten zijn beschreven? Zo ja, kunnen wij daar een afschrift van ontvangen? Zo nee, wordt het niet tijd dat er een dergelijk document gaat komen? Er kan niet een eenduidig document worden opgesteld, omdat niet elke klankbordgroep hetzelfde doel heeft. In het geval van de A8/A9 zijn de afspraken met de klankbordgroep gemaakt. Ik heb daar een presentatie over en die wil ik met alle plezier met u delen. Ik zie niet in waarom dat niet zou kunnen.

De **VOORZITTER**: Geeft de beantwoording aanleiding tot nadere vragen? Dat is niet het geval. Zijn er andere leden die aanvullende vragen hebben? Ook dat is niet het geval.

15. Interpellatiedebat GL over de A8/A9

De **VOORZITTER**: Het interpellatieverzoek van GL over de A8/A9.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter, wij staan hier omdat de commissie Mobiliteit gedeputeerde Post verzocht heeft een tunnel te onderzoeken als alternatief voor de zogenaamde nulplusvariant van de A8/A9 bij het huidige tracé van de N8/N203. De gedeputeerde had de commissie toegezegd dat zij zich zou hard maken voor het toevoegen van deze variant in de MER en dat zij zich zou inzetten om de leden van de stuurgroep daarvan te overtuigen. Totdat GS toch anders besloten en de tunnel niet werd onderzocht. Dit ter introductie voordat ik aan mijn tekst begin. Verbazing brengt ons hier vandaag, verbazing over het niet onderzoeken van een tunnel voor Krommenie en Assendelft in het dossier A8/A9. Ik ben vooral verbaasd dat gedeputeerde Post er niet in geslaagd is de stuurgroep A8/A9 ervan te overtuigen mee te gaan met de wensen van de Staten. Men zou kunnen zeggen dat onze toponderhandelaar niet echt haar best heeft gedaan, maar dat geloof ik niet. Jammer genoeg kan ik dat niet ontkrachten want daarvoor heb ik niet de notulen van de stuurgroep en die heb ik nodig, maar die zijn geheim en die worden pas openbaar als alle leden instemmen. Men zou kunnen beweren dat de vicevoorzitter van GS bij het versturen van haar brief aan PS op 10 maart nooit van plan was om deze variant te verdedigen, maar ook dat geloof ik niet, want dat is haar eer te na. Zij heeft ten slotte de Staten beloofd haar uiterste best te doen om de stuurgroep te overtuigen deze variant te onderzoeken. Wat verklaart dan deze misser? Waarom lukt het dé politiek leider van Noord-Holland niet wat in zoveel andere en veel ingewikkelder dossiers wel gelukt is? De stuurgroep en GS voeren als argumentatie voor hun besluit aan dat het onderzoeken van deze extra variant te veel vertraging zou opleveren, maar waarschuwen gelijktijdig als gevolg van de afwijzing van ons verzoek voor vertraging van enkele maanden. Zijn de overige leden van de stuurgroep zo bang voor de einddatum van de samenwerkingsovereenkomst namelijk 1 juli 2018, dat zij daarom voorbijgaan aan het pleidooi van onze gedeputeerde? Sterker, dat zij haar hebben kunnen overtuigen in te stemmen met een unaniem besluit? Ik ben echt onthutst. Onze gedeputeerde die van alles voor elkaar lijkt te krijgen waar zij zich voor inzet, die leeft voor succes, vertelt nu dat zij gefaald heeft bij haar voornemen om haar collega-bestuurders te overtuigen. Zij heeft haar Waterloo geleden in Assendelft en waarom? Ik heb de volgende vragen aan gedeputeerde Post. Heeft u zich verzet tegen het besluit van de stuurgroep om de tunnelvariant niet te onderzoeken in de MER? Heeft u de stuurgroep gewezen op het standpunt van PS bij monde van de commissie Mobiliteit? Heeft u de stuurgroep gewezen op het budgetrecht van PS? Hoe heeft u gestemd? Waarom heeft u besloten om de Staten niet apart op de hoogte te brengen van het besluit van de stuurgroep maar slechts een persbericht uit te brengen? Wat is de invloed van de einddatum van de samenwerkingsovereenkomst A8/A9 geweest om het besluit van de tunnelvariant niet toe te voegen? Dit is namelijk artikel 9 uit deze overeenkomst. Wat is volgens GS het juiste moment voor PS om invloed uit te kunnen oefenen op de in de MER te onderzoeken varianten? Volgens mij hadden wij die toen, maar blijkbaar niet. Deze vragen heb ik eerder al schriftelijk doorgestuurd, dus u kunt ze daarop nalezen. Ik wil een oplossing voor de verkeersoverlast en luchtverontreiniging waar de mensen van Krommenie en Assendelft dagelijks mee te maken hebben en dat heeft haast. Als wij op deze weg doorgaan, dan zijn wij in het najaar met de MER net zo ver als we nu zijn. Oké, we hebben een onderzoek naar een aantal varianten zonder dat duidelijk is wat de verkeersaanzuigende effecten van deze varianten zijn verderop op de A8 in Zaanstad of op de A10 in Amsterdam, want dat valt buiten het plangebied. En wij hebben een

onderzoek naar de varianten zoals de Heemskerkervariant en de golfbaanvariant met een dergelijk grote impact op het UNESCO werelderfgoed, de stelling van Amsterdam en het Oer-IJ dat deze daar effectief ophouden te bestaan. Dat is net zoiets als de Jordaan platgooien om er torenflats te bouwen. Functioneel is er mogelijk iets voor te zeggen, maar de impact op cultuurhistorische monumenten is buitenproportioneel. Wij hebben een onderzoek naar de snelweg op 8 m hoge palen zonder draagvlak dwars door een woonwijk en de inwoners van Krommenie en Assendelft zitten nog steeds in de slechte lucht zonder zicht op een echte oplossing. Dit moet en kan anders. Daarom heb ik namens mijn fractie met alle fracties in de oppositie, PVV, ONH, CU/SGP, 50plus, PvdD en SP een motie opgesteld om dit op het juiste spoor te trekken. Ik wil de onderste steen boven. Ik wil weten hoe mevrouw Post heeft gehandeld in de stuurgroep want zoals het er nu staat, vindt zij de mening van de stuurgroep, een werkoverleg tussen regionale bestuurders en de relatie met deze bestuurders belangrijker dan de mening van PS en haar relatie met PS en dat kan niet. Dit gaat over hoe goed Statenleden van de coalitie en de oppositie hun werk kunnen doen en noem mij naïef, maar ik was oprecht blij met de brief van 10 maart, waarin gedeputeerde Post toezegde zich hard te maken voor het toevoegen van de tunnel. Ik dacht, dat komt wel goed, maar het kwam niet goed. Bewust of onbewust, deze brief heeft voorkomen dat ik die dag met een motie Vreemd ben gekomen, een motie om de tunnel toe te voegen en als jullie luisteren naar de verhouding in de commissie Mobiliteit, had deze motie het gehaald. Daarom wil ik antwoord op mijn vragen en wil ik het verslag van de stuurgroep inzien, desnoods in het geheim. U moet mij ruimte bieden om mijn controlerende taak uit te voeren. Hierin accepteer ik geen nee. Ik ben een gekozen volksvertegenwoordiger en ik wil mijn werk kunnen doen. Dat recht heb ik en die plicht heb ik aan mijn kiezers.

Motie 16/10-04-17

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 10 april 2017-04-13

Hebben kennisgenomen van:
Het besluit van Gedeputeerde Staten om de tunnelvariant van het nulplusalternatief niet te onderzoeken.

Constaterende dat:

- *Tijdens de commissievergadering Mobiliteit en Financiën van 2 maart jl. bij een meerderheid van de commissie een duidelijke onvrede zichtbaar was over de in de MER te onderzoeken varianten;*
- *Dat tijdens dezelfde commissievergadering een duidelijke meerderheid zich uitsprak voor het toevoegen van de tunnelvariant.*

Dragen Gedeputeerde Staten op:
1) De MER-procedure stil te leggen en in overleg te gaan met bewoners en belanghebbenden, waaronder klankbordgroep, UNESCO en Staten;
2) Een nieuwe selectie voor de in de MER te onderzoeken varianten voor te bereiden

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL, ONH, SP, PvdD, CU/SGP, 50plus, PVV

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Alvorens te komen tot de beantwoording van de vragen van de heer Van Berkum, is het handig iets uit te leggen over de aard van de stuurgroep, want u veronderstelt dat de stuurgroep besluiten neemt, stemt en wat dies meer zij en dat is niet aan de orde. De stuurgroep adviseert in de persoon van haar voorzitter en dat is de gedeputeerde Mobiliteit, in dit geval het college van GS. Uw eerste vraag, heeft u zich verzet tegen het besluit van de stuurgroep om de tunnelvariant niet te onderzoeken in de MER, moet nee zijn, want er is in de stuurgroep geen besluit genomen maar er is geadviseerd. Uiteraard heb ik in de stuurgroep aangegeven dat dit de uitdrukkelijke wens was van een groot deel van PS. Desalniettemin heeft de stuurgroep mij unaniem geadviseerd de tunnel niet toe te voegen en dat plaatst je als gedeputeerde voor een dilemma, want aan de ene kant heb ik met u te maken en u gaf aan dat heel plezierig te vinden, en aan de andere kant zegt de regio in zijn voltalligheid, u grijpt in in een proces waarin wij afspraken gemaakt hadden over hoe met elkaar om te gaan en wij vinden dat ongewenst. Dat leidt tot een dilemma dat ik óf rekening houd met hoe de regio er tegenaan kijkt óf met hoe u er tegenaan kijkt. Allebei tevreden houden was vanaf dat moment een onmogelijke opgave. Heeft u de stuurgroep gewezen op het standpunt van PS bij monde van de commissie Mobiliteit? Uiteraard heb ik dat gedaan. Heeft u de stuurgroep gewezen op het budgetrecht van PS? Niet in die expliciete vorm zoals u dat nu stelt. Uiteraard stellen uw Staten krediet ter beschikking en zijn er ook al gelden gereserveerd voor de A8/A9, maar u bent daarin de enige niet. Wij zijn weliswaar het bevoegd gezag maar op het totaal dragen wij minder bij dan de helft van het bedrag dat gefourneerd is. Alle gemeenten in de regio dragen bij, de Vervoersregio Amsterdam en onderdeel van de stuurgroep maakt ook nog uit RWS. Hoe heeft u gestemd? Ik heb niet gestemd, want er wordt niet gestemd, ik heb het advies in ontvangst genomen. Waarom heeft u besloten om de Staten niet apart op de hoogte te brengen van het besluit van de stuurgroep maar slechts een persbericht uit te brengen? Dat had alles te maken met het feit dat in de periode direct hieraan voorafgaand, uitgebreid hierover gesproken is in verschillende raden in de regio, maar dat inmiddels ook de pers op de hoogte was van die vergadering in de ochtend en dat betekende dat er snel geacteerd moest worden. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik niet voorzien had dat dit het advies van de stuurgroep was, dus ik was er niet op voorbereid dat wij zo snel zouden moeten reageren en dat dit de uitkomst van het bestuurlijk overleg zou zijn. Dat betekent dat wij vanwege de druk van buitenaf simpelweg geen tijd hadden om hierover een brief aan PS te sturen. Bovendien was het de bedoeling dat wij als college een besluit zouden nemen over wat te doen met het advies van de stuurgroep en toen heb ik overwogen dat het raadzaam was om te wachten met het informeren van PS tot het moment dat ons college een besluit genomen had en dat is afgelopen week gebeurd. Wat is de invloed van artikel 9, looptijd van de samenwerkingsovereenkomst, geweest op het besluit om de tunnelvariant niet toe te voegen? Dat is niet aan de orde geweest. Er hebben drie aspecten een rol gespeeld in de vergadering van de stuurgroep. Aan de ene kant het gegeven dat men graag voor of in ieder geval rond de zomer een besluit wil nemen over het voorlopige voorkeursalternatief

omdat de vrees bestaat dat het anders op de lange baan komt. Het tweede is dat men het ingewikkeld vond – zeg ik dan maar eufemistisch – dat wij met elkaar een procedure hebben afgesproken om tot een aantal varianten te komen die in de MER ondergebracht zouden worden en dat toevoegen van een extra variant ingrijpt op de afspraken die daarover gemaakt zijn. Het derde argument is dat er in het verleden meer zaken aan de orde zijn geweest waarvan wij hebben gezegd, dat gaan wij niet verder onderzoeken die op dat moment ook weer ter discussie zouden moeten komen en dat betekent dat je in een eindeloos proces komt waardoor er niet rond de zomer besloten zou kunnen worden. Het is ook een tijdsaspect geweest maar niet in relatie tot de samenwerkingsovereenkomst. Uw laatste vraag, wat is volgens het college van GS het juiste moment om invloed uit te oefenen op de in de MER te onderzoeken varianten? Mijn antwoord aan u is dat aan de voorkant PS op een aantal moment betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de MER, waaronder de keuze voor de alternatieven. Dat is geweest bij de behandeling van de notitie Reikwijdte en Detailniveau, die is op 1 december 2014 aan de orde geweest in de commissie en op 15 juni 2015 heeft de nota van beantwoording op deze notitie voorgelegen in de commissie. De trechtering van zeven naar drie alternatieven is op 9 mei 2015 onderwerp van gesprek geweest in de commissie en toen hebben wij in een brief aan PS aangegeven dat in deze fase gedetailleerde onderzoeken plaatsvinden naar de invulling van de alternatieven, waaronder het nulplusalternatief. Op 12 september 2015 is hierover naar aanleiding van het advies van de commissie MER opnieuw in de commissie gesproken. U hebt daarbij niet op voorhand meegegeven dat een tunnelvariant onderdeel moest zijn van het onderzoek. Dat neemt niet weg dat u op elk moment dat er besluitvorming dient plaats te vinden, alsnog een bredere afweging kunt maken.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Ik heb twee vragen. De uitwerking van de nulplusvariant is pas gekomen in februari. Daarna hebben wij meteen aangegeven dat wij het er niet mee eens waren. Ik zie niet op welk ander moment ik of mijn collega's als Statenlid deze wijziging hadden kunnen doorgeven. Vraag 2, u heeft het over de regio, en oké, misschien zie ik stemprocedures voor me die er niet zijn, maar u bent voorzitter en lid van de stuurgroep. Wat ik bijzonder vind, dat u expliciet kiest voor de afweging uit de regio en niet kiest voor de duidelijke boodschap van de Staten. Dat vind ik gevaarlijk. Waarom heeft u gekozen voor de regio en niet voor de overweging van PS?

Gedeputeerde **POST**: In antwoord op de eerste vraag, u geeft aan dat pas in februari helder werd dat een weg met een verhoogde ligging aan de orde was en dat u het daar pertinent niet mee eens bent. Dat is het ingewikkelde, want u geeft op voorhand al aan dat u het met de uitkomsten van een onderzoek dat nog moet gaan plaatsvinden, niet eens bent. Wij hebben afgesproken dat wij eerst de onderzoeken afwachten, datzelfde geldt overigens voor de Heemskerk- en golfbaanvariant en de cultuurhistorische waarden, u veronderstelt aan de voorkant dat het het predicaat UNESCO werelderfgoed teniet gaat doen. Ik weet dat helemaal nog niet, dat is een van de onderwerpen die in deze fase onderzocht moet worden. Dat betekent dat er uiteindelijk drie varianten onderzocht worden en dat wij daar de beste uit kunnen kiezen en op het moment dat die keuze u niet aanstaat, heeft u nog alle gelegenheid om te zeggen, dit is misschien wel de beste route maar niet de beste uitwerking voor ons en dus willen wij alsnog iets anders. Dat recht

heeft u en die brede afweging kunt u te allen tijde maken. Waar het de stuurgroep om ging is dat zij het niet elegant vinden dat daar waar dat soort zaken aan de voorkant niet is meegegeven, er nu in een lopend proces wordt ingegrepen. Uw tweede vraag waarom ik het oordeel van de stuurgroep zo zwaar laat wegen, dat vind ik verwonderlijk, want als wij hier spreken gaat het er vaak om dat wij de signalen van de omgeving moeten meenemen, dat wij goed moeten luisteren naar de buurt en gemeenten en burgers en nou doen wij dat en daardoor wordt uw wens misschien niet gehonoreerd – misschien ook wel maar dat kan ik nog niet zeggen want wij hebben nog geen definitief of voorlopig voorkeursalternatief – maar u sorteert al voor op de uitkomsten van onderzoeken en ik mag niet meewegen wat er in de buurt gebeurt. Dat vind ik ingewikkeld, want zoals u hoort, de buurt denkt er nadrukkelijk anders over.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Het gaat er niet om dat u niet luistert naar wat de regio zegt zoals u suggereert, het gaat erom dat u alleen maar luistert naar de regio en niet naar PS. Het gaat er niet om dat ik niet wil dat onderzoek wordt gedaan naar de andere varianten, ik wil een variant die meegaat in het proces, zodat ik niet in het najaar gedwongen wordt om nee te zeggen tegen het proces en daar dwingt u mij nu toe. Ik heb u alleen gevraagd dat op deze manier toe te voegen en u gaat er dwars doorheen, en zegt, het is niet aan u, het is niet aan de Staten het is aan de regio.

Gedeputeerde **POST**: Ik heb aangegeven dat ik niet aan PS voorbij ga en dat het u op elk moment vrijstaat om een ander besluit te nemen, maar ik heb ook aangegeven dat wat u wilt, haaks staat op wat de regio wil. Dat betekent dat ik niet én u én de regio gelukkig kan maken, dat zou ik graag willen, maar dat ligt niet in mijn vermogen. U heeft de mogelijkheid nog steeds. Los daarvan, als wij tot een keuze komen, zult u een krediet moeten voteren en als u het er niet mee eens bent, kunt u altijd weigeren het krediet ter beschikking te stellen. U zegt, je houdt nu alleen rekening met de regio en dat is niet waar. Ik heb wel degelijk meegewogen wat de Staten vinden maar tegelijkertijd kan ik er niet aan voorbijgaan dat de regio iets anders wil. U heeft gezegd dat ik een toezegging heb gedaan om een tunnelvariant mee te nemen, maar dat is niet waar. Ik heb in de brief aangegeven dat het mijn voornemen was en ik heb daarover uitgebreid gesproken met de stuurgroep en nogmaals, op het moment dat de hele regio zegt, dit willen wij niet, dan vind ik het erg ingewikkeld om daaraan voorbij te gaan, omdat wij dit proces gezamenlijk lopen en het ook een kwestie moet zijn van draagvlak bij de regio. Dat is de afweging die ik uiteindelijk heb moeten maken.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat wij later nog alle vrijheid hebben om als de keuze ons niet bevalt, iets anders te kiezen. Kunt u uitleggen hoe dat praktisch werkt en meent u nou serieus dat als wij nu een MER ingaan waarin drie varianten worden onderzocht en dat als straks blijkt dat wij daar niet gelukkig mee zijn, wij dan nog alle vrijheid hebben om een andere keuze te maken?

Gedeputeerde **POST**: Ik heb niet de behoefte om vooruit te lopen op de uitkomsten van een onderzoek die wij nog niet kennen. U gaat er aan de voorkant al vanuit dat er iets uitkomt waar u niet gelukkig van wordt. Ik ga daar nog niet vanuit. Ik ga ervan uit dat wij met de hele regio een

zorgvuldige procedure doorlopen, dat wij een notitie Reikwijdte en Detailniveau hebben vastgesteld waar u alle gelegenheid heeft gehad om daar iets van te vinden. Daar toetsen wij aan en wanneer er een voorlopig voorkeursalternatief uitkomt dat u niet aanstaat, met alle respect, uiteindelijk gaat u over de centen en niet ik.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): U wilt niet vooruitlopen, maar wij lopen nu wel vooruit doordat wij nu een keuze maken. Wij hebben met elkaar een keuze gemaakt en daar is een andere invulling aan gegeven in de uitwerking en daarmee ligt er niet meer een lijst van alternatieven en kan ik al zien dat er een hele grote kans is dat wij uitkomen op een ongewenst alternatief en dat is volgens mij de reden dat veel partijen in PS nu zeggen, laten wij nu even een pas op de plaats maken en kijken hoe wij dan kunnen zorgen dat er wel alternatieven meegenomen worden waarvan wij met zijn allen het reëel achten dat er eentje bij zit die een goede oplossing biedt.

Gedeputeerde **POST**: Met alle respect, dat gaat om u, maar ik heb ook te maken met de regio en die zegt, de variant die u wilt toevoegen, die willen wij niet. Daar hecht ik belang aan, want de regio levert uiteindelijk ook een financiële bijdrage en die moet ook voor draagvlak zorgen. Nogmaals, ik heb niet de behoefte om vooruit te lopen op een onderzoek dat ik nog niet ken. U gaat ervan uit dat er iets uitkomt wat u niet wilt, maar wat nu op tafel ligt, is volledig in lijn met de notitie Reikwijdte en Detailniveau die door u besproken is en waarvan u iets heeft kunnen vinden.

De **VOORZITTER**: Het is volgens mij wel een aardig voorbeeld van de discussie over de rol die de Staten in participatieprocessen spelen. Misschien wel iets waar wij nog een keer bij stil moeten staan.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, ik heb de gedeputeerde gehoord dat zij in een dilemma zit en dat begrijp ik heel goed. In de extra commissievergadering in het verleden bleek al dat u niet erg enthousiast was over de tunnelvariant, maar u zou uw uiterste best doen om die toch naar voren te brengen en dat heeft u ook gedaan. Ik begrijp uw dilemma wel, maar wat is er mis mee? Net zoals de CU/SGP heeft gezegd, waarom ga je die tunnelvariant niet meenemen? Ik kan ook niet op voorhand zeggen dat ik tegen de drie varianten ben, maar die avond is wel duidelijk geworden dat de drie varianten die er lagen, in ieder geval de nulplusvariant, nou niet echt bij bepaalde fracties groot enthousiasme opriep. Dus wat is er mis mee om zowel de regio als PS tevreden te houden? Het kost vier maanden en wat geld extra. Ik begrijp niet dat u zegt, u kunt daarna alsnog nee zeggen waarna wij alsnog de tunnelvariant gaan onderzoeken. Ik begrijp werkelijk de praktijk niet.

Gedeputeerde **POST**: Dan verwijs ik naar de brief waarin de argumenten daarvoor uitgelegd staan.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Die argumenten begrijp ik absoluut niet, want daarin staat bijvoorbeeld dat het in ieder geval langer duurt en dat men het er niet mee eens is omdat het

vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen is. Die begrijp ik ook absoluut niet, dat vind ik echt een drogreden.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, ik heb aangegeven dat er drie redenen zijn geweest. Een is, men heeft geen behoefte om het onderzoek inzet te laten worden van de gemeenteraadsverkiezingen. Een a, men heeft geen behoefte aan verder uitstel, twee, men vindt het ongewenst om in te grijpen in een lopende procedure waarvan de spelregels van tevoren met elkaar zijn afgesproken en gaande de wedstrijd dreigen PS de regels te veranderen. Dat vindt men niet elegant. Drie, er zijn meerdere keuzemomenten geweest in het verleden en op het moment dat deze keuzemogelijkheid alsnog wordt voorgelegd, dan wil men het hele proces terug, omdat er dan wel meer dingen zijn die dan onderzocht moeten worden. Dat betekent dat we ongeveer twee jaar teruggaan in de tijd en dat is niet gewenst. Daar ben ik het mee eens. Nogmaals, ik heb niet de mogelijkheid om u beiden gelukkig te maken. Als u van tevoren zegt, wij vinden het belangrijk dat er draagvlak is in de regio, wij vinden het belangrijk dat de stem van de regio gehoord wordt, dan heb ik er moeite mee om nu te zeggen, als er een unaniem advies ligt van alle participanten in de stuurgroep aan mij, daar doe ik dan even niks mee, dat zoeken ze dan maar uit, wij koersen door. Dan hadden we van tevoren moeten zeggen, jullie kunnen adviseren wat je wilt maar wij houden er geen rekening mee. Dan heb ik aan de voorkant aan verwachtingenmanagement gedaan en nu hebben wij gezegd, wij nemen het advies van de stuurgroep serieus en zo hebben wij steeds gehandeld. Ik weet niet of de notulen al klaar zijn, maar in dat geval heb ik er geen problemen mee die aan u ter inzage te geven. Voor het overige is een aantal dingen gezegd waarvan ik vind dat het wel een beetje kort door de bocht is. De heer Van Berkum roept op een gegeven moment dat hij graag wil dat er varianten bijkomen die wel bijdragen aan verbetering van de leefbaarheid in Assendelft en Krommenie, maar als hij goed de achterliggende rapporten leest, dan weet hij ook dat de verhoogde variant daar beter aan bijdraagt dan bijvoorbeeld een tunnelvariant.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Kunnen wij even schorsen?

De **VOORZITTER**: De fractie van D66 heeft behoefte om even te schorsen. Dat komt niet verkeerd uit. Wij gaan vijf minuten schorsen. Ik heropen de vergadering.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter, een belangrijk debat over een proces van de afgelopen tijd. Ik ga niet het hele traject doen van de verbinding van de A8/A9. In ons verkiezingsprogramma staat dat het de leefbaarheid van Krommenie en de bereikbaarheid moet verbeteren met behoud van zoveel mogelijk groen in de open ruimte. Daarna hebben wij de drie varianten die voor de MER voorliggen gevolgd. Nu zijn wij akkoord met de drie varianten die destijds door de stuurgroep zijn voorgesteld om te laten onderzoeken. De drie varianten, Heemskerk, de golfbaanvariant en de nulplusvariant lagen er in de oorspronkelijke vorm. In de commissie M&F laatst was ik groot voorstander om de discussie aan te gaan, ook omdat wij met veel bewoners in Krommenie hebben gesproken en die zeiden, de variant op palen is bij voorbaat een doodlopende weg. Daar zal weinig steun voor komen. Wij hebben samen met andere partijen die de motie van D66 hebben ondersteund, de gedeputeerde verzocht de variant met een

tunnelbak erbij te voegen. De gedeputeerde was bereid dit aan te kaarten in de stuurgroep en dat heeft zij met overtuiging gedaan, zo blijkt volgens mij uit de brief en haar toelichting. Ik begrijp heel goed dat er een proces loopt met meerdere partijen. De stuurgroep heeft de afgelopen jaren gefunctioneerd en alle besluiten zijn gezamenlijk gevolgd, de keuze, varianten en geld. De stuurgroep is hier nooit eerder aan de orde geweest als een club waar wij niks mee te maken zouden hebben, dus de stuurgroep is belangrijk voor ons, want dat zijn de vertegenwoordigers van gemeenteraden en bewoners. Ik vind het uitermate teleurstellend dat de stuurgroep niet de maatschappelijke onrust in Krommenie meeneemt bij hun afwegingen. Ik snap het niet en vind het onverstandig. Besloten is met betrokken partijen om de nulpusvariant niet toe te voegen. Jammer, maar het is een gegeven. Nu wordt de MER uitgevoerd, ik had graag de nulplusvariant met een tunnel toegevoegd gezien. Ik verzoek de gedeputeerde dringend voordat de stuurgroep een voorkeursvariant gaat kiezen, toe te zeggen dat de commissie in de gelegenheid wordt gesteld om over de uitkomsten van de onderzoeken naar de drie varianten te spreken en op basis daarvan input aan de gedeputeerde mee te kunnen geven alvorens de stuurgroep hierover gaat spreken en de voorkeursvariant gaat kiezen. Ik wil eerst de toezegging van de gedeputeerde hiervoor hebben.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, ik had het voorbereid maar ik ga dit verhaal niet helemaal voorlezen. De heer Papineau Salm begrijpt alles wat de gedeputeerde heeft gezegd. Ik wil er nog wel aan toevoegen dat ik werkelijk niet begrijp, kijk, wij kunnen het erover hebben voordat de stuurgroep een besluit neemt over de drie varianten waarbij de tunnelvariant niet wordt betrokken, maar dat is dan toch gebakken lucht, want als op een gegeven moment een aantal fracties die drie varianten niet ziet zitten, dan zie ik niet voor me dat die tunnelvariant dan alsnog wordt onderzocht. Waarom nemen wij die nu niet mee?

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter, u zegt dat straks de stuurgroep gaat besluiten, maar realiseert mevrouw De Meij zich dat GS en vervolgens PS besluiten nemen en dat de stuurgroep daar een adviserende rol bij heeft?

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Dat begrijp ik heel goed en daarom zeg ik ook, omdat PS daarover besluiten zou ik heel graag zien net als de fracties die straks met een motie komen, dat ze de tunnelvariant nu al meenemen, want waarom zou je dat pas in een stadium doen wanneer het kalf al is verdronken? Sorry, dan kan de heer Papineau Salm zeggen, dan gaan we er nog leuk met elkaar over praten, maar waar gaan we het dan over hebben?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik hoor u zeggen, die weg op palen willen we niet, we willen liever die tunnelvariant, u sorteert voor op de MER-rapportage, maar wat nou als de uitslag van de MER met een tunnel ook niet bevalt? Waar gaat u dan mee komen? De acht, negen of tienvariant?

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik ga u op voorhand niet zeggen waarvoor ik ga kiezen, maar in de laatste extra commissievergadering bleek dat een aantal fracties geschrokken is van de weg op palen bij de uitwerking van de nulplusvariant en daarom heeft de meerderheid toen voorgesteld

om de extra tunnelvariant mee te nemen bij de MER. Ik zie niet in waarom wij die op voorhand niet bij de MER kunnen meenemen.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Ik hoop dat mevrouw De Meij ervan op de hoogte is dat de nulplusvariant die nu voorligt, tot stand is gekomen door inspraak van de regio, door werkateliers, door mensen die er veel verstand van hebben en alle belanghebbenden mogen daar inspreken. Het is iets wat bij de burgers vandaan is gekomen. Dat dat iets is wat u niet wenst is iets anders. Ik heb net de gedeputeerde horen zeggen en ik weet ook uit andere MER-procedures dat er wel degelijk nog mogelijkheden bestaan om daar straks wijzigingen in aan te brengen.

Mevrouw **DE MEIJ** (VVD): Ik begrijp heel goed wat u zegt. Ik zeg niet op voorhand wat ik wel of niet wens, ik geef nog geen voorkeur aan. Het enige wat ik zeg is waarom deze extra tunnelvariant niet nu al wordt meegenomen.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Waarom wacht u niet eerst de resultaten af van de onderzoeken naar de varianten? Ik heb recent ook weer een nieuwe variant toegestuurd gekregen, dus als verantwoordelijk bestuurder moet je op een gegeven moment de keuze maken. Mensen zeggen bij de golfbaanvariant dat zij geen stoplichten willen, maar een oog eraan toevoegen en dat is ook niet door de stuurgroep overgenomen. U moet dus breder kijken. Wij hebben een dringende wens, zeker onze fractie, om de tunnelvariant te doen. Dat is helaas niet gelukt, de gedeputeerde heeft het geprobeerd, maar je moet je kans nemen, straks komen de uitkomsten en dan kun je gaan plussen of minnen of om aanvullend onderzoek vragen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik sta er anders in, ik vind dat ze de extra tunnelvariant op voorhand wel moeten meenemen. Natuurlijk weet ik dat de andere varianten ook door inspraak tot stand zijn gekomen, maar wij hebben hier een extra vergadering aan gewijd en wij zijn niet voor niks tot de conclusie genomen dat de meerderheid het zag zitten om de tunnelvariant mee te nemen en dat wordt nu opeens anders. U gaat mij niet vertellen dat als die drie varianten voorliggen en daarna nog gaan kijken als de meerderheid vindt dat het toch niet bij een van de drie varianten ligt, dat dan de tunnelvariant alsnog wordt uitgezocht. Daar geloof ik helemaal niets van.

De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter, voortbordurend op de vraag die ik in de commissie stelde, namelijk wat de gedeputeerde ervan zou vinden als de stuurgroep het besluit voor de drie varianten zou handhaven, werd door GS als hypothetisch beoordeeld. Ik ben blij met het besluit van de stuurgroep, want dat heeft bevestigd dat de drie keuzemogelijkheden goed zijn. Ik kan mij voorstellen dat het proces verbeterd kan worden en daar hebben wij leerpunten voor, met dank aan de heer Van Berkum. Wij hebben de stuurgroep, commissievergaderingen, inloopavonden, informatiebijeenkomsten en wij hebben als CDA een discussiebijeenkomst georganiseerd in Assendelft en werkbezoeken afgelegd, en dit alles heeft ons in onze mening gesterkt dat wij het bij deze drie varianten moeten houden, want wij willen verdere vertraging voorkomen want die kans is groot. Wij willen dat in deze periode een onomkeerbaar besluit wordt genomen om deze verbinding die wij aan bedrijven en bewoners hebben toegezegd, tot stand te brengen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, als je slechte varianten gaat onderzoeken, dan komt er geen goede variant uit de MER. Er komt uit wat je erin stopt. Wij zijn er nog niet van overtuigd dat de tunnelvariant wel een oplossing biedt, maar daar wordt geen ruimte voor gegeven want wij lezen in de brief van 5 april dat het ongewenst is dat besluitvorming vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen komt te liggen.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): U begint uw betoog met, als er slechte varianten voorliggen kunnen er alleen maar slechte keuzes gemaakt worden. Op grond waarvan baseert u dat de voorliggende varianten een slechte keuze zijn?

De heer **ZOON** (PvdD): Alle varianten die voorliggen, gaan uit van meer autogroei en zoals u weet willen wij ook graag beleid hebben voor minder auto's. Het gaat nu ook over het proces en als je ziet dat het plan al vanaf de jaren vijftig in de la ligt en blijkbaar nu op dagkoersen bestuurd wordt, waarbij we op een dag lezen dat geprobeerd wordt om juist wel een tunnelvariant mee te nemen en vervolgens in het persbericht gezegd wordt dat die unaniem niet meegenomen wordt, dan hebben wij wel vraagtekens bij het proces. Ik merk dat de structuur niet goed is. Achter gesloten deuren worden door expert judgements ondoorgrondelijke keuzes gemaakt. Er wordt gezegd, wij gaan niet in op geld, laten wij goed kijken naar welke mogelijkheden er zijn om vervolgens andere varianten af te schieten omdat ze te duur zouden zijn. Daarbij lijkt de gedeputeerde in een soort mangel te zitten tussen wat PS en wat mensen uit de regio willen, blijkbaar hebben wij dus een gedeputeerde van de regio en niet een gedeputeerde van de Staten. Vandaar de motie van de volledige oppositie die in eerste termijn is ingediend.

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter, er is destijds een helder signaal afgegeven in de commissie M&F en er is ook een helder signaal afgegeven door de stuurgroep. De participatie en het draagvlak in de regio zijn ongelofelijk belangrijk voor dit project en D66 kan de lijn van GS wat dat betreft wel volgen. Het signaal dat wij hebben afgegeven als Staten, kan ook niet worden genegeerd, dus daar moeten wij wat mee. D66 stelt zich op het standpunt dat wij wel willen instemmen met de lijn van GS, maar alleen als er op een later moment nog ruimte is voor een brede afweging door PS. Als ik bij u de autosalon even voor de geest mag halen, als de autoverkoper voor u staat en vraagt, wilt u de rode of de gele? Dan heeft u waarschijnlijk nog niet gekozen voor een auto uit de showroom.

De heer **ZOON** (PvdD): U zegt dat u op een later moment nog een keer de volledige keuze wilt kunnen maken. Beseft u dat er dan teruggesprongen wordt in de tijd en dat het voorbij de gemeenteraadsverkiezingen en dergelijke komt?

De heer **TIJSSENS** (D66): Daar zit inderdaad een dilemma bij het tijdsaspect. Onze fractie is er nu vanuit gegaan dat wij al zo ver in dat traject zitten dat wij nou weleens aan de slag willen met de gegevens die de MER-studie oplevert. De MER-studie levert geen gegevens op over hoe landschappelijk acceptabel het is in het Oer-IJ of die aantasting die moet plaatsvinden als je infrastructuur aanlegt, hoe die past. De MER doet ook geen uitspraak over of het acceptabel is als

er een weg op palen door Krommenie loopt. Kortom, de MER is een onderbouwing, een adviesorgaan waarmee wij ons voordeel moeten doen. In de volgende fase komt een besluit. De interruptie van de heer Zoon dwingt mij tot het moment dat ik mij wend tot GS, want ik heb wel een toezegging van GS nodig. Wat wij nodig hebben is dat wanneer de MER-resultaten er zijn, maar nog voor dat de stuurgroep zijn voorkeursvariant gaat neerleggen, dat u zich wendt tot de Staten en dat wij in de commissie M&F – het kan een extra commissie zijn of in een bredere samenstelling – bij elkaar kunnen gaan zitten om alle aspecten die wij wisten, die zijn ingebracht en die uit de MER komen, nog eens met elkaar tegen het licht houden om nog eens een echt brede afweging te doen.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter, ik vraag mij of mijnheer Tijssens wat meer kan vertellen over de vertraging die dat oplevert, want eigenlijk zegt u dat u het in grote lijnen zo niet geheel met mij eens bent in de analyse, dat het problematisch was, alleen dat u graag deze cijfers wilt zien en dat begrijp ik, ik wil ook graag cijfers zien want daar hou ik van, alleen nu pakken wij wel een vertraging en dat betekent dat de mensen in Krommenie en Assendelft in het najaar nog niet een besluit tegemoet kunnen zien over dit verhaal, omdat wij eigenlijk nu al weten dat het niet voldoet. Dat vindt u oké?

De heer **TIJSSENS** (D66): Het lijkt een beetje op het moment dat je banden gaat wisselen in de Formule 1. Die banden moeten hoe dan ook gewisseld worden gedurende de rit. En wat wij zeggen, wij zitten nu al zo dichtbij dat de pitstop weer in zicht komt en dat wij de banden kunnen verwisselen. Ik zeg, verwissel die banden op het moment dat de cijfers van de MER over de drie varianten er liggen, wanneer wij eindelijk wat meer kunnen zeggen over gestrekt versus regionaal. Dat is een hele belangrijke hamvraag waar wij straks voor staan, gaan wij de regionale problematiek oplossen of gaan wij het Rijksnet versterken? Die discussie moeten wij nogmaals aan, maar dan met de onderbouwing die wij dan hebben en dat is veel meer dan nu.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Daarmee zegt u dus eigenlijk, regio, de vertraging komt er maar hij komt wat later. Dit was een constatering, maar ik wil u vragen, als u nu al weet dat wij varianten onderzoeken waarvan een van de varianten eigenlijk niet serieus genomen kan worden, is het dan niet verstandig om nu die MER uit te breiden als juist die MER volgens u zo'n belangrijk instrument is om ons van dienst te zijn om goede beslissingen te nemen.

De heer **TIJSSENS** (D66): Wat u eigenlijk aan mij vraagt is of het niet verstandig is om de MER stil te leggen, om überhaupt pas beschikking te hebben over enige gegevens qua verkeerseffect na de zomer. Wat ik graag zou willen, is dat wij voor de zomer met PS in gesprek kunnen gaan, als PS ook met GS over wat er dan ligt. De MER doet geen uitspraak of een weg op palen het verkeerskundige effect heeft wat ook met een tunnel bereikt zou kunnen worden, dus er zitten een aantal dingen die wij dan weten waardoor wij de discussie beter onderbouwd kunnen voeren, want in het voorjaar liep die een beetje vast op de inhoud.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ik hoor mijnheer Tijssens vragen om de mogelijkheid om als de MER is afgerond, alsnog invloed te kunnen uitoefenen op het hele project.

De heer **TIJSSENS** (D66): Dat moet ik eigenlijk ook aan u vragen. Ik vroeg het aan GS, maar ik moet het ook aan PS vragen. Willen PS de ruimte om nadat de MER-gegevens beschikbaar zijn, met elkaar in dialoog te gaan voordat de stuurgroep een uitspraak doet?

De heer **HOOGERVORST** (SP): Hoe stelt u zich dat voor?

De heer **TIJSSENS** (D66): Heel duidelijk daarvoor, sorry dat ik u in de rede val. Zodra de MER-gegevens bekend zijn, zou ik een bespreking met GS willen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Vindt u dat er dan alsnog een kans is om een tunnelvariant te laten onderzoeken?

De heer **TIJSSENS** (D66): Dan komen wij bij een inhoudelijk gedeelte terecht, waarvan ik altijd heb gezegd enerzijds gestrekt en anderzijds nulplus en dan denk ik, een tunnel, een weg op palen om de dorpskern heen, het zijn allemaal oplossingen die met nulplus te maken hebben, dus niet die gestrekte doorstroom gerichte variant met alle mogelijke gevolgen van dien. Dat is de principiële keuze die hier ligt.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ja, want ik vraag u dat, want ik zie niet in waarom er straks in laten we zeggen juni ineens heel veel mensen voorstander zijn van de viaductoptie en ineens niemand meer voorstander is van onderzoek naar een tunnelvariant.

De heer **TIJSSENS** (D66): Wij kunnen op dat moment beter besluiten wat opportuun is om verder te onderzoeken, want wij kunnen niet doorgaan met verbreden van onderzoeken. Wij zullen wel op een beperkt domein moeten onderzoeken, maar hoe dat precies vorm krijgt, durf ik pas te zeggen als ik de gegevens van de MER heb. Wat dat betreft schaar ik mij achter GS, laten wij die kennis meepakken in het debat.

De **VOORZITTER**: Ik wil de heer Klein erop wijzen dat deze interpellatie nog hooguit 13 minuten en 16 seconden duurt.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Hoorde ik de heer Tijssens zeggen dat een weg om het dorp wat hem betreft, een alternatief is die als nulplusvariant beschouwd kan worden? En kunt u dat toelichten waar in het proces dat een plek krijgt en waar dat meegenomen zou kunnen worden?

De heer **TIJSSENS** (D66): Wij hebben het over de geest, de geest was een weg in een bak, toen werd de geest een weg op palen, toen werd de geest, althans toen werd de uitvoering onder de grond, maar dat valt allemaal binnen de geest van nulplus en in die variatie wil ik gezegd hebben dat een rondweg rondom een dorpskern een hele gebruikelijke oplossing is in Nederland verkeersland. Op het moment dat er andere nulplus alternatieven niet inpasbaar zijn en dat wij wel een nulplus alternatiefkeuze nodig hebben – dat weten wij in juni veel beter dan nu – dan

zullen wij daarvoor knokken, daar kunt u van op aan. Maar dat weten wij nog niet, dat wacht ik af.

De **VOORZITTER**: Dat blijkt uit deze discussie wel.

De heer **TIJSSENS** (D66): En dan deelt u met mij het gevoel dat er verbeterpunten zijn of niet? Dat zou ik mooi vinden. Want anders had u die opmerking ook niet gemaakt denk ik.

De **VOORZITTER**: Het is een thematiek die mij in hoge mate bezighoudt.

De heer **TIJSSENS** (D66): Mij ook. En het is bijzonder, want het LTO heeft een variant uitgewerkt, daar hebben ze ongelofelijk veel aandacht in gestopt met plaatjes en ik vind dat toch heel erg bijzonder. De professionaliteit waarmee het middenveld wat doet, zonder uit te spreken, moeten wij er nu wel of niet mee verder, dat ga ik pas later bespreken.

De **VOORZITTER**: Dat is best, maar ik heb in de richting van de heer Klein mijn opmerking niet helemaal voor niks gemaakt, want er staat voor interpellaties in ons reglement van orde maximaal een uur, dus de tijd loopt af.

De heer **TIJSSENS** (D66): Ik ben klaar, voorzitter.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Voorzitter. Ik ben teleurgesteld en voor degenen die denken dat ik nu een enorme U-turn op een viaduct ga maken en alsnog over de nulplusvariant ga praten, die moet ik teleurstellen. Ik ben teleurgesteld omdat een aantal partijen nu toch weer wil proberen om minimaal een variant maar misschien zelfs wel twee of nog meer, aan de MER-procedure toe te voegen. De stuurgroep heeft aangegeven geen alternatief toe te willen voegen aan de MER-studie. Waarom wil een deel van PS dit geluid niet horen? Ik dacht toch altijd dat wij het in dit huis hebben over goed naar de regio en de inwoners luisteren en nu wordt het een keer gedaan, en dan doen wij het niet. Ik hoorde net zeggen, wij moeten nu pas op de plaats maken, maar dat hebben wij vorig jaar al gedaan. Ik help u even herinneren dat door inbreng van PS een nulplusvariant is toegevoegd. Een jaar vertraging. Dat die nulplusvariant, het bizarre ontwerp op palen, niet de uitvoering is die de meerderheid voor ogen had, is jammer, maar om nu dan te eisen dan maar een tunnel te onderzoeken of de zogenaamde zevenplusvariant op tafel te leggen, vind ik een vreemde gang van zaken. Ik ben zojuist begonnen met de opmerking dat ik teleurgesteld ben, ik ben teleurgesteld omdat men in de Staten blijkbaar niet weet dat zodra een voorkeursvariant op tafel ligt, een beroep- en bezwaarprocedure gaat lopen. Ik ben teleurgesteld in het feit dat men blijkbaar niet weet dat wij als Staten uiteindelijk altijd en op elk moment na het kiezen van de voorkeursvariant nog kunnen besluiten een andere kant op te gaan. Neem nu de Westfrisiaweg. Toen ik zes jaar geleden in de Staten kwam, was het voorkeurstracé allang vastgesteld. Toch hebben PS in de vorige periode nog een flink aantal wijzigingen weten door te voeren op het traject. Dat was niet uniek, dat zijn de spelregels. De VVD is van mening dat wij nu moeten stoppen met het vertragen van dit proces, laten wij eerst eens komen tot een voorkeursvariant, dan weten wij als Staten waar wij aan toe zijn, maar nog belangrijker, dan

weten ook alle inwoners waar ze aan toe zijn, de aanwonenden en de belanghebbenden, want er zijn nu mensen die hun huis willen verkopen en dit niet kwijtraken omdat ze niet weten wat er gaat gebeuren en dat vinden wij onbehoorlijk bestuur.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Mijn fractie is nogal ongelukkig over de gang van zaken. Wij wilden altijd – en dan heb ik het al over mijn voorgangers in de fractie – een verbinding tussen de A8 en de A9, maar wel een die het landelijk gebied niet doorkruist en daar hebben wij dan ook altijd voor gepleit. Er is in de notitie van Reikwijdte en Detailniveau en bij de bespreking daarna van de zeven varianten een consequent geluid vanuit ons geweest. Echter, op een voormiddag, op 5 april 2016 hebben GS zonder bespreking met PS een besluit genomen waarin vier van de zeven alternatieven van tafel zijn gehaald. Dat was jammer, want er zaten alternatieven tussen die wij best heel erg mooi vonden en waarvan wij dachten dat het een hele goede oplossing was als je de verschillende belangen in het gebied wilt afwegen, maar het was nog geen ramp, want er was nog steeds een serieus alternatief die het landelijk gebied niet doorsnijdt, namelijk de nulplusvariant. Echter, na de uitwerking en de keuze voor de bovenlangs variant was dat serieuze alternatief er niet meer en daarom wij u als PS gevraagd, neem die tunnel dan toch mee, want wij willen dat serieuze alternatief voor een weg dwars door het open gebied. U heeft besloten dat niet te doen en daarmee dreigen wij nu op een punt te komen dat er in de MER geen serieus alternatief voor een weg door het landelijk gebied onderzocht gaat worden.

De heer **DE GRAAF** (CDA): De heer Klein weet toch dat er vijf varianten waren afgevallen en dat de provincie daarna nog een golfbaanvariant heeft toegevoegd op verzoek van de regio, dus u moet het wel in de juiste proporties plaatsen. Dat was het juiste moment om nog varianten toe te voegen en dat stadium zijn wij nu gepasseerd.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Dank u wel voor deze correctie, u heeft helemaal gelijk. Op die voormiddag op 5 april zijn er vijf varianten afgevallen en daarna is er weer eentje toegevoegd en wij hebben daar op dat moment ook voor gepleit om die toe te voegen en dat kon niet. Het punt is, wij staan nu in een andere situatie want nu is het serieuze alternatief er niet meer. Ik wil twee opmerkingen maken over de opmerkingen van mevrouw Post. U zegt dat u de regio volgt, maar bent u niet de gedeputeerde van de provincie?

De heer **DE GRAAF** (CDA): Het CDA was de enige partij die voor die golfbaanvariant was.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Dat zou best kunnen, mijn voorkeur was het niet. Mevrouw Post, bent u niet de gedeputeerde van de provincie die lokale belangen moet afwegen tegen bovenregionale belangen, zoals bijvoorbeeld open landschap en UNESCO werelderfgoed in plaats van klakkeloos meningen van lokale bestuurders overnemen? En ten tweede, uw opmerking dat wij nog alle vrijheid hebben om na de MER een alternatieve keuze te maken, ik ben daar in het geheel nog niet van overtuigd. Kunt u mij aangeven hoe wij de vrijheid hebben en welke ruimte daar de facto nog voor is, niet welke ruimte er theoretisch is want ik weet dat wij het budgetrecht hebben, maar de facto, hoeveel ruimte is er nog, dat hoor ik heel graag van u.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Bent u met mij van mening dat de Staten ook moeten luisteren naar een regio en nu hier redelijk hun zin aan het doordrukken zijn op een tunnel die de regio niet wil hebben?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik ben van mening dat wij belangen moeten afwegen en regionale belangen en voorkeuren van verschillende gemeenten zijn daar zeker onderdeel van.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Ik beperk mij tot een aantal vragen gezien de tijd. Ik ben heel benieuwd wat de gedeputeerde destijds in de commissie heeft doen besluiten om te pleiten voor het toevoegen van de tunnelvariant. Wat is haar motivatie geweest? Is de gedeputeerde niet door de stuurgroep overruled? Zij wist dat de viaductoptie weinig kans maakte. Dat heeft u kunnen merken. Wil de regio een viaduct, heeft de gedeputeerde dit aan de stuurgroep gemeld en hoe reageerde men daarop? Waarom kan deze optie niet uit de MER als men toch weet dat het weinig kans maakt. De adviserende rol van de stuurgroep, ja adviserend, dan kun je toch ook een advies in het belang van de relatie met PS naast je neerleggen, met goede argumenten wel te verstaan. Tot slot een verzoek, is het een optie om de notulen die de heer Van Berkum gaat inzien, vertrouwelijk aan iedereen toe te sturen? Vertrouwelijk.

De **VOORZITTER**: U hebt allerlei vragen aan de gedeputeerde gesteld maar volgens de regels komt de gedeputeerde helemaal niet meer aan het woord, maar daar moeten wij het straks maar even over hebben.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter, ik ben blij dat wij dit debat hebben kunnen voeren over een belangrijk onderwerp als dit en daar wil ik u allen voor bedanken. Ik vind het bijzonder om te constateren dat zelfs mevrouw Kaamer van Hoegee de snelweg op palen een bizar voorstel vindt. Die is inderdaad niet nieuw, maar het is wel bijzonder dat u dit nou zo zegt. Ik vind het ook bijzonder te constateren dat de heer Papineau Salm blijkbaar vraagt om een toezegging om rechten die wij al hebben, maar dat terzijde. Wij gaan verder heel graag het debat aan. Ik ben heel erg blij met de toezegging dat wij de notulen kunnen inzien en ik ga ervan uit dat die toezegging richting mij ook geldt voor alle andere Statenleden en ik ga met liefde naar de griffie toe om het daar te lezen, dus van mij hoeft u ze niet op te sturen al is dat wel gemakkelijker. Ik vind het lastig, er wordt gedaan alsof de Heemskerkvariant of het bezwaar dat veel fracties daartegen hebben, namelijk het aantasten van dit gebied, iets is wat met onderzoek aangepast kan worden. Het voorbeeld wat ik gaf van torenflats in de Jordaan, is niet iets wat ik uit mijn duim gezogen heb, dat is iets wat daadwerkelijk voorgesteld is. Het is ook niet iets wat aan de hand van rapporten aan de kant geschoven is, dat is aan de kant geschoven omdat het een verkeerde beslissing is, omdat dat dat niet de manier is waarop wij omgaan met cultuurhistorisch erfgoed. Dat is de reden waarom ik ertegen ben. Ik vind het superinteressant om te zien hoe cijfers uitgewerkt worden, maar dat verandert niks aan deze variant, want die maakt het cultuurhistorisch erfgoed kapot en dat is al te zien op de tekeningen die aan de Staten en de commissie gegeven zijn. Tenslotte wil ik erop wijzen dat, er wordt ons steeds voorgehouden dat wij als PS niet luisteren naar de regio, wij luisteren wel degelijk naar de regio, maar wij als Staten zijn het hoogste orgaan binnen de provincie. Waar naar gewezen wordt en wat de regio wordt

genoemd, is een werkoverleg van wethouders en het is belangrijk om die mensen aangehaakt te houden, maar er wordt volledig voorbijgegaan aan de belangen van bijvoorbeeld LTO-Noord, dorpsraden en andere belangenverenigingen. Dat is ook de regio waar wij voor staan. En er wordt compleet voorbijgegaan aan wat wij als Staten roepen. Ik ben blij dat D66 heeft aangegeven er kritisch naar te gaan kijken, ik vind het teleurstellend dat wij eerst het hele proces door moeten maar ik houd u eraan. Wij staan hier weer om een heel pittig debat te voeren op het moment dat u dat niet doet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De tijd is over en het reglement schrijft voor dat de gedeputeerde in één instantie het woord kan voeren, maar ik stel toch voor om de gedeputeerde nog even de gelegenheid te geven om even kort te reageren op de belangrijkste punten.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, deze gedeputeerde heeft behoefte aan schorsing van tien minuten.

De **VOORZITTER**: Dat mag ook maar de vraag blijft wel staan voor daarna. De vergadering is tien minuten geschorst. De vergadering is heropend. Ik herhaal mijn voorstel om in afwijking van de regels de gedeputeerde vijf minuten de gelegenheid te geven te repliceren.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, dan op hoofdlijnen. Een aantal partijen heeft aangegeven, ben je nou gedeputeerde voor de regio of voor de Staten. Volgens mij is het geen van beiden, want ik ben gedeputeerde voor de provincie Noord-Holland. De suggestie wordt gewekt als zou het regionaal belang zich niet laten verenigen met het algemeen belang en dat wens ik toch te bestrijden. Op grond van de rapporten die er liggen, blijkt dat de verhoogde ligging een beter alternatief is op een aantal onderdelen zoals doorstroming en leefbaarheid, dan de tunnelvariant. Dat is de reden waarom de regio eerder voor de verhoogde ligging kiest dan voor de tunnelvariant. U doet voorkomen alsof er een tegenstrijdigheid bestaat tussen het belang van de regio en het algemene belang, dat is dus niet aan de orde. Dan iets over het wel of niet willen van de regio van bepaalde varianten. Ik moet u eerlijk zeggen, dat vind ik juist de discussie die wij op dit moment niet met elkaar zouden moeten willen voeren. Het gaat er op dit moment niet om welke variant de regio wel of niet zou willen, het gaat erom dat op een aantal terreinen economisch, landbouw, natuur, kosten, leefbaarheid, doorstroming, wordt onderzocht wat de effecten zijn van de diverse varianten voordat wij de keuze maken. Iedereen die nu zegt, ik wil deze variant niet, loopt voor de muziek uit omdat nog helemaal niet helder is welke effecten alle varianten sorteren. Dat gaat ook over opmerkingen over aantasting UNESCO Werelderfgoed of het Oer-IJ. Juist dat soort zaken gaat pas in het vervolgtraject een rol spelen, omdat we ook helemaal nog niets gezegd hebben over inpassing en dat soort zaken. Degenen die nu zeggen, dat kan allemaal niet, lopen vooruit op de feiten en wij moeten eerst de feiten helder krijgen voordat wij de keuze kunnen maken. Het mag duidelijk zijn dat ik de motie ten stelligste ontraad omdat ik het nog steeds niet chique vind om geen rekening te houden met datgene wat er in de regio gezegd wordt. Dan kan er gezegd worden, het is niet meer dan een werkoverlegje van een aantal bestuurders, die bestuurders zitten allemaal democratisch gelegitimeerd en worden ook allemaal aangestuurd door de democratisch gelegitimeerde gemeenteraden. Ik vind het nogal badinerend

om dan van een werkoverlegje te spreken wanneer dat gesteund wordt door de meerderheid van de gemeenteraden, want daarmee geef je in feite aan dat je geen waarde hecht aan het democratisch proces dat zich daar afspeelt. Als het gaat om de uitkomsten van de MER, ik vind het ingewikkeld want gebleken is dat datgene wat u wilt zich niet altijd laat verenigen met wat de regio wil. Ik vind het dus ingewikkeld om met u de discussie te gaan voeren over de uitkomsten van de MER waarbij ik in dezelfde situatie verzeild zou kunnen raken als waar ik nu in zat, namelijk dat u iets anders wilt dan de regio, dus ik ben wel bereid u de uitkomsten van het onderzoek te doen toekomen en dat u daar met elkaar over debatteert, vind ik ook prima, maar ik zou het wel ingewikkeld vinden als daaruit een opdracht voortvloeit die meegegeven wordt aan de gedeputeerde omdat ik anders een vergelijkbare opdracht krijg als waarmee ik nu naar de stuurgroep ben gegaan, namelijk om mij hard te maken voor iets zonder dat ik de stuurgroep de gelegenheid geef om eerst haar advies uit te brengen. Ik zou mij kunnen voorstellen zeg ik dan in de richting van D66 en de PvdA dat u de informatie uit de MER krijgt, dat u daar onderling in de commissie over van gedachten wisselt, dat is uw agenda, daar gaat deze gedeputeerde uiteraard niet over, maar dat wij daarna wel het proces doorlopen van een advies van de stuurgroep, een voorlopig voorkeursalternatief van het college met medeneming van het advies van de stuurgroep, ik zeg niet opvolgen maar meenemen en daarna het voorlopig voorkeursalternatief opnieuw bij u in de commissie. Dat zou dan mijn suggestie zijn. Daarmee heb ik volgens mij de hoofdlijnen gehad en ben ik binnen de vijf minuten gebleven.

De **VOORZITTER**: Dat betekent dat de interpellatie is afgerond en dat wij gaan stemmen over motie 16. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties VVD, CDA, D66, PvdA, de overige leden daarvoor, zodat de motie is verworpen.

16. Interpellatiedebat CU/SGP, GL, PvdD en SP over 'Informatievoorziening door GS'

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Een van onze belangrijkste taken als gekozen volksvertegenwoordigers in PS is het controleren van de uitvoerende bestuurders in het college van GS en om dit te kunnen doen hebben wij informatie nodig over de feiten waarop GS zijn keuzes baseren. Zo stelt artikel 167, lid 3 van de Provinciewet dat GS PS alle inlichtingen geven die PS voor de uitoefening van hun taak nodig hebben. Gelukkig zijn GS zich hier terdege bewust van, want maandelijks krijgen wij vele brieven met verwijzing naar dit artikel. Deze informatieplicht is niet alleen een instructie voor de keuze wanneer GS besluiten om wel of niet brieven te schrijven aan PS. Er is ook een tweede aspect. Het zegt iets over de manier waarop GS dienen te reageren op de vragen van PS. Dat is recent misgegaan. Naar aanleiding van een recent genomen beslissing door GS zijn door leden van PS schriftelijke vragen gesteld en is tot twee keer toe uitvoerig over het onderwerp in de commissie gesproken. Dit besluit gaat over de keuze over de dienstauto's, maar het gaat mij even niet over het onderwerp, het gaat erom dat keer op keer duidelijkheid is uitgebleven. Het college heeft bij monde van gedeputeerde Loggen aangegeven dat er een Excelsheet is opgesteld met alle afwegingen die hebben geleid tot de huidige keuze, echter, het college weigert tot nu deze informatie met PS te delen, zowel na een mondeling verzoek in de commissie als na een schriftelijk verzoek achteraf. En ook heeft het college ondanks meerdere vragen, nog geen reactie willen geven op concrete vragen over

alternatieven voor de keuzes, die naar onze mening beter binnen het beleid pasten en op andere punten identiek waren. Dit kan toch niet? Wij moeten hier toch open met elkaar over kunnen communiceren? Het college voldoet hiermee niet aan zijn informatieplicht maar frustreert de controle en besluitvorming. Wij vinden dit een ernstige zaak dat een interpellatiedebat rechtvaardigt. Er is nog een derde aspect dat raakt aan de informatieplicht in de Provinciewet en dat gaat erom dat PS en GS gezamenlijk het bestuur van de provincie vormen. Ik ga ervan uit dat iedereen daar zijn best voor doet, de mensen aan deze kant van de zaal, de mensen aan deze kant van de zaal. Samen besturen vereist een constructieve en coöperatieve houding waarin wij samenwerken om het beste voor Noord-Holland te zoeken en dat zie ik zo vaak misgaan, bijvoorbeeld met het sturen van een persbericht en dan pas een bericht aan PS over een besluit van GS of het verdagen van antwoorden die politiek heel actueel zijn of de weigering om voorgelezen antwoorden op mondelinge vragen nog even schriftelijk na te sturen. Wij willen van GS graag het volgende weten. Waarom weigert u tot nu toe de informatie te delen waar wij om vragen? Bent u van mening dat u naar letter en geest voldoet aan de actieve informatieplicht? Zijn er wellicht redenen van openbaar belang om de informatie niet te delen en kunt u aangeven welke redenen dat zijn? Bent u van mening dat deze handelwijze bijdraagt aan een constructief bestuur van de provincie? De aanleiding was natuurlijk iets heel kleins, wat interesseren ons die paar auto's, maar het raakt aan de vraag hoe wij hier met elkaar omgaan en of wij erop kunnen vertrouwen dat het college van GS ons correct en volledig informeert over belangrijke onderwerpen als het bij zo'n nietig onderwerp zo raar uit de hand loopt. Wij werken hier samen als mensen, mensen die soms een beslissing nemen waarvan wij achteraf denken, die was misschien niet zo handig. Dan vraag ik mij af, gunnen wij elkaar de ruimte om dit af en toe toe te geven en sorry te zeggen en de excuses te accepteren? Ik ben graag bereid een keer, zeven keer, misschien 490 keer te vergeven, maar ik wil heel graag op constructieve manier met u samenwerken.

De **VOORZITTER**: Uw invalshoek van de vragen is een generieke, maar uw vragen hebben betrekking op een specifiek onderwerp. In generiek opzicht is het antwoord natuurlijk ja, er ligt een plicht om de Staten volledig en tijdig te informeren. Over de specifieke situatie geef ik gaarne gedeputeerde Loggen het woord.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Natuurlijk ben ik van harte bereid om de excuses van de heer Klein te accepteren. Dat past goed bij het liedje waarmee ik vanochtend wakker werd, I am sorry, maar uit de scherpte van de vraagstelling begrijp ik dat dat niet aan de orde is. Waarom weigeren GS tot nu toe de informatie te delen waar PS om vragen? Dat is uw eerste vraag. Op 23 maart hebben wij uitgebreid gesproken over dit onderwerp en toen heb ik op uw specifieke vraag aangegeven dat ik op dat moment niet bereid was om de onderliggende informatie die op ambtelijk niveau behandeld en besproken is, aan u te versturen, omdat ik van mening ben dat GS volledig binnen zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheden en gestelde kaders hebben gehandeld. Daarbij wil ik ook vermelden dat de informatie waarom u vroeg, ook niet in bezit was van GS. Dat is op een hoger niveau geweest. Daarnaast heb ik op dat moment moeten constateren dat er geen verdere steun uit de commissie was. Bovendien heeft de commissie op 23 maart geconstateerd dat de keuze van de dienstauto's binnen de kaders heeft plaatsgevonden en is afgehandeld. Op 28

maart hebben wij van GL een schriftelijk verzoek gekregen om PS te informeren. Op 4 april heb ik dat richting GS gestuurd om te behandelen, alleen wat bleek, in die documenten was sprake van persoonsgegevens en ambtelijke beleidsopvattingen en om die redenen waren de documenten nog niet gereed voor verzending. Dezelfde informatie ligt nu morgen voor in GS.

De **VOORZITTER**: Het leek mij wel nuttig dat de gedeputeerde dit nog even kon zeggen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Hoor ik u nou zeggen dat u zelf heeft bepaald dat het binnen uw bevoegdheden valt en dat wij dat hier dus maar moeten geloven?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Nee, niet mijn bevoegdheid, maar de bevoegdheid van GS.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat stel ik daarmee wel op een lijn, want volgens mij is het namelijk ons werk om te toetsen of dat inderdaad zo is en dat kan ik alleen toetsen als ik weet waar u zich op baseert. Dat was juist waarom wij om die informatie vroegen.

De **VOORZITTER**: Het college van GS is in deze bevoegd, maar de Staten hebben altijd de mogelijkheid om het college ten aanzien van genomen besluiten ter verantwoording te roepen. Dat is in feite de situatie die hier aan de orde is.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Als ik dan de gedeputeerde hoor zeggen dat hij op basis van de in de commissie gevoelde meerderheden kennelijk besluit dat het niet nodig is om die informatie te verstrekken, is mijn conclusie dat u zelf bepaalt of iets wel of niet binnen uw bevoegdheid valt en mij daartoe de gelegenheid ontneemt.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, volgens mij hebben wij daarover een wisseling in de commissie gehad en heb ik daarop geantwoord. Op dat moment was er geen bijval. Vervolgens is de vraag schriftelijk binnengekomen en is die vraag in behandeling genomen. Er is niet gezegd dat die vraag niet beantwoord gaat worden, die komt naar de Staten toe. Ik snap deze discussie niet.

De **VOORZITTER**: Ik heb eerlijk gezegd wel de indruk, hier is communicatief op een enkel moment wel wat fout gegaan en er is nooit sprake geweest van een slechte bedoeling, want de zaak staat inderdaad morgen op de agenda van het college van GS, dus overmorgen hebt u de informatie.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat kan zo zijn, morgen zal ik er met heel veel aandacht naar kijken, maar als tijdens een commissievergadering iemand vraagt naar stukken waarop u zich kennelijk baseert, lijkt het mij niet vreemd dat die verstrekt worden, ook als dat het verzoek is van een enkel Statenlid, dan hoort dat verstrekt te worden. Als u zegt, u heeft mijn verzoek pas een tijdje later gekregen, ik heb het dezelfde avond nog aan de griffie gestuurd. Daarna kwam het verzoek van mij, eerst kwam het van mijnheer Klein, volgens mij is het niet juist dat u beslist dat die

informatie niet verstrekt wordt, tenzij daarvoor een belang is wat de Provinciewet erkent op grond waarvan u mij die informatie mag onthouden.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Volgens mij gaan wij de discussie weer overdoen. In de commissie is de vraag gesteld of het Statenlid het kon krijgen. Toen heb ik aangegeven dat ik daar niet voor voelde, omdat wij niet met 55 gedeputeerden deze provincie besturen. Daar is geen bijval gekomen in de commissie. Vervolgens hebt u de vraag schriftelijk gesteld en die is in behandeling genomen, dat is ook aan u gemeld. Die heeft afgelopen dinsdag in GS gelegen en er zaten wat zaken in de persoonlijke beleidsopvatting in en de namen van betrokken ambtenaren stonden erin. Dat moest geschoond worden en daarom is het aangehouden en morgen staat het alsnog op de agenda van GS en daarna komt de informatie direct daarna naar u toe.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik zou toch graag nog een keer helder willen krijgen, bent u nou van mening dat alleen informatie gedeeld gaat worden als daar een meerderheid voor is binnen de Staten?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, ik kan de discussie herhalen. Ik ben van mening dat als het gaat over informatie waarbij de Staten op de stoel van GS gaan zitten, je best een kritisch tegengeluid mag laten horen. Dat wil niet zeggen dat je daarin moet volharden, want als je daarin blijft zitten en zeker als het in strijd met de wet zou zijn, dan moet je dat gewoon verstrekken. Alleen hier ging het op een dusdanig laag detailniveau die informatie, dat de Staten op de stoel van GS waren gaan zitten en dat kan volgens mij niet de bedoeling zijn. Dat heb ik met u gedeeld, op dat moment was er geen bijval, daarna komt de schriftelijke vraag en die gaat gewoon behandeld worden. Vraag 2, zijn GS van mening dat GS voldoen aan de actieve informatieplicht? Het antwoord daarop is ja. GS hebben PS uitgebreid geïnformeerd over de wijze waarop wij tot een keuze voor nieuwe dienstauto's zijn gekomen binnen het huidige leasecontract en binnen het door PS vastgestelde beleid. Op 7 februari 2017 heeft u een brief van GS ontvangen waarin u wordt geïnformeerd over die keuze. Op 14 maart 2017 hebben GS de beantwoording van schriftelijke vragen over dit onderwerp vastgesteld en naar PS gezonden. Op 23 maart heb ik u in de commissie verder uitgebreid en nader geïnformeerd. Zijn GS van mening dat het verstrekken van deze informatie in strijd is met een openbaar belang en dan verwijst u naar artikel 167 lid 3 van de Provinciewet. Kunnen GS aangeven welk openbaar belang dat is? Nee, het is niet een kwestie van openbaar belang zoals gezegd met de brief. De brief met informatie aan PS is ter voorbereiding en ligt morgen ter vaststelling in GS. Zijn GS van mening dat deze handelwijze bijdraagt aan een constructief bestuur van de provincie? Ja, GS zijn van mening dat een constructief bestuur van de provincie wordt bevorderd door een college dat zich bezighoudt met de uitvoering binnen de kaders die door PS zijn gesteld. Al die tijd bent u uitvoerig geïnformeerd. Natuurlijk staat het u vrij en dan kom ik bij de toezegging die ik gedaan heb want het is niet een kwestie van tegenover elkaar te gaan staan, maar willen wij toch altijd proberen naast elkaar komen te staan, om tot op ieder gewenst detailniveau informatie op te vragen maar het college is er ook voor het een beetje te kanaliseren zodat u door de bomen het bos kunt blijven zien. Anders had u het zicht daarop verloren. Volgens mij gebeurt dat op tal van terreinen. Kunnen wij erop vertrouwen dat het college PS over belangrijke informatie en over

belangrijke onderwerpen correct en volledig informeert? Het college is van mening dat zij de Staten altijd en volledig correct informeert en dan kom ik terug op de toezegging in de commissie. Ik heb aangegeven dat het vervelend is dat je op deze wijze tegenover elkaar komt te staan en dat je de volgende keer deze discussie niet nadat het proces is afgehandeld, maar dat je al eerder met elkaar gaat overleggen en vandaar dat ik heb toegezegd dat de volgende keer voordat er een keuze is gemaakt en nog voor er besteld wordt – terwijl het een bevoegdheid is van GS – de informatie eerst aan de Staten toegestuurd wordt, zodat u kunt wegen hoe u de diverse criteria wilt toepassen op de keuze van GS.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Ik denk dat de gedeputeerde het onderscheid tussen actieve en passieve informatieplicht niet ziet. Actief is het inderdaad helemaal niet nodig dat u ons alle mogelijke papieren die zich hier in de gebouwen bevinden, toestuurt, maar de passieve informatieverstrekking betekent dat u informatie verstrekt zodra daartoe een verzoek is ingediend en dan wijs ik op lid 3 van artikel 167 van de Provinciewet. Daar staat in dat ook als dat verzoek van een lid komt, dat die informatie verstrekt moet worden. Uw stelling daarover in de inleiding van uw betoog en ik hoor daarna komen dat de informatie toch gaat komen – ik heb de indruk dat u wat dat betreft op twee gedachten hinkt – maar uw eerste aanname is dat u dat niet zou hoeven doen of dat de Provinciewet u daar niet toe dwingt is gewoon onjuist.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, ik heb het woord wet niet in mijn mond genomen. Er is een debat geweest in de commissie en één Statenlid vraagt op dat moment om een heel laag detailniveau en nogmaals, daarvan heb ik aangegeven dat ik dat op dat moment niet van plan was. Vervolgens wordt de vraag opnieuw schriftelijk gesteld, heb ik geen zin om met elkaar in een stellingenstrijd verzeild te raken, en komt de informatie naar u toe. Ik mag toch aan u teruggeven dat ik het wellicht geen goed idee vind? En vervolgens krijgt u de informatie, dus ik begrijp niet waar wij deze discussie over voeren.

De **VOORZITTER**: Er is in ieder geval over een ding geen misverstand en dat is het citaat wat mevrouw Kocken op grond van de Provinciewet net pleegt.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Daarover verschillen wij niet van mening.

De heer **ANNAERT** (VVD): Kort, voorzitter, hoewel de heer Klein het wil doen voorkomen dat het niet over dienstauto's gaat, gaat het daar uiteindelijk allemaal wel over. Gezien ook de reacties van andere partijen, want als de heer Klein in zijn vragen refereert aan deze informatie, dan gaat het over de informatie over dienstauto's. Dus laten wij er niet omheen draaien, dit was gewoon het verhaal over dienstauto's. Als de heer Klein dan zegt, het is toch een piepklein dingetje waar wij het over hebben, als het een piepklein dingetje is, dan verbaast het ons als VVD dat wij hierover een interpellatie krijgen en dat er straks opnieuw over gediscussieerd moet worden aan de hand van een motie. Wat zijn wij hier aan het opblazen? Volgens ons heel veel lucht. Ik wil mij dan ook beperken tot vraag 2, zijn GS van mening dat zij voldoen aan de actieve informatieplicht? Het antwoord van de gedeputeerde was een volmondig ja en wat de VVD betreft scharen wij ons volledig achter dat antwoord. De heer Klein heeft het zelf ook al aangeven, wij worden op heel

veel fronten voorzien van alle informatie, actief, hij heeft het zelf aangehaald, dus wij scharen ons achter dat antwoord en wij hopen dat dit de volgende keer niet tot een interpellatie leidt.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Hoe moeten wij als Statenlid het bestuur controleren als wij af moeten gaan op samenvattingen? Wij hebben een verantwoordelijkheid in onze controlerende taak, ook boven de streep, ook als enkel lid van de Staten. In dit geval vragen wij om een ambtelijk stuk, het maakt in dit geval niet uit waar het over gaat, maar het gaat over een Excelsheet, en wij krijgen dat document. Punt.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Ik heb geen enkele behoefte.

Mevrouw **KEUR** (CDA): Voorzitter, ik sta hier met een diepe zucht. De heer Klein had het over 7 keer vergeven, 7 maal 70 keer, 490 keer vergeven. Dat is een Bijbelse term die bij het CDA bekend is. Dat betekent wel dat men bereid moet zijn om aan de andere kant sorry te zeggen, want dan kun je vergeven, als er sorry gezegd wordt. De heer Klein refereert aan de samenwerking, hoe gaan wij met elkaar om? Als door PS om een document gevraagd wordt waarvan mijn fractie vindt dat het niet om een laag detailniveau gaat, maar informatie over criteria die gesteld zouden moeten worden door GS dan wel PS, maar het gaat hier om criteria en argumenten, dan is het het goed recht van PS om daarom te vragen en dat ook te krijgen. U zegt nu pas voor de eerste keer in dit debat dat u bereid bent die informatie te geven en mijn fractie is daar heel blij mee, maar het is wel jammer dat daar kennelijk dit debat voor nodig is. U zegt dat het Excelsheet een laag detailniveau heeft. Het is wellicht door een lid gevraagd in de commissievergadering, maar het werd wel breder gedragen tijdens die commissie. Nogmaals, het CDA staat voor een goede samenwerking tussen oppositie en coalitie, tussen PS en GS, tussen alle verschillende achterbannen en hier de politieke arena waar wij zitten, maar daar is soms wel iets voor nodig.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Voorzitter, mijn eerste reactie was ook, ik ga hier niets over zeggen, maar er moet mij toch iets van het hart. Met een dergelijk zwaar middel, een interpellatiedebat dat een breed onderwerp zou betreffen, want het werd in het presidium nog bevestigd dat het niet alleen over dienstauto's zou gaan, het is veel breder en er wordt hier niet toegelicht op welke onderwerpen er dan geen juiste informatie is verstrekt, ik vind dat wij daarmee op het verkeerde been worden gezet, ik vind dat wij daarmee naar buiten een verkeerde suggestie wekken en ik wil daar afstand van doen. De informatie is gewoon op orde in deze provincie. Misschien in dit traject inderdaad geen schoonheidsprijs, maar het Excelsheet komt en er ligt een zware toezegging voor de toekomst. Dat lijkt mij voldoende.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Ik kan mijn spreektekst terzijde schuiven want die komt goeddeels overeen met die van de heer Klein, maar ik heb toch mijn tijd nodig voor een paar onderdelen van wat ik voor sommigen al hoorbaar naar voren heb gebracht, maar kennelijk voor anderen toch nog niet zo duidelijk is geworden. Wie van u ook een vraag stelt aan een gedeputeerde, van de coalitie of de oppositie, als u informatie nodig hebt omdat dat kennelijk informatie is geweest op basis waarvan een keuze is gemaakt, dan hebt u daar gewoon recht op.

Of u dat mondeling of schriftelijk doet, daar zegt de wet niets over, als u dat vraagt, dan hoort u dat gewoon te krijgen. Of daar nou veel draagvlak voor is of helemaal niet, dat doet er helemaal niet toe. Dat deel van de toelichting van zojuist is gewoon onjuist. Wij hebben allemaal individueel dat recht op informatie, niet alleen als daar een meerderheid voor is. Dan kunnen we nu zeggen, tsjonge, moet je hier een interpellatie over houden? Ik denk het wel ja, want dit is de kern van de democratie, wij hier controleren hen daar. Hoe moeten wij dat doen als er allerlei niet-wettelijke gronden zijn waarop ons kennelijk die informatie kan worden onthouden? De kern van wat wij hier doen, is dat wij kunnen controleren wat zij daar doen.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, ik ben het helemaal met u eens, maar wat mij een beetje bezighoudt met dit betoog, is de vraag, kijk, ik was ook bij de commissievergadering en heb de gedeputeerde ook gehoord en die zegt waarom hij op dat moment dacht dat bepaalde informatie niet naar de Staten hoefde. Op het moment dat er een briefje komt, dan gaat het helemaal in werking. Er zit in uw betoog iets van, die Statenleden laten dat allemaal over zich heen komen. Ik weet hoe het moet, want ik ga een interpellatiedebat aan en de rest zijn makke schapen want die laten over zich heenlopen of is dat een verkeerd beeld wat ik opvang uit uw woorden? Dan hoor ik dat graag. Het komt een klein beetje zo over, maar misschien vergis ik mij.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter, ik laat aan u wie hier een mak schaap is. Ik houd het bij mijn verhaal, want ik denk dat een aantal mensen in ieder geval de Provinciewet wat makkelijk opvat als hij vindt dat informatie niet verstrekt hoeft te worden als het te gedetailleerd is, als het verzoek geen meerderheid heeft of althans niet substantieel gedaan is, als het misschien niet direct schriftelijk is ingediend wat overigens niet juist is, want het is tijdens de commissievergadering nog schriftelijk ingediend. Dat daar een paar dagen overheen gaan, dat begrijp ik heus wel en dat er normaal gesproken voor het beantwoorden van schriftelijke vragen zelfs dertig dagen de tijd kan worden genomen, dat snap ik ook want er moet een ambtenaar aan het werk gezet worden, dat antwoord moet gecontroleerd worden en in GS afgestemd, stel ik mij zo voor, dat vind ik prima, maar in dit geval wordt verwezen naar een document, dat is dus al klaar, daar hoeft niemand meer iets aan te doen. Kennelijk moeten er dan wat namen worden weggestreept en daar moet ik dan twee weken op wachten zodat wij het in ieder geval niet meer in de PS-vergadering kunnen bespreken. Dat is wat ik concludeer en daar ben ik niet blij mee.

De **VOORZITTER**: Dan is er een misverstand en dat wil ik even wegnemen. Het onderwerp en de gedeputeerde heeft daaraan gerefereerd, heeft niet voor niks vorige week dinsdag op de GS-agenda gestaan dus het was absoluut niet de bedoeling om het voor deze vergadering weg te houden.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Mag ik ook op u reageren? Anders doe ik dat straks wel even.

De heer **ANNAERT** (VVD): Mevrouw Kocken zegt dat hier zo, dat zij hier kennelijk in deze zaal heeft gehoord dat er Statenleden zijn die hebben gezegd dat het recht dat Statenleden hebben, niet gevolgd hoeft te worden. Waar haalt ze dat vandaan, wie heeft dat zojuist gezegd?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik constateer dat sommige mensen hun spreektijd niet nodig hebben en anderen zeggen dat zij geen enkel probleem zien. Volgens mij is er één evident probleem: als je allemaal hier niet zegt, wij hebben recht op die informatie, dan zit je er naast. Dus ieder die gewoon zegt, ach, interpellatie, toe nou toch, nou, die zit er wat mij betreft naast en die heeft dat dan misschien niet expliciet maar wel impliciet gezegd.

De heer **ANNAERT** (VVD): Mevrouw Kocken probeert het antwoord handig te ontwijken, maar ik constateer dat zij het echte antwoord op de vraag niet kan geven, want dat is hier door geen enkel Statenlid zo gezegd. Ik vind eigenlijk dat zij daar excuses voor moet aanbieden, want zij zegt iets wat hier niet gezegd is. Een interpretatie is leuk en aardig, maar als u zo uw woorden gebruikt, ik hoor dat hier Statenleden vinden dat het zo niet werkt, dan moet u dat hard weten te maken en dat kunt u dus niet.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Mijnheer Annaert, u heeft zelf net aangegeven dat het verhaal wat u heeft aangehoord wat u betreft ging over de aankoop van dienstauto's. Ik vond dat nogal veelzeggend. Mag ik mijn betoog voortzetten?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Toch nog even een punt. Uw opmerkingen richting de heer Annaert, er is echt een verschil tussen de overtuiging dat je als Statenlid recht hebt op informatie wat hier niet ter discussie staat ook al is het een wettelijk recht en wij hebben het allemaal nodig en ik zal dat verdedigen ook, en de vraag of een interpellatie op dit moment een goed instrument is en de goede manier om als Staten je prioriteiten te stellen en GS te beïnvloeden. Mijn antwoord op het eerste punt is, ja, het is een grondrecht en dat laten wij niet uit handen geven en b, ik heb deze interpellatie niet nodig omdat wij er nog steeds van overtuigd zijn dat het een grondrecht is. Ik hoop dat u het met mij eens bent dat vooral het eerste van belang is en dat wij het tweede misschien als wij het eerste hebben geconstateerd, dat wij recht hebben op deze informatie, wij met deze interpellatie klaar kunnen zijn.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Mijnheer Den Uyl, ik ben blij dat u het eens bent dat wij dat recht hier hebben. Het is wellicht geen grondrecht, maar dat doet er niet zo toe. Het is een recht dat wij hier hebben en grondrecht of geen grondrecht, ik ben blij dat wij het daarover eens zijn. Ik ben wel teleurgesteld dat ik de gedeputeerde op geen enkel moment heb horen zeggen, ik had niet moeten zeggen, ik zit hier niet met 55 gedeputeerden, ik had direct moeten zeggen, natuurlijk mijnheer Klein, als u die informatie wilt, dan krijgt u die van mij. Net zo goed had dat recht gezet kunnen worden, toen ik daarna – want de commissievergadering was al weer voorbij – de vragen schriftelijk stelde. Als er op dat moment nog geen reactie komt van, dat had ik inderdaad niet kunnen zeggen, u krijgt die informatie niet. Waarom komt die niet gewoon? Dat is mijn vraag. Dan ga ik meteen door naar wat u daarover zei, ik begrijp dat dit eerder op de agenda heeft gestaan. Prachtig, ik begrijp in alle eerlijkheid nog steeds niet waarom zelfs als je dit al een keer eerder op de agenda hebt gehad, of juist hebt gehad, dan hadden die namen toch gewoon dezelfde of desnoods de volgende dag weggelakt kunnen worden en had u mij vrijdag toch nog even dat Excelbestand kunnen toezenden en had ik vandaag serieus iets kunnen zeggen over uw

keuze van dienstauto's waar het in dit geval materieel over gaat. Het formele punt, u had het mij gewoon eerder toe moeten sturen. En ik ben daar teleurgesteld over.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Als het om vergeving en vergiffenis gaat, dan ben ik anders dan mevrouw Keur een aanhanger van de berouw-ethiek en niet van de schaamte-ethiek. De kwestie zelf. De gedeputeerde heeft gezegd, jullie krijgen het woensdag alsnog in de brievenbus, dus daar zou het wat mij betreft mee afgedaan kunnen zijn, ware het niet dat de gedeputeerde toch wat uiteenzettingen heeft gegeven over normen die GS kennelijk hanteren om af te wegen of wij nou wel of niet iets mogen krijgen. Buitengewoon lief van GS is dat zij als criterium hebben dat voorkomen moet worden dat wij als PS door de bomen het bos niet meer zien. Dat vind ik een vorm van zorgvuldigheid die op zichzelf zeer te prijzen is, ware het niet dat ik dat toch eigenlijk liever gewoon zelf uitmaak. Ik heb ooit een keer eerder in een ander vertegenwoordigend lichaam ook eens zo'n weigering gehad en toen heb ik gewoon als burger Bruggeman een Wob-verzoek ingediend en toen kreeg ik gewoon wel wat ik wilde hebben. Dat hebben wij hier ook even overwogen, laten we dat Excelsheet even als voorbeeld nemen. Als ik gewoon als burger Bruggeman een Wob-verzoek had gedaan, dan had ik dat gewoon gekregen. Wat is nu de strekking van mijn betoog? Dat is een vriendelijk verzoek aan GS om de bomen in het bos-overwegingen voortaan voor zich te houden en op het moment dat iemand vraagt, mag ik wat stukken zien waar geen enkele belemmering voor openbaarheid op zit, afgezien van namen die afgelakt moeten worden, om ons dat gewoon per omgaande toe te sturen en niet meer te zeggen, dat willen we eigenlijk niet en later weer wel. Dat is wat mij betreft de ratio en het nut van deze wel degelijk zinvolle interpellatie geweest, dat er wat ons betreft geen misverstand meer over blijft bestaan dat ook als er maar een Statenlid al dan niet als Statenlid op grond van artikel 167 of op grond van de Wob vraagt, mag ik een stuk papier hebben, hij het gewoon krijgt.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik stel voor om even te schorsen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we vijf minuten schorsen. Ik heropen de vergadering.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik hoorde van u dat het allemaal geen negatieve bedoelingen had zoals het was gelopen en dat is natuurlijk heel erg fijn, maar in de antwoorden klonk nog heel weinig door van enig begrip voor het feit dat het wel heel ongelukkig gelopen is en dat er eigenlijk wel excuses op zijn plaats zijn. Wij hebben een motie van afkeuring klaarliggen omdat wij deze handelswijze niet goed vinden en die excuses inderdaad verwacht hadden. Ik zou aan de gedeputeerde willen vragen of hij alsnog bereid is die excuses aan te bieden. Ik heb al in de toelichting op het interpellatiedebat aangegeven dat het gaat om de constructieve samenwerking oftewel de manier waarop wij elkaar informeren. En dit was natuurlijk een hele concrete aanleiding, een weigering tijdens een commissievergadering over informatie waar wij gewoon recht op hebben. Dat kan niet. Het ging niet eens over details, zoals het CDA aangaf, het ging over de criteria waarover wij spraken. Maar het is breder. Rondom dit onderwerp heb ik het gevoel dat GS de hele tijd wegduiken en vragen niet helder beantwoorden over hoe wij met de PIANOo-criteria omgaan. Dan kunnen de VVD en D66 wel vinden dat wij het onderwerp opblazen,

maar wij hebben het hier over de manier waarop GS verdedigen hoe zij omgaan met welke keuzes zij maken en welke informatie zij aan ons geven. En naar de andere partij toe, ik heb ook nog twee andere voorbeelden gegeven waarin ik niet proef dat wij die constructieve samenwerking met elkaar hebben.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Als ik had geweten dat het zo zwaar lag, dan had op die bewuste 23 maart anders geantwoord. Het is namelijk niet te kwader trouw geweest, maar juist om dezelfde reden waarom het afgelopen dinsdag is aangehouden, omdat er in die informatie persoonlijke beleidsopvattingen zaten die wij in beginsel nooit delen. Dat is de reden geweest en als dat leidt tot deze enorme discussie, dan betreur ik dat, dat vind ik vervelend en dat is nooit de intentie van die houding geweest. Dat vind ik jammer. Ik heb ook aangegeven, afgelopen dinsdag hebben wij de informatie waarom gevraagd is, in GS gehad. Nogmaals, het moest geschoond worden van de persoonlijke beleidsopvattingen, dat is gebruikelijk, want er worden geen namen van ambtenaren in stukken genoemd en aanstaande dinsdag wordt het opnieuw in GS behandeld en is het de bedoeling dat het direct daarna naar u toekomt. U kunt van mij aannemen, dit gebeurt geen tweede keer meer.

De **VOORZITTER**: Ik heb de indruk dat wij daarmee deze interpellatie kunnen afronden. Dat is het geval. Dan is hiermee het interpellatiedebat afgesloten en gaan wij over tot de stemming over de moties Vreemd. Als eerste motie 11 van de SP.

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Allereerst wil het college dank tonen aan mevrouw De Groot want die vindt dit onderwerp zeer van belang en dat vinden wij ook. Wij hebben in de laatste commissie NLM hier uitvoerig over gesproken en u had daarvoor ook al schriftelijke vragen gesteld. Alleen, in haar inleiding noemt mevrouw De Groot een paar termen waar het college zich verre van wil houden, dat wij vinden dat dit onderwerp een ondergeschoven kindje is, en dat wij onderling naar elkaar toeschuiven, de heer Van der Hoek en ondergetekende. Laat ik beginnen om te zeggen dat ik nu vier maanden gedeputeerde Milieu ben en ik heb al een paar van deze asbestzaken op mijn bordje gehad en ik moet u zeggen, ik heb daar betrokken ambtenaren die het uitermate serieus nemen als zich asbestzaken bij mij aandienen. Dan over de motie. In 2008 hebben wij als provincie op verzoek van het Rijk een zogenaamd signaleringsonderzoek laten uitvoeren naar asbest in gebouwen en in de bodem. Wat u vraagt, is in 2008 al gebeurd. Alle kaarten zijn ook aan de gemeenten ter beschikking gesteld. In de laatste commissie NLM heb ik ook gezegd, als u het hebt over asbest op daken want daar ging het om, zou u uw eigen achterban via de gemeenten kunnen vragen om daar de betreffende wethouders op te bevragen, want dat is de snelste en meest effectieve route. In de motie wordt ook gevraagd om een landelijk registratiesysteem, maar er is al een landelijk registratiesysteem, het LHVS, het landelijk asbest volgsysteem. U vraagt ook naar strenge regels en die zijn er ook, het Asbestverwijderingsbesluit 2005 en het Bouwbesluit 2012. Al met al achten wij deze motie overbodig. Ik wil u wel toezeggen en dan kijk ik de heer De Graaf aan als voorzitter van de commissie NLM, dit is ook voor het college een belangrijk onderwerp, het is een ingewikkeld dossier, dan wil ik u toezeggen in september een technische briefing in de commissie NLM te houden over de grote asbestuitdaging die wij met zijn allen hebben. Ik had dit liever vroeger

gedaan, maar in mei en juni staan er al wat andere onderwerpen op de agenda. Wij ontraden deze motie met de toezegging om hier na de zomer over door te praten.

De **VOORZITTER**: Stemverklaringen?

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, ik vind het zeer sympathiek dat de gedeputeerde zei dat de snelste route was om het via je eigen achterban in gemeenten aan te geven, maar die heb ik helaas niet. Daarom steun ik van harte deze motie.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Wij steunen deze motie. Wij hebben wel enige bedenkingen bij het laatste bolletje waar het gaat over het verwerken van asbest met als doel het te kunnen hergebruiken. Wij hebben daar wel zorgen over, want het is niet zo milieuvriendelijk en wij hebben er nog niet zoveel zicht op of het veilig kan. Maar wij steunen het idee van de SP om dat verder te onderzoeken. Daarom zullen wij voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, PvdD, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan motie 12, de Hemwegcentrale.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Hoe begrijpelijk ook het streven en hoe sympathiek ook het einddoel, naar de mening van GS lopen hier idealisme en realisme een beetje uiteen. Het is ook wel een wat gemakkelijke motie want alles wordt aan het college gelaten, onderzoek, onderzoek, maar wat. Het sluiten van kolencentrales is geen provinciaal beleid inclusief een begroting. Dus dan geldt in dit huis, u kijkt zelf naar de begroting en geeft dan aan wat u ervoor over heeft en waar u het weghaalt. Ik ben ook benieuwd naar wat de andere fracties ervoor over zouden hebben. Ik heb begrepen van de laatste stand van zaken dat er nog een gat van 50 miljoen euro te dichten is. Het dictum is met elkaar in tegenspraak, want wij kunnen niet op voorhand aansluiten bij het initiatief, als wij bij de tweede bullet worden gevraagd om onderzoek te doen naar de mogelijkheden. Die twee verhouden zich niet tot elkaar. Met betrekking tot ons eigen beleid, namens IPO is vorig jaar een gezamenlijke brief gestuurd aan het Rijk waarin wij hebben gezegd, het is primair een zaak van het Rijk en de NUON en dat is deze week nog eens bevestigd door de bestuursvoorzitter, Peter Smink, in de Volkskrant, die zegt: "Het is volstrekt zinloos deze acties. De enige met wie wij spreken hierover en onderhandelen is het Rijk."

De **VOORZITTER**: Stemverklaringen?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Behoefte aan even schorsing. Kort.

De **VOORZITTER**: Oké, dan schorsen we drie minuten. Ik heropen de vergadering. Behoefte aan stemverklaringen?

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Mij bereikt spontaan na de schorsing een verzoek om de motie aan te houden zodat deze in de commissie behandeld kan worden. Ik heb met de indieners contact

gehad en wij staan daar positief tegenover. Ik denk EEB, dat vindt de voorzitter goed. Zo kunnen wij het doen en dan houden wij hem aan.

De **VOORZITTER**: De motie is aangehouden. Dan motie 13, outsourcing.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Er wordt een aantal dingen gevraagd. Een is de onzekerheid voor het personeel zoveel mogelijk te beperken door behoud van arbeidszekerheid door middel van hetzelfde type arbeidscontract bij de nieuwe contractpartij. Ik kan hetzelfde type arbeidscontract als eis meenemen in de aanbesteding, maar of je daarmee ook het behoud van de arbeidszekerheid stimuleert, dat is wat anders. Behoud van de arbeidszekerheid kun je als eis stellen in situaties waarbij een substantieel aantal ingehuurde medewerkers van derden bij de te outsourcen taak betrokken is, bijvoorbeeld door dan meer punten toe te kennen aan de inschrijver naarmate hij meer mensen van de latende partij, van de opdrachtnemer overneemt. Dat betekent wel dat de provincie daarvoor meer moet betalen en dat is in feite marktverstorend en op het moment dat je marktverstorend gaat werken, dan vraagt dat om maatwerk. Zo'n situationele oplossing laat zich dan in onze optiek weer slecht vangen in een algemene beleidsregel. Dat is wat ons betreft geen gangbare weg en zie ook nogmaals de notitie over de overname van personeel bij uitbesteding van dienstverlening. Twee, de gelijke primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden worden gegarandeerd voor het personeel, dat wordt overgenomen via outsourcing of aanbesteding van de contractpartijen. Ik heb net al gezegd, dit leidt tot marktverstoring. Drie, dat eisen worden gesteld aan het werkgeverschap van de contractpartij met betrekking tot zorgvuldigheid, machtsmisbruik en gelijke behandeling. Gelijke behandeling staat al in artikel 1 van de Grondwet, dus dat is een overbodige eis. De andere eisen kun je stellen, maar dan is het niet gemakkelijk om als provincie te constateren of een werkgever zorgvuldig handelt of geen machtsmisbruik pleegt. Dat ligt onzes inziens meer op het terrein van de rechter. Dan punt 4, de code verantwoord marktgedrag invoeren als standaard in aanbestedingen. Er is op geattendeerd dat dat door velen al is overgenomen. Dat 'velen' zou ik wat willen nuanceren, tot nu toe drie provincies en twintig gemeenten. Maar even op de inhoud, in de huidige code van het Rijk staan geen zaken die de provincie zich niet al op diverse manieren aantrekt en voegt onzes inziens dus ook weinig toe. Wij zien ons steeds meer verantwoordelijk voor de keten bij de uitvoering van een opdracht voor hoofd-, onder- en sub-onderaannemer door hier ook eisen aan te stellen. Verder zijn wij bezig om bijvoorbeeld arbeidsdiscriminatie onderdeel te laten uitmaken van onze algemene inkoopvoorwaarden en contracten en bij opdrachten waar overname van personeel een rol speelt, zijn wij aan de wet gehouden en dienen wij die af te stemmen met de OR en de vakbonden. Volgens mij vindt dat in dit huis altijd op zorgvuldige wijze plaats. Verder dient de provincie zich als bestuursorgaan sowieso te houden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het gelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel die het fundament vormen voor het aanbestedingsrecht. GS zien aldus geen meerwaarde in invoering van de code. Daarbij komt nog dat er op overzienbare termijn geen nieuwe outsourcingprojecten aan de orde zijn. Tot slot in aanvulling en ik heb het al eerder gezegd bij eerdere agendering van dit onderwerp, als het wel een keer nog eens aan de orde komt, dan zullen wij vanwege de focus die de Staten op dit onderwerp hebben, de uitwerking van een eventuele komende outsourcing op voorhand met de commissie delen, daarover een brief

sturen, zodat indien de commissie dat wenst, dat geagendeerd kan worden om daarover met elkaar het gesprek te hebben.

De **VOORZITTER**: Stemverklaringen?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, stemverklaring. Het is geen geheim dat mijn fractie ongelukkig was met de gang van zaken rond het laatste outsourcingproces dat wij hadden. Dat wij gevraagd hebben ondersteund door de Staten, om een notitie van GS over outsourcing die in de commissie is besproken en dat wij uiteindelijk in de commissie gezegd hebben, het is voor ons heel erg belangrijk dat wij de volgende keer niet achteraf maar vooraf de mogelijkheid hebben om met GS over die materie te spreken, zodat wij niet in de situatie komen zoals we bij de brug- en sluiswachters zijn gekomen, dat wij achteraf moesten proberen recht te breien wat naar onze wijze van zien minder dan optimaal geregeld was, om het zachtjes uit te drukken. Nu doet de gedeputeerde een toezegging, hij zegt namelijk: wij voorzien geen verdere outsourcing maar als dat een keer aan de orde is, dan zullen wij voordat GS besluiten, dat met de Staten delen en daarmee voldoet de gedeputeerde aan de wens die wij in de commissie nadrukkelijk hebben geuit. Wij vinden dat winst. Overigens denken wij dat het verstandig zou zijn het onderwerp de Code verantwoord markgedrag eigenstandig toch nog eens een keer – maar dat hoeft niet hier – met elkaar te bespreken wat de plussen en minnen daarvan zijn. Met de toezegging van de gedeputeerde kunnen wij voorlopig vooruit ook in de wetenschap dat er toch niets in de pijplijn zit.

De heer **YURKADUL** (D66): Voorzitter. In geval dat er sprake is van overgang van eigen personeel door middel van outsourcing vindt D66 het van belang dat er zorgvuldig en in goede communicatie met betrokkenen gekeken wordt naar de nieuwe werkomgeving. In de toekomst kan zich dat voordoen. De gedeputeerde heeft al de toezegging gedaan om dat aan de commissie mee te geven en met de commissie in gesprek te gaan. De motie van GL giet alles in beton en men wil een generieke maatregel en daarmee komen wij niet verder. Daarom zijn wij tegen de motie.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Van de orde. Ik heb heel goed geluisterd naar wat er net gezegd is en ik heb net overlegd, maar ik wil de motie terugtrekken en bij de discussie over het bespreekstuk in de commissie er in de diepte over doorpraten.

De **VOORZITTER**: De motie is ingetrokken. Motie 14.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Wij hebben voor de keuze van de dienstauto's een plan van eisen opgesteld, maar ik hecht eraan om onderscheid te maken dat het hier niet ging om een nieuwe aanbesteding, maar om een keuze voor nieuwe dienstauto's binnen het huidige leasecontract. Daarvoor hebben wij een aantal criteria opgesteld: duurzaamheid, prijs, veiligheid, kwaliteit en Arbo-eisen en comfort. Wij hebben bij de afweging gebruik gemaakt van de PIANOo-richtlijnen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en wij hebben daarbij inderdaad in tegenstelling tot de richtlijn gekozen voor de veiligheid, omdat een 4x4 meer grip heeft en dus

veiliger is. Dat is een belangrijke factor, gezien het grote aantal kilometers wat ermee wordt gereden. Daarnaast rijdt de 4x4 stabieler, met name in de bochten. Het rijcomfort is voor de chauffeur en voor de inzittenden van belang, want het is namelijk voor beiden een werkplek. Wij hebben zeker rekening gehouden met de CO2-uitstoot. De gekozen auto voldoet ruimschoots aan de minimumeisen uit de richtlijn, 132 gr per km tegenover 150 gr als richtlijn. Als wij hadden gekozen voor een energiezuinige richtlijn, dan waren wij verder van huis geweest, want de hybride variant van dezelfde BMW stoot bij een kilometrage van 30.000 km per jaar zelfs meer uit dan de diesel, zo blijkt uit onderzoek van de leasemaatschappij. Het opvallende is dat dezelfde motor in de 5-serie in de 7-serie, dat is dezelfde motor maar dan in een grotere serie, wel een A-label heeft. Het label zegt namelijk alleen iets over het brandstofverbruik binnen een segment en niets over de CO2-uitstoot. Daarom hebben wij de uitstoot als richtlijn gekozen zoals PIANOo dat voorschrijft. Dit heeft ertoe geleid dat er bij de keuze naar de letter en geest van het provinciale inkoopbeleid is gehandeld en past binnen dit beleid van het bestuur van Noord-Holland. De keuze is tot stand gekomen op basis van de huidige configuratie. Volgens mij heb ik voldoende beantwoord. Als wij een 7-serie hadden gekozen, dan hadden wij een A-label gehad, maar dan hadden wij de discussie over de Rijksnormering gehad als het gaat over de prijs en dat heeft de afgelopen vier jaar wel de boventoon gevoerd in de discussie. Wij zijn van zeven naar vier chauffeurs gegaan en daarmee zijn de kosten behoorlijk gedrukt. Als wij naar een 7-serie waren gegaan, dan had je ver boven de Rijksnormering gezeten. In Utrecht is dat wel gebeurd en vandaar mijn toezegging om dat de volgende keer vooraf met elkaar te bespreken en deze bestelling nu op deze wijze door te laten gaan. Dan kom ik bij de motie. Ik moet de motie ontraden, het is afgehandeld binnen het mandaat van GS en er is ook geen financiële dekking. Zoals gewisseld in de commissie, hangt er een behoorlijk prijskaartje aan het cancelen van deze bestelling. Wij kopen ze niet aan, wij leasen ze, dus binnen het leasecontract moeten wij afzeggen. Ik zou zeggen, ontraden en de toezegging blijft staan om de volgende keer deze discussie vooraf met elkaar te voeren.

De **VOORZITTER**: Stemverklaringen?

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Als mede-indiener van deze motie gaan wij uiteraard voor stemmen met een aanvulling. Er is binnen de provinciale organisatie maar een soort mensen dat er echt verstand van heeft en dat zijn de chauffeurs, die nu nog maar met zijn vieren zijn en vaak 40 uur per week of langer in de auto zitten. Wij doen in aanvulling op de motie een beroep op GS om met de vier chauffeurs goed uit te gaan zoeken wat er mogelijk is op het gebied van duurzame auto's dan die wij nu hebben.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, ik kan de heer Bruggeman op zijn wenken bedienen en dat heb ik ook al in de commissie aangegeven, maar wellicht is het door het verbale geweld die avond wat ondergesneeuwd. De chauffeurs hebben op volstrekt gelijkwaardige wijze input kunnen leveren op al deze punten zoals geformuleerd en hebben kunnen meebeslissen en input kunnen leveren net als de gedeputeerden, dus hun kennis is wel degelijk ontgonnen.

Mevrouw **KEUR** (CDA): Voorzitter, ondanks dat het een wat langslepende kwestie is geworden op deze manier en het niet de schoonheidsprijs verdient zoals het gegaan is – en dan zeg ik overigens niks over de besluiten die GS hebben genomen maar alles wat zich eromheen heeft afgespeeld – zullen wij tegen deze motie stemmen en wij zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde dat het de volgende keer anders gaat.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, ik herhaal wat ik in de commissie heb gezegd. De PvdA is zeer teleurgesteld dat uiteindelijk deze keuze gemaakt is omdat er misschien ook wel een auto gevonden had kunnen worden die nog wel minder zou uitstoten, maar dat wij ook vastgesteld hebben dat GS geheel gehandeld hebben binnen het mandaat dat ervoor is. Wij zijn er tevreden mee dat de gedeputeerde heeft gezegd dat het de volgende keer anders gaat en dat de Staten daar vooraf bij betrokken worden. Wij hebben dus geen behoefte aan deze motie.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, 50plus, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen.

17. Sluiting

De **VOORZITTER**: Daarmee zijn wij om 18.20 uur aan het einde gekomen van onze vergadering. Wij zien elkaar terug op maandag 29 mei 2017. Er staat een maaltijd klaar in het nieuwe deel. De vergadering is gesloten. Ik wens u wel thuis

***